

**JAARVERSLAG &
JAARREKENING 2011**

**JAARVERSLAG &
JAARREKENING 2011**

Juni 2012

Inleiding		3
Verslaggeving		5
Gerealiseerd beleid		7
Programma's		
Programma 1	Bestuur	11
Programma 2	Openbare orde en veiligheid	13
Programma 3	Beheer openbare ruimte	17
Programma 4	Economische zaken	21
Programma 5	Onderwijs	23
Programma 6	Cultuur, sport en recreatie	27
Programma 7	Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	31
Programma 8	Volksgesondheid en milieu	35
Programma 9	Ruimtelijke ordening en huisvesting	39
Paragrafen		
Paragraaf	Bedrijfsvoering	45
Paragraaf	Financiering	49
Paragraaf	Grondbeleid	51
Paragraaf	Lokale heffingen	61
Paragraaf	Onderhoud kapitaalgoederen	65
Paragraaf	Verbonden partijen	67
Paragraaf	Weerstandsvermogen	73
Paragraaf	Klimaat en Duurzaamheid	77
Jaarrekening		
Balans		82
Programmarekening		87
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling		89
Toelichting op de balans		94
Reserves en voorzieningen		108
Analyse begrotingsafwijking per Programma (Wat heeft het gekost?)		115
Overzicht	Incidentele baten en lasten	125
Overzicht	Onvoorzien	127
Overzicht	Algemene dekkingsmiddelen	129
Vaststellingsbesluit		131
Controleverklaring	Zal separaat toegezonden worden	133
Bijlagen		
Kerngegevens		137
Overzicht	Investeren met Gemeenten (IMG)	139
Overzicht	Investerings- en Kredieten	143
Overzicht	Specifieke uitkeringen (SISA)	151

Inleiding

Wij bieden u hierbij de verslaglegging over het jaar 2011 aan.

Deze verslaglegging bestaat uit het verslag en de programma-jaarrekening en dient ter verantwoording van het in 2011 gevoerde beleid.

In dit verslag komen aan de orde:

- Verslaggeving
- Rekeningresultaat
- Gerealiseerd beleid
- Financiële positie

Het jaarverslag bestaat uit:

- Programmaverantwoording
- Paragrafen

De jaarrekening bestaat uit:

- Balans per 31 december 2011
- Programmarekening 2011
- Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
- Toelichting op de balans
- Staat van reserves en voorzieningen
- Analyse begrotingsafwijkingen per programma
- Overzicht incidentele baten en lasten
- Overzicht aanwending onvoorzien
- Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Bijlagen:

- Kerngegevens
- Overzicht Investeren met Gemeenten (IMG)
- Overzicht investeringen en kredieten
- Overzicht specifieke uitkeringen (SISA)

Verslaggeving

De jaarrekening 2011 is samengesteld met inachtneming van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Begrotingscijfers

De in de jaarrekening vermelde begrotingscijfers zijn overeenkomstig de primaire begroting, aangevuld met 39 begrotingswijzigingen.

Rekeningresultaat

De jaarrekening 2011 sluit met een voordelig saldo van € 844.029
Hieronder wordt dit verklaard.

	(€)
Voordelig geprognosticeerd resultaat najaarsnota	420.000
Voordelig saldo rekening 2011	<u>844.000</u>
Toename voordelig saldo ten opzichte van de najaarsnota	424.000

De toename van het voordelig saldo ten opzichte van het geprognosticeerd saldo bij de najaarsnota wordt onder meer veroorzaakt door de volgende voor- en nadelen:

<u>Voordelen:</u>	
- algemene uitkering gemeentefonds nabetaaling 2009 en 2010	290.000
- algemene uitkering gemeentefonds 2011	202.000
- correctie sportparken 2010	216.000
- bijstand zelfstandigen	186.000
<u>Nadelen:</u>	
- leerlingenvervoer	80.000
- afwaardering aandelen Wezo	106.000
- begraafplaatsen	45.000
- doorbelasting van kostenplaatsen	190.000
- diversen	<u>49.000</u>
Totaal	<u>424.000</u>

Overeenkomstig de voorschriften is dit resultaat afzonderlijk op de balans tot uitdrukking gebracht.

In de toelichting bij de programmarekening is een analyse opgenomen van de afwijkingen tussen de werkelijke uitkomsten en de ramingen.

Gerealiseerd beleid

Algemeen

De programmaverantwoording biedt per programma inzicht in de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd en de wijze waarop is getracht de beoogde maatschappelijke effecten te bereiken. Hier wordt antwoord gegeven op de eerste twee w-vragen uit de begroting: Wat hebben we bereikt? En: Wat hebben we ervoor gedaan? Het antwoord op de derde w-vraag: Wat heeft het gekost? Is gegeven in de jaarrekening.

Grondexploitatie

Ten aanzien van de in bouwexploitatie genomen gronden zijn in hoofdlijnen de verwachtingen per complex nader toegelicht. Deze toelichting staat in de paragraaf grondbeleid.

Financiële positie

De totale positie met betrekking tot de reserves en voorzieningen bedraagt met inbegrip van het voordelig rekeningsaldo van € 844.029 (voorshands opgenomen onder algemene reserve) per 31 december 2011 € 68.265.000.

Ten opzichte van 2010 betekent dit een afname van € 9.783.000.

De totale reserves kunnen in grote lijnen als volgt worden onderverdeeld:

	2011	2010
algemene reserves	4.000.000	4.000.000
reserves grondexploitaties	9.850.000	11.334.000
*bestemmingsreserves	50.988.000	59.131.000
voorzieningen	2.582.000	2.738.000
totaal	**67.420.000 =====	77.203.000 =====

* De bestemmingsreserves zijn geblokkeerd ten behoeve van de kapitaallasten (gemeentelijke huisvesting, gemeentewerf, brandweerkazerne en kunstgrasvelden) voor een bedrag van € 16.311.000.

** Totaal staat reserves en voorzieningen (zie overzicht)	67.420.509
bij rekeningsaldo 2011	<u>844.029</u>
	68.264.538

Voor een verdere toelichting op de reserves en voorzieningen wordt verwezen naar de toelichting bij de balans.

Programma's

Programma 1 Bestuur

Hoofdkenmerken

Het programma omvat alle taken van raad en college op het terrein van het openbaar bestuur en de ondersteuning en dienstverlening hierbij door de gemeentelijke organisatie. Tot dit programma behoren ook de algemene dekkingsmiddelen (inkomsten die de gemeente min of meer vrij kan besteden). In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt ingegaan op het gevoerde beleid op het gebied van de ondersteunende taken door de organisatie. De paragrafen Lokale heffingen en Financiering hebben ook een sterke relatie met de producten van dit programma en geven inzicht in het gevoerde beleid op deze terreinen.

Prestaties

Gebruik dashboards:

Prestatie is gerealiseerd (geen toelichting)

Prestatie is niet of slechts gedeeltelijk gerealiseerd (met toelichting)

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
De kernkwaliteiten van de gemeente Dalfsen beter benutten.	a) Vaststelling en uitvoering nieuw communicatiebeleid. b) Uitvoeren gemeentelijk promotiebeleid.
Wat hebben we bereikt?	
☒ prestatie is gerealiseerd	

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Betrokken en goed geïnformeerde burgers.	a) Actieve informatievoorziening en burgerparticipatie. b) Actieve persvoorlichting.
Wat hebben we bereikt?	
☒ prestatie is gerealiseerd	

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Verbetering dienstverlening.	a) Meer aandacht voor telefonische dienstverlening. b) Dienstverlening in de servicepunten onverkort handhaven.
Wat hebben we bereikt?	
☐ a. telefonische dienstverlening De aandacht voor en de verbetering van de telefonische dienstverlening is opgenomen in het programma dienstverlening, onderdeel klantgerichtheid. In 2012 zullen de eerste stappen daarin worden gezet.	

b. prestatie is gerealiseerd

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Optimaliseren informatievoorziening website.	a) Doorontwikkeling gemeentelijke website. Duidelijk en toegankelijk taalgebruik en vormgeving. b) De website moet actueel, volledig en veilig blijven.

Wat hebben we bereikt?

prestatie is gerealiseerd

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Vergroten mogelijkheden digitale aanvragen producten en diensten.	<ul style="list-style-type: none"> Doorontwikkeling elektronische dienstverlening. Aanvragen kunnen steeds meer volledig digitaal afgehandeld worden.

Wat hebben we bereikt?

prestatie is gerealiseerd

Wat heeft het gekost?					
	begroting 2011 primair	begroting 2011 na wijz.	rekening 2011	verschil	rekening 2010
Lasten	5.263	5.641	7.580	1.939	6.946
Baten	28.316	29.003	30.376	1.373	29.301
Saldo programma 1	-23.053	-23.362	-22.797	-565	-22.355

Overzicht lasten en baten x € 1.000

Programma 2 Openbare orde en veiligheid

Hoofdkenmerken

Het programma omvat het integrale en externe veiligheidsbeleid waarin gemeente, politie, brandweer, justitie, maatschappelijke organisaties en burgers samen een verantwoordelijkheid hebben. De gemeente voert de regie en ontwikkelt beleid op alle vijf schakels van de veiligheidsketen, te weten pro-actie, preventie, repressie, preparatie en nazorg.

- pro-actie: uitvoeren van risicoanalyses, betrokkenheid bij plannen op het gebied van infrastructuur en ruimtelijke ontwikkeling
- preventie: het geven van voorlichting, vergunningverlening, handhaving en het opstellen van (rampen)plannen
- repressie: daadwerkelijke hulpverlening
- preparatie: het ontwikkelen en implementeren van rampenbestrijdingsplannen, aanvalsplannen en bereikbaarheidskaarten, het voorbereiden en beoefenen van grootschalig optreden en rampenbestrijding, opleiden en oefenen van de betrokkenen bij de gemeentelijke rampenbestrijding
- nazorg: begeleiding en opvang van betrokkenen na een incident of calamiteit

Prestaties

Gebruik dashboards:

Prestatie is gerealiseerd (geen toelichting)

Prestatie is niet of slechts gedeeltelijk gerealiseerd (met toelichting)

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Het uitbreiden van de samenwerking binnen het cluster brandweer, die moet leiden tot een verlaging van de kosten, verbetering van kwaliteit en reductie van de kwetsbaarheid.	<ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek naar de mogelijkheden door sturen projectgroep. Ontwikkelen van samenwerkingsmodellen.
Wat hebben we bereikt?	
☒ Het onderzoek naar de mogelijkheden is afgerond. Door de stuurgroep is een zestal kansrijke gebieden geformuleerd waarop samenwerking mogelijk is. Dit zijn: <ol style="list-style-type: none"> 1. Bedrijfsvoering, 2. Preventie, bouwplantoetsing 3. Opleiden en oefenen, 4. Processen en procedures 5. MDT (mobiele data terminal) bereikbaarheidskaarten en aanvalsplannen 6. Materieel en materiaal Voor deze zes kansrijke gebieden zijn werkgroepen samengesteld die met voorstellen komen hoe de samenwerking gestalte kan krijgen. Daar waar mogelijk zijn zaken direct opgepakt. Voorbeelden hiervan zijn: realistisch oefenen, het instellen van een kennispool preventie en bouwplantoetsing. Bij het ontwikkelen van de samenwerkingsmodellen wordt rekening gehouden met de vorming van de brandweer IJsselland.	

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Eenduidige aansturing en centrale afspraken met de drie posten van de brandweer.	<ul style="list-style-type: none"> In overleg met het kader van de brandweer worden hierover afspraken gemaakt en schriftelijk vastgelegd.
Wat hebben we bereikt?	
☒ prestatie is gerealiseerd	

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Het huidige hoge niveau van veiligheid in de gemeente Dalfsen vasthouden.	<ul style="list-style-type: none"> Uitvoering geven aan het vernieuwde integrale veiligheidsbeleid.
Wat hebben we bereikt?	
☒ prestatie is gerealiseerd	

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Uitvoering geven aan de wettelijke implementatie-eisen van de Wet Veiligheidsregio, met bijzondere aandacht voor de versterking van de gemeentelijke kolom.	<ul style="list-style-type: none"> Via het Beleidsoverleg Openbare orde en Veiligheid (BOV-overleg) en overleg van gemeentesecretarissen input vanuit Dalfsen leveren.
Wat hebben we bereikt?	
☒ prestatie is gerealiseerd	

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Het huidige gemeentelijke externe veiligheidsbeleid actualiseren.	<ul style="list-style-type: none"> De nieuwe (wettelijke) ontwikkelingen op het gebied van externe veiligheid opnemen in het huidige externe veiligheidsbeleid.
Wat hebben we bereikt?	
☒ <p>In 2011 is het nieuwe externe veiligheidsbeleid opgesteld. Het beleid wordt dit voorjaar ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden.</p>	

Wat heeft het gekost?					
	Begroting 2011 Primair	begroting 2011 na wijz.	rekening 2011	verschil	rekening 2010
Lasten	2.112	2.122	2.068	53	2.227
Baten	33	33	50	-17	58
Saldo programma 2	2.078	2.088	2.018	70	2.168

Overzicht lasten en baten x € 1.000

Programma 3 Beheer openbare ruimte

Hoofdkenmerken

Het programma omvat de zorg voor de aanleg en het onderhoud van alle voorzieningen die in de openbare ruimte aanwezig zijn zoals wegen, openbaar groen en speelplaatsen.

Prestaties

Gebruik dashboards:

Prestatie is gerealiseerd (geen toelichting)

Prestatie is niet of slechts gedeeltelijk gerealiseerd (met toelichting)

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
<p>Een goed onderhoudsniveau van de aanwezige verharde wegen, straten en pleinen. Oude "probleemwegen" opwaarderen door het uitvoeren van een herinrichtingsplan. Indicator: Het percentage wegen waarvan het onderhoudsniveau als gevolg van de CROW voor meer dan 90 % als goed is gekwalificeerd. Kengetal 2009: 94 %</p>	<p>a) Het uitvoeren van de herinrichting van de Meester Gorisstraat – Kampfstraat. b) Het uitvoeren van de herinrichting van de Berkenlaan. c) Het uitvoeren van de herinrichting van de grote parkeerplaats voor de Schakel. d) Het renoveren van Zandspeur (gedeelte Gentiaan – Bosmansweg, Markeweg, Brandweg, Meenteweg). e) Het aanbrengen van graskantstenen langs de Vilstersedijk en Vlierhoekweg.</p>
<p>Wat hebben we bereikt?</p>	
<p>☒ Prestatie is niet of slechts gedeeltelijk gerealiseerd.</p> <p>a) De realisatie van de herinrichting Meester Gorisstraat – Kampfstraat is i.v.m. de bouwfasering doorgeschoven naar 2012. b) De realisatie van de herinrichting van de Berkenlaan is i.v.m. de tegenvallende externe bijdrage niet uitgevoerd. Onderhoud is nog niet noodzakelijk. c) De realisatie van de herinrichting van de grote parkeerplaats voor de Schakel is i.v.m. de realisatie van het aanvullende parkeerterrein niet uitgevoerd. e) Het aanbrengen van graskantstenen, voor verbetering van de berm, is niet uitgevoerd omdat er onvoldoende middelen resteerden na uitvoeren van het reguliere onderhoud aan de wegen.</p> <p>☐ d. prestatie is gerealiseerd</p>	

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
<p>Het verkeer in de gemeente Dalfsen moet vlot en veilig worden afgewikkeld. Hinder in de vorm van geluids- en trillingsoverlast moet zoveel mogelijk worden beperkt (doelstelling GVVP).</p>	<p>a) Niet-infrastructureel: in samenwerking met Veilig Verkeer Nederland opstellen en uitvoeren van het Actieplan Verkeersveiligheid 2011.</p> <p>b) Planvorming aansluitingen N 348 bij Lemelerveld (samen met provincie).</p> <p>c) Planvorming opwaarderen N35 (deel Zwolle-Wythmen).</p> <p>d) Opwaardering N 340 (+ planvorming samen met provincie).</p> <p>e) Uitvoeren verkenning aansluiting Jagtclusterallee – Westeinde – Dedemsweg;</p> <p>f) Aanleg Verbindingsweg Bouwhuisweg-Jagtclusterallee.</p> <p>g) Verharding fietsvoorziening Sterrebosweg;</p> <p>h) Verbeteren oversteek Vechtdijk (gekoppeld aan Waterfront).</p>

Wat hebben we bereikt?
<p>☒ a, e prestatie is gerealiseerd</p> <p>☐ Prestatie is niet of slechts gedeeltelijk gerealiseerd.</p> <p>b), c), d) N340, N348 en N35: planvorming 2011 afgerond, maar loopt door in 2012.</p> <p>f) Doortrekking Beatrixlaan (Bouwhuisweg – Jagtclusterallee) – aanleg gaat van start in het voorjaar 2012 na zekerheid over BDU-subsidie provincie. Aanbesteding is klaar, aannemer is bekend.</p> <p>g) Fietsvoorziening Sterrebosweg: In juli 2011 zijn de voorbereidende werkzaamheden gestart. Begin 2012 hebben we contacten met de grondeigenaren gehad over onze plannen voor dit fietspad. Voor verdere uitwerking (besteksfase en uitvoering) van dit plan is concrete medewerking van de grondeigenaren nodig. Onze ervaringen met andere soortgelijke ontwikkelingen zijn dat dit veel tijd kost. We verwachten in juni 2012 duidelijkheid te hebben over de haalbaarheid van dit plan en de termijn waarbinnen de werkelijke aanleg kan worden gestart.</p> <p>h) Verbeteren oversteek Vechtdijk: niet uitgevoerd omdat onderzoek uitwijst dat losse maatregelen op deze locatie per saldo negatiever uitpakken dan huidige situatie. Koppeling met totale route kern Dalfsen – station kan wel verbetering opleveren, maar dat vraagt ingrepen op provinciale weg (extra fietsvoorziening westzijde Poppenallee en rotonde met Stationsweg-Rechterensdijk) en inzet meer geld. Overleg met provincie hierover loopt.</p>

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
<p>De gemeente moet haar inwoners een veilige, leefbare en bereikbare leefomgeving bieden. “Veilig” is in deze zin het voldoen aan de landelijke doelstellingen van het programma Duurzaam Veilig.</p> <p>Indicatoren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2020 mogen er landelijk nog maximaal 500 verkeersdoden zijn (landelijk Strategisch plan verkeersveiligheid) dit is een daling van 53% t.o.v. 2002. • In 2020 mogen er nog maar 12.250 ziekenhuisgewonden zijn (dit is een daling van 34% t.o.v. 2002). 	<p>a) Ongevallenbeeld objectief analyseren, subjectieve verkeersveiligheid via enquête.</p> <p>b) Recreatieve functie van het fietspadennet versterken, o.a. verharderen fietsvoorziening Sterrebosweg.</p>

Wat hebben we bereikt?
☒ a. prestatie is gerealiseerd ☒ b. Het aanbrengen van een verhard fietspad over de Sterrebosweg is een kwalitatieve versterking van het fietsroutenetwerk. Voor het versterken van de functie van het fietsroutenetwerk zijn er eveneens richtlijnen opgesteld voor het plaatsen van verwijshborden vanaf het fietsroutenetwerk naar de toeristisch recreatieve objecten.

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Het hebben van actuele beleidsplannen is belangrijk. Indicatoren: Van de 12 aanwezige beleidsnota's openbare ruimte zijn er 10 actueel. Het groenstructuurplan en het beleidsplan voor de bermen en sloten zijn niet meer actueel.	a) Opstellen van een actueel groenstructuurplan. b) Opstellen van een nieuw beleidsplan voor berm- en slootbeheer.

Wat hebben we bereikt?
☒ a. Het groenstructuurplan (GSP) is momenteel in voorbereiding. Het GSP wordt integraal opgepakt waarbij niet alleen zaken m.b.t. groen- en bomenstructuur worden vastgesteld maar waarin ook aspecten zoals speel-, honden-, water- en duurzaamheidsbeleid aan de orde komen.
☒ b. Het berm- en slootbeheer plan is momenteel in voorbereiding. Het berm- en slootbeheer plan is de uitwerking van het gemeentelijk beleidsplan LOP (landschapontwikkelingsplan) en wettelijke kaders voor het beheer van bermen en sloten. (zie najaarsnota 2011)

Wat heeft het gekost?					
	begroting 2011 primair	begroting 2011 na wijz.	rekening 2011	verschil	Rekening 2010
Lasten	5.127	5.207	5.156	51	5.455
Baten	73	73	138	-65	141
Saldo programma 3	5.054	5.134	5.018	116	5.314

Overzicht lasten en baten x € 1.000

Programma 4 Economische zaken

Hoofdkenmerken

Het programma omvat de activiteiten die betrekking hebben op bedrijfsterreinen, bedrijfsvestigingen en de ambulante handel.

Prestaties

Gebruik dashboards:

Prestatie is gerealiseerd (geen toelichting)

Prestatie is niet of slechts gedeeltelijk gerealiseerd (met toelichting)

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
De positie van gevestigde bedrijven versterken	a) Winkelconcentratiebeleid: (winkel)voorzieningen betrekken bij het Waterfront Dalfsen, Centrumplan Nieuwleusen, verblijfsgebied Nieuwleusen Noord en Kroonplein te Lemelerveld. b) Optimaliseren bereikbaarheid (GVVP).

Toelichting:

a.

De gemeente wil via burgerparticipatie het initiatief van de Vrienden van Dalfsen samen met Atelier Overijssel faciliteren tot het maken van een visie voor ruimtelijke kwaliteit voor het dorps hart van Dalfsen. De ontwikkeling van het Waterfront Dalfsen en het winkelverblijfsgebied kern Dalfsen betrekken we in een integraal visieplan Typisch Dalfsen waarbij de attractiviteit centraal moet staan. Het centrumplan Nieuwleusen is afgerond met de inpassing van de markt op de Grote Markt. In praktische zin heeft het wijkteam kleine aandachtspunten van het verblijfsgebied Nieuwleusen Noord opgelost. In 2011 is de planvorming voor het Kroonplein Lemelerveld verder opgepakt maar nog niet afgerond. Richting raad willen we in het voorjaar van 2012 een afgerond voorstel doen, waarbij via een overeenkomst (financiële) afspraken (koppeling horizontale inrichting en verticale inrichting) zijn vastgelegd.

b. prestatie is gerealiseerd

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Het versterken van de goede verstandhouding tussen gemeente en bedrijven en het instandhouden/intensiveren van contacten.	a) Continuering overlegstructuur sectorale platforms (ondernemers, detailhandel, agrarische en toeristische sector) b) Bedrijvencontactavond (lokaal)

prestatie is gerealiseerd

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Het beschikbaar hebben van voldoende vestigingsmogelijkheden.	a) Uitbreiding bedrijventerreinen Nieuwleusen en Lemelerveld (speerpunt in ruimtelijk beleid in de kernen Lemelerveld en Nieuwleusen). b) Proactief inspelen op VAB beleid en Rood voor Rood (RvR). c) Continuering onderhoudsniveau groenstroken.
Toelichting:	
<p>☒ a. De uitbreiding van het bedrijventerrein De Grift in Nieuwleusen is in 2011 vertraagd door de uitspraak van de Raad van State. In het najaar van 2011 is de planvorming voor het bestemmingsplan De Grift III opnieuw opgepakt. Na vaststelling van het bestemmingsplan De Grift III in het voorjaar van 2012 zal de grond na bouwrijp maken uitgeefbaar zijn. Dit onder voorbehoud dat er niet opnieuw beroep wordt ingesteld. Voor de kern Lemelerveld wordt de locatie Schrijver ontwikkeld voor bedrijfsterrein (procedure in 2012). Een eventueel verdere ontwikkeling van het bedrijventerrein hangt samen met een nieuwe ontsluitingsweg tussen het bedrijfsterrein en de N348. Dit betreft enkele kleinschalige percelen. Meer grootschalige uitbreiding is op dit moment nog niet aan de orde.</p> <p>☒ b, c, prestatie is gerealiseerd</p>	

Wat heeft het gekost?					
	begroting 2011 primair	begroting 2011 na wijz.	rekening 2011	verschil	Rekening 2010
Lasten	599	599	571	28	52
Baten	566	566	154	412	700
Saldo programma 4	33	33	417	-385	-649

Overzicht lasten en baten x € 1.000

Programma 5 Onderwijs

Hoofdkenmerken

Het programma omvat het lokaal onderwijsbeleid waarbinnen aandacht wordt besteed aan de zorg voor de onderwijshuisvesting, leerlingenvervoer, leerplicht, schoolbegeleiding, logopedie, volwasseneneducatie en het verder ontwikkelen van lokaal onderwijsbeleid op diverse deelterreinen.

Prestaties

Gebruik dashboards:

Prestatie is gerealiseerd (geen toelichting)

Prestatie is niet of slechts gedeeltelijk gerealiseerd (met toelichting)

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Adequate onderwijshuisvesting voor de scholen voor primair en voortgezet onderwijs.	a) Uitvoeren van de gemaakte afspraken voor het jaar 2011 in het Integraal huisvestingsplan (IHP) en de meerjaren onderhoudsplanning (MOP) waar de gemeente verantwoordelijk voor is. b) Uitvoering van het project Frisse scholen waar in 2010 mee gestart is.
Wat hebben we bereikt?	
☒ prestatie is gerealiseerd	

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Terugdringen van achterstanden bij kinderen voordat zij naar de basisschool gaan.	a) Uitbreiden aanbieden van VVE. b) Peuterspeelzaalleidsters scholen in VVE programma
Wat hebben we bereikt?	
☒ a. We hebben in 2011 8 VVE plekken gerealiseerd in Nieuwleusen, waar een pilot VVE loopt. Het is nog niet gelukt om de VVE plekken verder uit te breiden. Eind juni is de nota 'voorschoolse voorzieningen en educatie' vastgesteld, waarna met partijen eerst in overleg is gegaan over de doorvoering van de bezuiniging op het reguliere peuterspeelzaalwerk. Eind november is de bezuiniging teruggedraaid, waarna de subsidies voor 2012 opnieuw moesten worden besproken. In 2012 stellen we een subsidieregeling voor het peuterspeelzaalwerk en VVE op, waarna we verwachten het aantal VVE plaatsen snel uit te kunnen breiden.	
☒ b. prestatie is gerealiseerd	

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Scholen en andere organisaties bieden een breed aanbod van voorzieningen en activiteiten voor leerlingen tijdens en na schooltijd.	a) Samenwerking tussen scholen onderling en met en andere organisaties stimuleren. b) Uitvoering Lokale educatieve agenda (LEA).

Wat hebben we bereikt?
☒ prestatie is gerealiseerd

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Signaleren en behandelen of doorverwijzen van logopedische problematiek.	a) Screening en kortdurende begeleiding van kinderen in groep 2. b) Voorlichting op scholen.

Wat hebben we bereikt?
☒ prestatie is gerealiseerd

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Terugdringen van het aantal voortijdig schoolverlaters tot maximaal 32 jongeren in 2011.	a) Voorlichting en integrale aanpak schoolverzuim. b) Sluitende leerplicht- en verzuimadministratie. c) Regionale samenwerking.

Wat hebben we bereikt?
☒ prestatie is gerealiseerd

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Alle leerlingen kunnen de dichtstbijzijnde toegankelijke school bereiken. De regeling wordt kwalitatief goed, kostenbewust en efficiënt uitgevoerd.	a) Leerlingenvervoer volgens de wettelijke taken. b) Uitvoering geven aan de verordening leerlingenvervoer.

Wat hebben we bereikt?
☒ prestatie is gerealiseerd

Wat heeft het gekost?					
	begroting 2011 primair	begroting 2011 na wijz.	rekening 2011	verschil	rekening 2010
Lasten	2.309	2.391	2.130	260	2.180
Baten	51	51	95	-44	70
Saldo programma 5	2.258	2.340	2.036	304	2.109

Overzicht lasten en baten x € 1.000

Programma 6 Cultuur, sport en recreatie

Hoofdkenmerken

Het programma omvat het openbaar bibliotheekwerk, het vormings- en ontwikkelingswerk, sport, kunst, amateuristische kunstbeoefening en cultuur, vrijwilligersbeleid, oudheidkunde en musea, monumenten-/archeologiebeleid, openluchtrecreatie en multifunctionele accommodaties.

De hoofdkenmerken van het toeristisch beleid zijn:

“Ontwikkelen en versterken van de toeristisch/ recreatieve mogelijkheden, met name gericht op routegebonden, watergebonden, verblijfs- en dagrecreatie inspelend op en rekening houdend met natuur- en culturele waarden.”

Prestaties

Gebruik dashboards:

Prestatie is gerealiseerd (geen toelichting)

Prestatie is niet of slechts gedeeltelijk gerealiseerd (met toelichting)

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
<p><u>Bibliotheekwerk</u> De bibliotheek krijgt de gelegenheid zich te ontwikkelen tot een beleefbibliotheek. In een periode van vijf jaar (2010-2014) zal de collectie worden omgezet, zodat optimaal wordt ingespeeld op de vraag van de klant. De rijksmiddelen voor vernieuwing (eindigen in 2011) worden als projectsubsidie beschikbaar gesteld.</p>	<ul style="list-style-type: none"> De beleefbibliotheek binnen de financieel gestelde kaders te realiseren.
<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>☒ Bibliotheek heeft aangegeven, dat de bezuinigingstaakstelling en de ontwikkeling van de kulturhusen hun exploitatie en dus het uitvoering geven aan het beleid, moeilijk haalbaar wordt. In 2012 worden de gesprekken daarover afgerond.</p>	

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
<p><u>Muzerie</u> Zoveel mogelijk jongeren t/m 17 jaar kennis laten nemen van kunsteducatie en/of hen hierin op te leiden.</p>	<ol style="list-style-type: none"> De scholen kunnen het project kunstkwartet afnemen. Jongeren kunnen muziek, dans, theater en beeldende kunst lessen volgen. De muziekverenigingen kunnen jongeren aanmelden voor hofabra onderwijs.
<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>☒ prestatie is gerealiseerd</p>	

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
<u>Vechtdal FM</u> Een lokale omroepinstelling behouden die overal in de gemeente kan worden beluisterd.	<ul style="list-style-type: none"> Vanaf 2010 zijn de gemeenten wettelijk verantwoordelijk voor de lokale omroepen. De rijksbijdrage wordt doorbetaald aan de lokale omroep.

Wat hebben we bereikt?
☒ prestatie is gerealiseerd

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
<u>Cultuureducatie primair onderwijs</u> Naast binnenschoolse activiteiten worden buitenschoolse activiteiten aangeboden met als doel de artistieke ontwikkeling te bevorderen en een doorgaande lijn te ontwikkelen naar de amateurkunst.	<ul style="list-style-type: none"> Er worden buitenschoolse activiteiten aangeboden die aansluiten op de binnenschoolse activiteiten.

Wat hebben we bereikt?
☒ prestatie is gerealiseerd

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
<u>Kunst</u> Met de stichting Kunstwegen wordt beoogd om kunst van een hoge artistieke kwaliteit te realiseren langs de Vecht.	<ul style="list-style-type: none"> De stichting Kunstwegen ontvangt een hogere subsidie. De stichting Kunst en Cultuur Overijssel zorgt voor een professionele ondersteuning.

Wat hebben we bereikt?
☒ prestatie is gerealiseerd

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
<u>Sport</u> Kinderen bekendheid geven met verschillende sporten zodat ze langer blijven sporten.	<ul style="list-style-type: none"> In het project sportstimulering wordt basisschool jeugd de gelegenheid geboden om een aantal lessen kennis te maken met een sport.

Wat hebben we bereikt?
☐ Dit zou worden opgepakt door de combinatiefunctionarissen Onderwijs & Sport. I.v.m. latere start en benodigde tijd voor ontwikkeling en invoering nieuwe methode gymnastiekonderwijs bij scholen is dit doorgeschoven naar 2012.

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
<u>Archeologie en monumenten</u> Met respect omgaan met ons archeologisch en cultureel erfgoed.	<ol style="list-style-type: none"> Uitvoering van de Subsidieverordening instandhouding Monumenten Dalfsen. Restauratie Molen van Fakkert. Implementeren van archeologiebeleid in nieuw op te stellen bestemmingsplannen.

	d) Uitvoeren archeologiebeleid als toetsingskader.
--	--

Wat hebben we bereikt?

prestatie is gerealiseerd

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
<u>Recreatie en toerisme</u> Dalfsen promoten als toeristische trekpleister in het Vechtdal. Hierbij wordt vooral ingezet op kwaliteitsverbetering.	a) Jaarlijks terugkerende evenementen en festiviteiten voor inwoners en bezoekers ondersteunen. b) Uitdragen toeristische imagoschets.

Wat hebben we bereikt?

prestatie is gerealiseerd

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
<u>Recreatie en toerisme</u> Het versterken van de goede verstandhouding tussen gemeente en recreatiebedrijven en het intensiveren van (regionale) contacten.	a) Informatiebijeenkomst recreatieondernemers Vechtdal. b) Participatie Stuurgroep Vechtdal Overijssel. c) Participatie Recron overleg. d) Participatie Toeristische Klankbordgroep. e) Participatie met Regionaal Bureau voor Toerisme (RBT) Vechtdal Ijsseldelta.

Wat hebben we bereikt?

prestatie is gerealiseerd

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
<u>Recreatie en toerisme</u> Instandhouden, verbeteren en uitbreiden van recreatieve en toeristische voorzieningen.	a) Realisatie wandelroutenetwerk. b) Realisatie pontje Hessum. c) Realisatie van Rondje Vecht. d) Realisatie Verhalenknooppunten. e) Planvorming fietspad Sterrebosweg.

Wat hebben we bereikt?

Prestatie is niet of slechts gedeeltelijk gerealiseerd.

a. Realisatie Wandelnetwerk

In 2011 zijn de (keuze)palen door de aannemer geplaatst. In de maand februari worden de informatieborden geplaatst en de wandelkaart gedrukt. Opening/ingebruikname wandelnetwerk: 16 maart 2012.

b. Realisatie Pontje Hessum

Voor het tracé van het fiets- voetpad dat over particuliere agrarische cultuurgrond gaat is in juli 2011 een koopovereenkomst afgesloten. Voor de planologische procedure (omgevingsvergunning onderdeel aanleg) heeft EcoGroen Advies de beoordeling van de planontwikkeling in het kader van ecologie en natuurwetgeving uitgevoerd. De aanvraag omgevingsvergunning voor het fiets- voetveer en het fiets- voetpad kan daardoor worden ingediend. Daarnaast is er een watervergunning van het Waterschap Groot Salland nodig.

Door de uitgevoerde voorbereidende werkzaamheden kan nu ook het bestek van het fiets- voetpad worden opgesteld. Dit bestek vormt de input voor de nog te doorlopen aanbesteding van het fiets-voetpad. Voor de aanbesteding van het pontje inclusief insteekhavens wordt een programmabestek met uitgangspunten opgesteld. Op basis van de bestekken worden offertes opgevraagd.

Over de planontwikkeling zullen omwonenden via een informatieavond afzonderlijk in de maand april 2012 worden geïnformeerd.

Bij uitvoering wordt rekening worden gehouden met de flora- en faunawet. De werkzaamheden moeten daarom uitgevoerd worden in de periode september tot half februari, maar niet bij vorst. Dit maakt dat het exacte startmoment van uitvoering na de zomer 2012 (september) wordt.

c. Realisatie Rondje Vecht

De vernieuwde passantenhaven is in 2011 in gebruik genomen.

Februari 2012 worden de werkzaamheden aan de bijgebouwen van de Westermolen afgerond.

Voor de projecten pleisterplaats De Stokte, uitkijktoren, landschapspark en Vechtvliet is de planvorming vergevorderd. Eerste helft 2012 starten de ruimtelijke procedures, waarna de projecten worden gerealiseerd.

d. Realisatie Verhalpunten

In 2011 zijn de verhalen opgesteld en ingesproken. Ook zijn de audionetics besteld.

Plaatsing audionetics: maart 2012

Opening/ingebruikname Verhalpunten: 12 april 2012

e. Planvorming fietspad Sterrebosweg

In juli 2011 zijn de voorbereidende werkzaamheden gestart. Begin 2012 hebben we contacten met de grondeigenaren gehad over onze plannen voor dit fietspad. Voor verdere uitwerking (bestekfase en uitvoering) van dit plan is concrete medewerking van de grondeigenaren nodig. Onze ervaringen met andere soortgelijke ontwikkelingen zijn dat dit veel tijd kost. We verwachten in juni 2012 duidelijkheid te hebben over de haalbaarheid van dit plan en de termijn waarbinnen de werkelijke aanleg kan worden gestart.

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
<u>Grote projecten</u> De binnen- en buitensportaccommodaties toekomstbestendig maken.	<ul style="list-style-type: none"> In samenspraak met de betrokken organisaties de plannen op haalbaarheid uitwerken.
Wat hebben we bereikt?	
☒ Nog niet alle projecten zijn afgerond, maar ze bevinden zich wel in fase 2.	

Wat heeft het gekost?					
	begroting 2011 primaire	begroting 2011 na wijz.	rekening 2011	verschil	rekening 2010
Lasten	3.281	9.083	6.545	2.538	6.069
Baten	494	559	422	137	355
Saldo programma 6	2.787	8.523	6.123	2.400	5.715

Overzicht lasten en baten x € 1.000

Programma 7 Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening

Hoofdkenmerken

Het programma omvat bijstandsverlening (incl. minimabeleid en schuldhulpverlening), gesubsidieerde werkgelegenheid, maatschappelijk werk, ouderenbeleid, gehandicaptenbeleid (Wet maatschappelijke ondersteuning), minderhedenbeleid, sociaal cultureel werk, jeugdbeleid en kinderopvang.

Prestaties

Gebruik dashboards:

Prestatie is gerealiseerd (geen toelichting)

Prestatie is niet of slechts gedeeltelijk gerealiseerd (met toelichting)

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Participatie van klanten en SW-geïndiceerden nadrukkelijker vastleggen. Meer betrokken zijn bij de participatie van de SW-ers. Doel is dat in 2011 alle mensen op de wachtlijst in kaart zijn gebracht en waar mogelijk participeren in de samenleving.	<ul style="list-style-type: none"> De consulent WSW blijven inhuren om de participatie van de SW-ers te begeleiden.

Wat hebben we bereikt?

prestatie is gerealiseerd

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Voorkomen van sociale uitsluiting van kinderen uit gezinnen met een laag inkomen.	<ul style="list-style-type: none"> Ondersteuning aan huishoudens met problematische schulden door voortzetten subsidie Humanitas.

Wat hebben we bereikt?

prestatie is gerealiseerd

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Onderzoek hoe de uitvoering van de Wmo betaalbaar en het voorzieningenniveau toegankelijk blijft.	<ul style="list-style-type: none"> Nadere analyse van mogelijke beleidsaanpassingen en een reële kostenraming voor de komende jaren.

Wat hebben we bereikt?

prestatie is gerealiseerd

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Samenhangend beleid op het gebied van wonen en zorg.	<ul style="list-style-type: none"> Eind 2010 / begin 2011 vaststellen beleidsvisie wonen en zorg.
Wat hebben we bereikt?	
☐ prestatie is gerealiseerd	

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Een leefomgeving creëren waarin de jeugd beschermd, gezond en veilig opgroeit, een passende ontwikkeling doormaakt, een startkwalificatie behaalt en meedoet en meedenkt.	<ul style="list-style-type: none"> Uitvoering nota Integraal Jeugdbeleid 2010-2013.
Wat hebben we bereikt?	
☒ <p>De nota jeugdbeleid is eind december 2011 vastgesteld. De jeugd is bij de totstandkoming van de nota nadrukkelijk betrokken en in de nota is dan ook terug te vinden welke speerpunten de jongeren hebben aangedragen. De uitvoering van de actiepunten uit de nota volgen in 2012 en verder.</p>	

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Duidelijkheid over ondersteuningsmogelijkheden bij mantelzorgers.	<ul style="list-style-type: none"> Communicatieplan mantelzorg opstellen en voorstellen ontwikkelen voor de verdere ondersteuning van mantelzorg.
Wat hebben we bereikt?	
☐ prestatie is gerealiseerd	

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Goede afstemming in samenwerking tussen organisaties in de kernen op het gebied van welzijn en (mantel)zorg.	<ul style="list-style-type: none"> Wmo-netwerken in de kernen Dalfsen, Lemelerveld en Nieuwleusen organiseren en ondersteunen.
Wat hebben we bereikt?	
☐ prestatie is gerealiseerd	

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
<ul style="list-style-type: none"> Vroegtijdige signalering en aanpak van ontwikkelingsachterstand bij peuters. Goede doorgaande leerlijn richting de basisschool. Samenwerking kinderopvang en peuterspeelzalen. 	<ol style="list-style-type: none"> Uitvoering van maatregelen wetsvoorstel OKE. Aanbieden voorschoolse educatie aan doelgroepkinderen. Afspraken met basisscholen, kinderopvang, peuterspeelzalen en consultatiebureau over doelgroep, toeleiding en overdracht.
Wat hebben we bereikt?	
☒	

Eind juni is de nota 'voorschoolse voorzieningen en educatie' vastgesteld. In Dalfsen, Nieuwleusen, Lemelerveld en Oudleusen zijn de peuterspeelzaalleidsters inmiddels allemaal geschoold in het erkend VVE programma 'Uk en Puk'.

Er zijn peuter-kleuter overleggen georganiseerd in Dalfsen, Nieuwleusen en Lemelerveld met medewerkers van voorschoolse voorzieningen en basisscholen, om afspraken te kunnen maken over de doorgaande leerlijn en overdracht. Dit moet in 2012 verder vorm krijgen. Er zijn 8 VVE plekken gerealiseerd in een pilot VVE-groep in Nieuwleusen. Het aantal VVE plekken wordt in 2012 en 2013 verder uitgebreid.

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
<ul style="list-style-type: none"> • De omvang van de groep 12-24 jarigen die alcohol drinkt, is in 2011 niet groter dan in 2007. • De gemiddelde startleeftijd waarop voor het eerst alcohol gedronken wordt, is in 2011 niet lager dan in 2007. • De omvang van de groep 12-24 jarigen die regelmatig grote hoeveelheden drinkt neemt in 2011 niet toe ten opzichte van 2007. • Het percentage ouders dat het goed vindt of er niets van zegt dat hun kind/jongere (12-24 jaar) drinkt stijgt in 2011 niet. 	<ul style="list-style-type: none"> a) Actieve deelname aan het regionale programma "Minder drank, meer scoren". b) Uitvoering geven aan de notitie Ketenbeleid in de gemeente Dalfsen.
Wat hebben we bereikt?	
<p>☒ a. De cijfers van de gezondheidsmonitor 12-24 uit 2011 zijn op het moment van schrijven nog niet bekend en dus kunnen we nog niet zeggen of de doelen zijn bereikt. We hebben deelgenomen aan het regionale programma 'Minder Drank, Meer scoren' en er zijn lokale interventies uitgevoerd, zoals het programma 'Op tijd voorbereid' op de basisscholen.</p> <p>☒ b. Er is nog geen uitvoering gegeven aan het preventieve onderdeel uit de notitie ketenbeleid. Dit onderdeel wordt in 2012 opgepakt.</p>	

Wat heeft het gekost?					
	begroting 2011 primair	begroting 2011 na wijz.	rekening 2011	verschil	rekening 2010
Lasten	13.159	13.083	13.378	-295	13.389
Baten	6.498	6.448	6.232	216	6.760
Saldo programma 7	6.662	6.636	7.146	-511	6.629

Overzicht lasten en baten x € 1.000

Programma 8 Volksgezondheid en milieu

Hoofdkenmerken

Het programma omvat de gemeentelijke activiteiten op het gebied van gezondheidszorg, milieu, afvalverwijdering en -verwerking, water, riolering en waterzuivering en de begraafplaatsen. Bij de gezondheidszorg is er sprake van een regiefunctie voor de lokale overheid.

Prestaties

Gebruik dashboards:

Prestatie is gerealiseerd (geen toelichting)

Prestatie is niet of slechts gedeeltelijk gerealiseerd (met toelichting)

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Uitvoering geven aan de thema's van het preventief gezondheidsbeleid 2008-2011.	a) Uitvoering geven aan de beleidsnota lokaal gezondheidsbeleid, waaronder project frisse scholen, alcoholmatigingsbeleid en verslavingspreventie. b) Ook is er aandacht voor gezonde leefstijl en voorkomen van depressieve klachten. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van regionale activiteiten van bijvoorbeeld Dimence en GGD.

Wat hebben we bereikt?

prestatie is gerealiseerd

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Uitvoering geven aan landelijke preventie doelstellingen.	<ul style="list-style-type: none"> Opstellen van een lokale preventie nota publieke gezondheid 2012-2015.

Wat hebben we bereikt?

Deze prestatie is vertraagd als gevolg van externe factoren. Volgens de Wet publieke gezondheid moeten gemeenten uiterlijk een jaar na het verschijnen van de landelijk preventie nota een lokale preventienota vaststellen. De landelijke preventienota is met vertraging verschenen in september 2011. In afwijking van de Wet publieke gezondheid hebben gemeenten twee jaar de tijd om het lokaal beleid op te stellen. Op deze wijze is mogelijk om de preventie nota op te nemen in de lokale beleidsnota Wmo. In december heeft de raad ingestemd met een plan van aanpak voor het opstellen van een geïntegreerde beleidsnota Wmo, preventie publieke gezondheid, vast te stellen in het najaar 2012.

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Versterking van de centrale rol van het Centrum voor Jeugd en Gezin.	a) Uitvoeren JGZ-taken. b) Vergroten bekendheid CJG bij ouders en (lokale) organisaties.

	c) Aansluiting op ontwikkelingen passend onderwijs. d) Uitvoering geven aan “Convenant Jeugdagenda 2009-2012” met provincie Overijssel.
--	--

Wat hebben we bereikt?

a. prestatie is gerealiseerd

b.

Er is een communicatieplan voor het CJG opgesteld en gedeeltelijk uitgevoerd (jaarschijf 2011; het plan geldt voor meerdere jaren). Het resultaat is niet gemeten. Dit wordt meegenomen in de evaluatie die in de eerste helft 2012 uitgevoerd moet gaan worden.

c.

Eind 2011 is de nieuwe regio indeling passend onderwijs bekend geworden. Begin 2012 vindt met lokale scholen en schoolbesturen en de regio passend onderwijs nader verkennend overleg plaats. De aansluiting tussen invoering passend onderwijs en transitie jeugdzorg staat tevens op de agenda van de regionale samenwerking (van gemeenten) voor de transitie jeugdzorg.

d.

Voor een deel van de activiteiten is dit gebeurd. De transitie jeugdzorg heeft echter invloed op het eerder vastgestelde convenant. In het voorjaar van 2012 heeft de provincie met de gemeenten overleg over aanpassing van het convenant aan deze opdracht, tevens gericht op de periode tot 2015 (overdracht jeugdzorg).

Voor al deze taken geldt dat ze niet in één jaar zijn afgerond

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Adequate uitvoering milieutaken.	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering Omgevingsprogramma 2011.

Wat hebben we bereikt?

prestatie is gerealiseerd

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Een actief en integraal handhavingsbeleid.	a) Uitvoeren handhavingsprogramma 2011. b) Verdere professionalisering toezicht, inclusief uitvoering Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (omgevingsvergunning).

Wat hebben we bereikt?

prestatie is gerealiseerd

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Waterbeleid: Het hebben van een veilig, veerkrachtig, flexibel, ecologisch gezond watersysteem, dat minimaal voldoet aan de randvoorwaarden gesteld in het Europese, nationaal en regionaal waterbeleid.	a) Vaststellen verbreed GRP door de gemeenteraad. b) Uitvoeren van de maatregelen opgenomen in het Waterplan voor 2007-2016, in relatie met de maatregelen uit het GRP.

	c) Stand van zaken Waterplan en GRP.
Wat hebben we bereikt?	
 prestatie is gerealiseerd	

Wat heeft het gekost?					
	begroting 2011 primair	begroting 2011 na wijz.	rekening 2011	verschil	rekening 2010
Lasten	5.582	5.905	9.211	-3.307	5.184
Baten	4.077	4.077	4.263	-186	4.500
Saldo programma 8	1.505	1.828	4.948	-3.120	684

Overzicht lasten en baten x € 1.000

Programma 9 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Hoofdkenmerken

De gemeente moet beschikken over een actueel ruimtelijk- volkshuisvestings- en omgevingsbeleid waarmee op een adequate manier kan worden ingespeeld op wettelijke kaders en maatschappelijke ontwikkelingen.

Het programma omvat de vaststelling van bestemmingsplannen, realisatie van bouwlocaties, het scheppen van voorwaarden voor het verbeteren van de kwaliteit van het woon-, werk-, en leefmilieu. Het is ook belangrijk om in samenspel met de woningbouwverenigingen en marktpartijen de woningvoorraad in kwalitatieve en kwantitatieve zin te ontwikkelen en daarbij zoveel mogelijk aan te sluiten bij de eigen woningbehoefte. Verder wordt er op toegezien dat de specifieke woningvoorraad beschikbaar blijft voor de doelgroep.

Prestaties

Gebruik dashboards:

Prestatie is gerealiseerd (geen toelichting)

Prestatie is niet of slechts gedeeltelijk gerealiseerd (met toelichting)

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Een evenwichtige ruimtelijke ordening op het gebied van wonen, werken, recreatie, verkeer, landgoederen en milieu.	<ul style="list-style-type: none"> a) De gemeenteraad via kwartaalrapportages informeren over ruimtelijke plannen, procedures, stand van zaken en eventuele knelpunten. b) Maken van een structuurvisie voor het gehele buitengebied van de gemeente (vaststelling 2012). c) Maken van een nieuw bestemmingsplan buitengebied voor het gehele buitengebied van de gemeente (vaststelling in 2012).
Toelichting	
<p>☒ a. prestatie is gerealiseerd</p> <p>☐ b. Op dit moment loopt de procedure nog. Dit is volgens planning. Vaststelling in 2012 is haalbaar.</p> <p>☐ c. Op dit moment loopt de procedure nog. Dit is volgens planning. Vaststelling in 2013 is haalbaar. In de programmabegroting stond 2012. Dit is een typefout.</p>	

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Genoeg en goed ingerichte bouwlocaties op basis van, primair, een actieve grondpolitiek.	a) Actief verwerven van gronden voor uitbreidingsplannen in de diverse kernen. b) Waar nodig toepassen van de Wet voorkeursrecht gemeenten.
Toelichting	
☒ prestatie is gerealiseerd	

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
Bouw van voldoende woningen van een goede kwaliteit en aandacht voor de specifieke doelgroepen. Realiseren van woningen voor minder draagkrachtigen en het bevorderen van het eigen woningbezit voor minder draagkrachtigen door het ontwikkelen van nieuwe initiatieven.	a) Uitgifte en kavelgrootte afstemmen op doelgroepenbeleid en marktomstandigheden. b) Uitgifte bouwgrond in: <ul style="list-style-type: none"> ➤ De Gerner Marke: 50 woningen ➤ Westerbouwlanden Noord: 50 woningen ➤ De Nieuwe Landen: 54 woningen ➤ De Koele: 3 woningen ➤ Muldersveld: 2 woningen c) Vaststellen van maximale prijzen voor sociale koopwoningen (in overleg met provincie). d) Uitvoeren en bewaken van de in 2007 vastgestelde startersregeling(en). e) Uitvoering geven aan nieuwe Woonvisie gemeente Dalfsen 2011 t/m 2015
Toelichting	
☒ a, c, d, e. prestatie is gerealiseerd ☒ b. De Gerner Marke In de najaarsnota 2011 is toegelicht waarom wordt afgeweken van het totaal van 50 uit te geven kavels. Dit aantal is bijgesteld naar 44. Daadwerkelijk zijn deze 44 kavels ook uitgegeven. Westerbouwlanden Noord De uitgifte van 16 waterwoningen in de vrije sector vereist door de complexiteit van de regelgeving voor het bouwen in en aan het water meer tijd en is daarom verplaatst naar maart 2012 in plaats van eind 2011. Woonstichting VechtHorst heeft plannen in voorbereiding voor de bouw van 30 wooneenheden (studio's, appartementen, woningen). Ook dit kost meer tijd. De Nieuwe Landen Met Woningstichting de Veste zijn afspraken gemaakt over de bouw van 8 huurappartementen en 6 sociale koopwoningen. De bouwvergunningen zijn inmiddels verleend. De uitgifte van de sociale koopwoningen zal begin 2012 plaatsvinden, waarna de bouw gelijktijdig met de 8 huurappartementen zal starten. Over de invulling van de locatie Kanaaldijk Noord (tegenover Driepuntbrug) vindt overleg en onderzoek plaats naar de behoefte van appartementen. Muldersveld In dit plan zijn, overeenkomstig de toelichting in de Najaarsrapportage 2011, 4 (duurzame) sociale koopwoningen uitgegeven.	

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
<p>Een goede kwaliteit van de woon-, werk- en leefomgeving en een hogere kwaliteit, belevingswaarde en recreatiewaarde van het landschap.</p>	<p>a) Begeleiden in de uitvoering van de dorpsplan-plus Oudleusen en Hoonhorst b) Cofinanciering, planvorming en uitvoering prestaties uit het meerjarig pMJP-convenant; o.a. fietspad Sterrebosweg en TenneT-compensatieprojecten . c) Masterplan Ruimte voor de Vecht; Regionale Voorkeursvariant . d) Realisatie van Symfonie aan de Vecht . e) Projectplannen maken voor Groene en Blauwe Diensten (GBD) en Streekeigen Huis en Erf (SHE) . f) Voorbereiden en uitvoeren projecten in Tennetgebied (GBD en SHE) en mogelijk ook in een klein deel van de rest van de gemeente Dalfsen .</p>

Toelichting
<p>☒ a, b, c, e, f. prestatie is gerealiseerd</p> <p>☐ d.</p> <p><i>Rondje Vecht</i> De vernieuwde passantenhaven is in 2011 in gebruik genomen. Februari 2012 worden de werkzaamheden aan de bijgebouwen van de Westermolen afgerond. Voor de projecten pleisterplaats De Stokte, uitkijktoren, landschapspark en Vechtvlief is de planvorming vergevorderd. Eerste helft 2012 starten de ruimtelijke procedures, waarna de projecten worden gerealiseerd.</p> <p><i>Waterfront</i> Het Waterfront heeft een meerjarige planning. In 2011 is het bestemmingsplan Waterfront vastgesteld. Hiertegen is beroep ingesteld. Op dit moment is nog niet bekend wanneer dat wordt behandeld. Ook is gestart met de sloop van de oude Eshuis-locatie en is er gewerkt aan verdere planvorming van de cichoreifabriek.</p>

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?
<p>Een actief en actueel handhavingsbeleid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Verdere professionalisering bouwtoezicht, inclusief uitvoering Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (omgevingsvergunning).

Toelichting
<p>☒ prestatie is gerealiseerd</p>

Wat heeft het gekost?					
	begroting 2011 primair	begroting 2011 na wijz.	rekening 2011	verschil	rekening 2010
Lasten	3.774	3.805	7.195	-3.389	2.798
Baten	2.409	2.109	2.922	-813	2.104
Saldo programma 9	1.365	1.696	4.273	-2.577	695

Overzicht lasten en baten x € 1.000

Paragrafen

Paragraaf Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering moet op een eigentijdse wijze dienstbaar zijn aan de in de programma's opgenomen doelen en prestaties. Het welslagen van de programma's is in belangrijke mate afhankelijk van de kwaliteit van de bedrijfsvoering.

Bedrijfsvoering kan worden samengevat als het geheel van de werkzaamheden, middelen en structuren op het gebied van personeel en organisatie, informatievoorziening en automatisering, financiën, facilitaire zaken, communicatie en juridische zaken. Door een grotere aandacht voor de transparantie van het gemeentelijk handelen en hogere eisen die gesteld worden aan de producten en diensten van de gemeente, wordt de kwaliteit van de bedrijfsvoering ook een factor voor het imago van de gemeente.

Onze gemeente krijgt de komende jaren indringend te maken met taakverzwaring door decentralisatie, ambities en eisen van het rijk, door ombuigingen van rijk en provincies, door een krappere wordende arbeidsmarkt met ook een nieuwe generatie medewerkers, druk vanuit samenleving om in toenemende mate transparant, participatief en communicatief te zijn.

Dat betekent dat wij met schaarste te maken krijgen, en door afnemende middelen en capaciteit gedwongen worden als bestuur en organisatie keuzes te maken.

Intern kiest de directie voor het inzetten op de volgende sporen:

- ▶ gebruik te maken van de prima basishouding van ons personeel namelijk betrokkenheid in brede zin, en bedreigingen (zoals ontwikkeling op de arbeidsmarkt) ook als kans te zien;
- ▶ dienstverlening op een hoog peil houden;
- ▶ mede in verband daarmee interne processen slim inrichten en efficiënt en effectief maken;
- ▶ mede vanwege de krappere wordende arbeidsmarkt, met als doel winst op de 3 K's, inzetten op samenwerking met Staphorst en Zwartewaterland en in G15 verband;
- ▶ bij HRM beleid inspelen op genoemde speerpunten (denk hierbij aan opleiding, werving/selectie en beloning).

Samenwerking

In 2010 is besloten de lopende samenwerking tussen Dalfsen, Staphorst en Zwartewaterland te intensiveren. Daartoe is opdracht gegeven aan het bureau Berenschot om een verkenning te doen. Dat bureau is medio 2011 met een rapportage gekomen. Ondertussen was vanaf april/mei ons eigen traject inzake de Bestuurlijke Constellatie gestart: bestuurskrachtonderzoek, dialoog en opstellen rapport Bestuurlijke Constellatie. Dat heeft geleid tot een besluit van uw raad in november op basis van het rapport 'Sterker Dichtbij'. In de lopende samenwerking in DSZ-verband is i.v.m. dit eigen traject een pas op de plaats gemaakt. Wel is de samenwerking in de Talentenregio voortgezet.

Personeelsbeleid

In 2011 stond het vervolg van de teamtraining centraal, de trainingen waren met name gericht op samenwerking die de afdeling overstijgt. Zo stond in 2010 het eigen team centraal, 2011 was meer gericht op gelegenheidsteams. Met de teamtraining wil de gemeente de bottom-up communicatie en de beweging te komen van een familiecultuur naar een meer vriendencultuur stimuleren. In een vriendencultuur spreekt men elkaar open en eerlijk aan, waardeert men elkaars talenten en maakt men in samenwerking bewust gebruik van elkaar, waardoor $1 + 1 = 3$. Dit alles met behoud van de betrokkenheid, de loyaliteit en de saamhorigheid die zo gewaardeerd worden binnen de familiecultuur.

Het onderzoek dat in 2010 en een deel van 2011 in gang is gezet naar de mogelijkheden te komen tot één P&O-afdeling voor de DSZ-gemeenten op een laag pitje gezet. Reden daarvan was de opdracht van de Raad tot het Bestuurskracht Onderzoek. Samenwerking zal in 2012 weer prominent op de agenda van P&O staan.

De samenwerking met de G15 (15 gemeenten rondom Zwolle) heeft verder vorm en inhoud gekregen, onder andere in de oprichtingen van Talentenregio.

Een gezamenlijke interne arbeidsmarkt, website, traineetraject en ook diverse kennisuitwisselingsbijeenkomsten (congres en diverse workshops op verschillende thema's door en voor

medewerkers) zijn het zichtbare resultaat van de samenwerking. Uit een evaluatie eind 2011 is duidelijk geworden dat alle betrokken gemeenten de toegevoegde waarde van Talentenregio onderstreepten en dat een vervolg niet ter discussie staat. In 2012 zal hierover formeel de besluitvorming plaatsvinden.

De personele bezuinigingstaakstelling is voor de jaren 2011, 2012 en 2013 te garanderen, voor het jaar 2014 hebben we nog een gat van rond de € 150.000,=. Dit zal nog moeten worden ingevuld. Wel is het zaak dat wij ons blijvend richten op het vergroten van de inzetbaarheid van de medewerkers. Zowel binnen de gemeente Dalfsen of, mocht dat nodig zijn, daarbuiten. Daarbij staat de verdere ontwikkeling van medewerkers hoog in het vaandel; competentie management is hierbij een voorwaarde. Samenwerking met gemeenten in onze omgevingen is hierbij een must.

Het ziekteverzuimpercentage is in 2011 aanzienlijk gestegen. Terwijl het verzuimpercentage in 2010 nog op 2,65% lag, steeg het percentage in 2011 naar 4,42%. Momenteel is P&O bezig de verzuimcijfers te analyseren om de reden van de stijging te kunnen achterhalen.

Positief punt is dat het streven van het directieteam het ziekteverzuim onder de 5% te houden ook voor 2011 gerealiseerd is.

De ambtelijke organisatie

Programma dienstverlening

De gemeente Dalfsen scoort goed op het punt van dienstverlening. Om deze positieve score voor de toekomst vast te houden, en ook invulling te geven aan landelijke richtlijnen, is in september 2011 gestart met programma dienstverlening. De inspanningen van het programma zijn gericht op het leveren van servicegerichte dienstverlening, op basis van de behoefte van de burger (individueel en collectief). Een doelgerichte organisatie en efficiënte bedrijfsvoering zijn daarbij cruciaal. De huidige financiële realiteit, de veranderende rol van de overheid in combinatie met een veranderende behoefte van de burger, vragen van onze organisatie een andere manier van werken (aanpassingen werkprocessen en structuren) en een herstructurering van de informatiestromen.

Programma dienstverlening is veelzijdig en afdelingoverstijgend. Zeven projecten worden in samenhang en gestructureerd opgepakt: onder andere de ontwikkeling van een klantcontactcentrum, de doorontwikkeling van de informatievoorziening en digitale dienstverlening, een sterkere focus op klantgerichtheid, maar ook verdere procesoptimalisatie.

Het laatste kwartaal van 2011 stonden in het teken van het concretiseren van de projecten en het inventariseren van de dwarsverbanden.

In maart 2012 behandelt het college de notitie 'Dienstverlening, de klant wil service zien!'. De notitie maakt duidelijk wat we op het gebied van dienstverlening de komende jaren willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen en welke middelen daarvoor ingezet moeten worden.

Kwaliteitszorg

We hanteren in Dalfsen het Kwaliteitsmodel Overheidsorganisaties (KO-model) als kapstok voor de organisatieontwikkeling. Het KO-model biedt de mogelijkheid om op een samenhangende, evenwichtige en gestructureerde manier te werken aan de verbetering van de organisatie. Met ingang van mei 2009 is het verbeterde KO-model gelanceerd met een iets andere naam, namelijk het Overheidsontwikkelmodel. Het belangrijkste verschil is dat het nu meer een ontwikkelmodel is dan een diagnosemodel. Tevens is de vijfde fase komen te vervallen, omdat alle fases (1 t/m 4) onderdelen van excelleren hebben. De ontwikkeling van een organisatie wordt nu aangeduid in vier fasen, van activiteit georiënteerd (fase 1, kenmerkt zich door de focus op eigen werkzaamheden en het sturen op incidenten) tot de ketengeoriënteerde fase (fase 4, kenmerkt zich doordat werkzaamheden in samenhang met collega's en ketenpartners wordt uitgevoerd en is continu gericht op verbetering).

Om de uitgangspositie vast te stellen is in december 2005 een nulmeting uitgevoerd. Het DT heeft de ambitie uitgesproken om in 2009 in fase 2 te zitten.

In juli 2008 is een zogenaamde 1-meting uitgevoerd op basis van het hierboven genoemde model. Destijds is geconstateerd dat de organisatie gemiddeld uitkomt op fase 1,8. In samenwerking met het management zijn de conclusies en aanbevelingen, die gedaan zijn in de hierboven genoemde 1-meting, concreet gemaakt. Voor 2010 stond een organisatiebrede meting op de planning, zodat gemeten kon worden of we fase 2 inderdaad bereikt hebben. Echter in het visiedocument van het Directieteam, dat begin 2010 is opgesteld, zijn een aantal prioriteiten gesteld. Aan de actielijst "Op weg naar fase 2 van het KO-model" en

de geplande externe audit voor het eind van 2010 is een lagere prioriteit toegekend. In 2013 zal aan dit onderwerp weer aandacht worden besteed.

Interne controle

Wat is interne controle en hoe is het daarmee in onze organisatie gesteld? Het antwoord op deze vragen valt te lezen in de "Beleidsnotitie Interne Controle", die in augustus 2009 is vastgesteld door ons Directieteam. De notitie is geschreven om de samenhang tussen de verschillende control- en onderzoeksinstrumenten, die in onze organisatie zijn ingevoerd / werkzaam zijn, weer te geven. Er wordt aandacht geschonken aan:

- de administratieve organisatie: denk aan de beschrijving van de werkprocessen in Protos, die door iedere medewerker digitaal te raadplegen zijn;
- de interne controle: denk o.a. aan de rechtmatigheidscontrole en het auditplan van Sociale zaken;
- de onderzoeksinstrumenten (=kwaliteitszorg): denk aan doelmatigheidsonderzoeken, Rekenkameronderzoeken, klanttevredenheidsonderzoeken etc.

Tevens geeft de notitie de uitgangspunten weer, die voor onze gemeente van belang zijn bij het vormgeven van de interne controle. Hierbij is rekening gehouden met het feit dat wij, als gemeente Dalfsen, een zelfcontrolerende organisatie zijn.

Naar aanleiding van deze notitie is in 2009 gestart met het meer aandacht schenken aan de voortgang van de uitgezette acties naar aanleiding van de bevindingen uit de Managementletter. Eind 2010 is een concept "Leidraad verbijzonderde Interne Controle gemeente Dalfsen" gereed gekomen. In deze leidraad staat de procedure met betrekking tot de uitvoering van de verbijzonderde interne controle beschreven en tevens is de planning voor 2011 in de bijlage opgenomen. In 2011 is een voorzichtige start gemaakt met de uitvoering. In 2012 zal dit geperfectioneerd worden.

Organisatie "in control"

Zoals met de hierboven genoemde onderwerpen ook al duidelijk wordt, zijn wij een organisatie die het belangrijk vindt om als organisatie "in control" te zijn. Hiervoor zal beleid ontwikkeld worden, gebaseerd op de motie over de verbetering van de planning en control die door de gemeenteraad is aangenomen. Deze motie is vertaald in een bestuursopdracht die momenteel wordt uitgevoerd.

Juridische kwaliteitszorg

In 2011 zijn op het gebied van de juridische kwaliteitszorg de nodige stappen gezet. Veel actiepunten uit de startnotitie Juridische Kwaliteitszorg zijn verder uitgewerkt. Ook is er door twee stagiaires van de opleiding Management, Economie en Recht een startnotitie opgesteld over de (on)mogelijkheden voor toepassing van (pre)mediation binnen de gemeente Dalfsen. Deze startnotitie zal nog verder worden uitgewerkt. Vanaf 1 oktober 2009 is de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen in werking is getreden. In 2011 zijn door de gemeente Dalfsen op grond van deze wet geen dwangsommen verbeurd.

Ook is er vervolg gegeven aan het periodieke overleg tussen de juridische kwaliteitsmedewerkers binnen de DOORSZ-gemeenten. Inmiddels zijn ook enkele andere gemeenten bij dit overleg aangeschoven. Dit intergemeentelijk overleg wordt door de betrokkenen als zeer nuttig ervaren.

Inkoopbeleid

In 2010 en 2011 zijn diverse aanbestedingen (zowel gezamenlijk als individueel) succesvol afgerond. Succesvol, omdat hiermee werd voldaan aan de doelstelling van het inkoop- en aanbestedingsbeleid om aan de ene kant volgens geldende wet- en regelgeving (rechtmatig) aan te besteden en aan de andere kant een goede kwaliteit tegen zo laag mogelijke kosten te realiseren (doelmatig).

Ook in 2012 zal er wekelijks bij de DSZ gemeenten een inkoopadviseur aanwezig zijn. De inkoopadviseur zal zich bezig blijven houden met vraagstukken op het gebied van inkoop die vanuit de organisaties ontstaan, wet en regelgeving op het gebied van inkopen en aanbesteden, het begeleiden van aanbestedingen, het adviseren van budgethouders en het toezien op rechtmatigheid. Daarnaast zal de inkoopadviseur een belangrijke bijdrage leveren aan de verdere professionalisering van de inkoopfunctie.

Op korte termijn zal worden onderzocht welke mogelijkheden er zijn om inkoop en dan met name ook de ondersteunende functie op het gebied van advisering en coördinatie structureel in te bedden in de organisatie. In een businesscase zal worden uitgewerkt welke mogelijkheden er zijn op dit gebied om in

samenwerking met de gemeenten Zwolle en Kampen en de provincie Overijssel te komen tot een regionaal inkoop platform waarin o.a advisering, ondersteuning en coördinatie kan worden afgenomen en tevens gezamenlijke inkooptrajecten kunnen worden opgezet.

Automatisering

Een goede informatievoorziening is cruciaal voor een goede bedrijfsvoering. Met het optimaliseren van de informatievoorziening door onder andere de invoer van basisregistraties, worden ook de interne processen beter gestroomlijnd. Een traject dat in 2009 is gestart met het " Realisatieplan E-overheidsvoorzieningen" en wat nog steeds verder uitgevoerd wordt.

In 2011 zijn op het gebied van informatievoorziening de belangrijkste onderdelen van de gefaseerde inrichting van een midoffice systeem gereed gekomen. Zo is de aansluiting op de landelijke voorzieningen inmiddels gereed en wordt er meer zaakgericht gewerkt. Basisregistraties zullen ook in 2012 de aandacht blijven vragen. Het beheer van deze gegevens zal verder worden gecentraliseerd en speelt een steeds belangrijker rol voor de hele organisatie. Voor het bredere programma dienstverlening, dat in 2011 van start is gegaan, is een goede informatiehuishouding een essentiële voorwaarde. Het "Programma Dienstverlening" en het "Bedrijfsinformatieplan 2.0" geven hierbij duidelijk de te volgen koers aan. Voor de uitvoering hiervan zullen via het programma dienstverlening in 2012 middelen worden aangevraagd.

Voor de ICT samenwerking is in 2011 een duidelijke keus gemaakt de komende jaren verder samen te werken in DSZ verband, waarbij het de wens van Dalfsen is om op termijn op te schalen. Voor de samenwerking in DSZ-verband op het gebied van ICT wordt een businesscase uitgewerkt, die in 2012 aan de gemeenten zal worden voorgelegd.

Vastgoedinformatiesysteem

Het vastgoedinformatieplan is in december 2002 door de raad vastgesteld. Dit plan behelst dat er geleidelijk een stelsel van basisregistraties wordt ingevoerd en dat de ontsluiting van de gegevens plaatsvindt via een open datawarehouse. Doelstelling is dat de efficiency, de effectiviteit en de kwaliteit van de informatievoorziening, zowel intern als extern, aanmerkelijk wordt verbeterd. Met de aansluiting op de Landelijke Voorziening BAG is het plan nagenoeg afgerond. Als laatste onderdeel moet nog de verdere inrichting van het datawarehouse worden uitgevoerd. Verwacht wordt dat hiermee in 2012 een aanvang wordt gemaakt.

Alle overheidsinstanties zijn vanaf medio 2011 verplicht gebruik van de BAG te maken bij de uitvoering van publiekrechtelijke taken. De GBA (basisregistratie personen) is succesvol gekoppeld aan de BAG. Met de koppeling van de BAG aan de WOZ is een begin gemaakt. Ook is in 2011 is veel energie gestoken in het verbeteren van de kwaliteit van de gegevens. Hiertoe is mede aan de hand van de in 2011 nieuw vervaardigde luchtfoto's een naverkenning uitgevoerd. Veel signaleringen vergen echter nog nader onderzoek, dat in 2012 verder wordt uitgevoerd.

In 2010 is Dalfsen zelfmutterende gemeente geworden inzake de bijhouding van de GBKN (Grootschalige Basis Kaart Nederland). Door een efficiënte aanpak is een aanmerkelijke besparing op de beheerkosten gerealiseerd.

De invoering van de BGT (Basisregistratie grootschalige topografie) begint steeds meer vorm te krijgen. Definitieve besluitvorming wordt in het 1^e halfjaar 2012 verwacht. Zoals bij de Voorjaarsnota 2011 al is aangegeven, moet er nog veel werk worden verricht om aan de toekomstige specificaties van de BGT te kunnen voldoen. Hierbij zal samenwerking worden gezocht met andere regionale bronhouders. In het 2^e kwartaal 2012 zullen u hierover voorstellen bereiken.

Paragraaf Financiering

Treasury is het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de daaraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden, het ten allen tijde zorgen voor voldoende liquide middelen, waarbij een tijdelijk overschot tegen een zo hoog mogelijk rendement wordt belegd, en het daarbij afdekken van met name rente- en kredietrisico's.

De gemeente verkeert permanent in de situatie van financieringsbehoefte. Dit houdt verband met het stelsel van baten en lasten, waarbij investeringen worden geactiveerd en de lasten in de vorm van rente en afschrijving ten laste van de exploitatie worden gebracht. Deze handelswijze leidt ertoe dat de investeringsuitgaven gedurende de periode van afschrijving gefinancierd moeten worden. Daarnaast ontstaat een financieringsbehoefte door het in de tijd achterlopen van de inkomsten bij de uitgaven. Voor de financieringsbehoefte worden leningen afgesloten, worden rekening courantkredieten en interne financieringsmiddelen in de vorm van reserves en voorzieningen gebruikt. Door het aantrekken van geld van derden ontstaat een schuldpositie. De gemeente moet de leningen aflossen en betaalt gedurende de looptijd van de lening rente. Gemeenten zijn bij deze financieringswijze gehouden aan twee normen uit de wet Financiering decentrale overheden (wet Fido): de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Procedures en bevoegdheden zijn uitgewerkt in het Treasurystatuut.

Treasurystatuut

Het geactualiseerde treasurystatuut is in mei 2010 vastgesteld. In het treasurystatuut worden onder meer doelstellingen, uitzettingen en garanties, financiering, kasbeheer en organisatie van de treasuryfunctie rond het liquiditeitenbeheer van de gemeente op korte en lange termijn vastgelegd. Het treasurystatuut geeft de kaders weer waarbinnen de treasuryactiviteiten dienen te worden uitgevoerd.

Kasgeldlimiet

Gegeven de permanente financieringsbehoefte, kunnen fluctuaties in rentelasten voor de gemeente risico's met zich meebrengen. Om deze risico's zoveel mogelijk te beperken is de kasgeldlimiet ingesteld. De kasgeldlimiet stelt grenzen aan de mate waarin de financieringsbehoefte wordt gedekt met kortlopende leningen (< 1 jaar). De kasgeldlimiet is uitgedrukt in een percentage van de omvang van de begroting. Voor 2011 bedroeg dit percentage 8,5, wat bij ministeriële regeling is vastgesteld. De omvang van de begroting op 1 januari 2011 bedroeg € 44.232.000. De kasgeldlimiet bedraagt dan € 3.760.000 en is in 2011 niet overschreden.

Renterisiconorm

Om het risico van renteaanpassing en herfinanciering bij langlopende leningen (> 1 jaar) te beperken is de renterisiconorm ingesteld. Deze norm is bij ministeriële regeling bepaald en met ingang van 2009 gewijzigd. De nieuwe renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Uit het volgende overzicht blijkt dat we ruim binnen de renterisiconorm blijven.

Variabelen renterisico(norm)		2011		2012	2013	2014
		Begroting	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting
1	Renteherziening	0	0	0	0	0
2	Aflossingen	712	712	712	712	712
3	Renterisico (1+2)	712	712	712	712	712
4	Renterisiconorm	10.313	12.232	8.810	8.820	8.821
5a=(4>3)	Ruimte onder renterisiconorm	9.601	11.520	8.098	8.108	8.109
5b=(4<3)	Overschrijding renterisiconorm					
	Berekening renterisiconorm					
	Begrotingstotaal	51.564	61.159	44.049	44.098	44.103
	Bij ministeriële regeling vastgesteld %	20%	20%	20%	20%	20%
4	Renterisiconorm	10.313	12.232	8.810	8.820	8.821
	(bedragen x € 1.000)					

Paragraaf Grondbeleid

De gemeente voert een actief grondbeleid. Dit betekent dat de gemeente grond koopt voor het ontwikkelen van bedrijventerreinen en woningbouwlocaties. Wanneer dit niet kan, worden de mogelijkheden van publiek private samenwerkingsverbanden (PPS) niet uitgesloten. Indien PPS ook niet mogelijk is, kan een exploitatieovereenkomst met de ontwikkelaar worden gesloten.

Sinds 1 februari 2004 is de Wet voorkeursrecht gemeenten van toepassing voor alle gemeenten. Voor verschillende gebieden in de gemeente is het voorkeursrecht van toepassing. Dit betekent dat de eigenaren bij voorgenomen verkoop eerst de grond aan de gemeente moeten aanbieden. Van het voorkeursrecht wordt zeer gericht gebruik gemaakt. Hierbij wordt gekeken naar de ontwikkelingsmogelijkheden van de kernen voor de korte en middellange termijn (maximaal 15 jaar). Ook wordt rekening gehouden met het door de raad vastgestelde woonbeleid.

Een **Nota Grondbeleid**, waarin alle ontwikkelingen op dit gebied geïntegreerd behandeld worden, is in 2004 door de raad vastgesteld.

Op basis van een tussentijdse evaluatie van deze nota is, is enkele jaren geleden geconcludeerd dat bijstelling van de nota nog niet nodig was. Nu er echter sprake is van wetswijzigingen die een relatie hebben met grondbeleid (o.a. Grondexploitatiewet en de nieuwe Wro) is de gemeenteraad in april 2012 een nieuwe nota ter vaststelling aangeboden.

Er zijn uniforme **verkoopvoorwaarden**: “Algemene Voorwaarden voor Verkoop van onroerende zaken door de gemeente Dalfsen 2008”, vastgesteld en notarieel vastgelegd in januari 2008.

Er zijn 5 uitbreidingsgebieden voor woningbouw en 3 voor bedrijventerreinen in exploitatie. De voorbereidingen voor de uitbreiding ten oosten van Dalfsen, De Nieuwe Landen(II), de Koele(II) en De Grift III zijn in volle gang.

Ook is sprake van een aantal inbreidingslocaties. De grootste en meest beeldbepalende is de ontwikkeling van het Waterfront. De planologische procedures zullen in 2012 worden afgerond. In 2011 is gestart met de uitvoering met het slopen van de voormalige locatie Eshuis.

Vanuit financieel oogpunt bezien zijn de gecalculerde uitkomsten voor de verschillende exploitatiegebieden positief. Zo er sprake mocht zijn van een negatieve uitkomst, dan wordt dit direct ten laste van de algemene reserve grondexploitatie gebracht. De huidige economische crisis heeft op dit moment nog geen verontrustende invloed op de grondexploitatie voor woningbouw. Verwacht wordt dat de toekomstige exploitatieresultaten wel af zullen nemen door de hogere aankoopkosten en maatregelen op het gebied van ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid. Voor de exploitatiegebieden wordt een looptijd geprognoseerd. De werkelijkheid is echter afhankelijk van de vraag naar grond. Ondanks de economische crisis is de vraag naar woningbouwgrond nog steeds voldoende, met de aantekening dat de verkoop van grote kavels, met name in De Gerner Marke stagneert. Als het praktisch en juridisch mogelijk is worden grote kavels herkaveld. In De Gerner Marke en De Nieuwe Landen is dit voor enkele kavels gedaan.

Voor bedrijfsgrond is de vraag wel sterk afhankelijk van de economische situatie. De uitgifte in Nieuwleusen liep tot nu toe beter dan de uitgifte in Dalfsen en Lemelerveld. De voorraad uit te geven gronden is in Nieuwleusen(Grift III) en Lemelerveld (Parallelweg) voldoende, in Dalfsen resteren nog 2 kavels.

Jaarlijks worden de verkoopprijzen aangepast met het inflatiepercentage. De prijzen zijn voor alle kernen gelijk. Afhankelijk van de ligging kan er een differentiatie worden aangebracht.

Voor de verwachte resultaten en kosten wordt verwezen naar het totaaloverzicht aan het einde van deze paragraaf en de toelichting daarop.

De reserves en voorzieningen binnen de grondexploitatie zijn bij de Nota reserves en voorzieningen 2010 in beeld gebracht.

De omvang van de Algemene reserve grondexploitatie (**weerstandsvormogen**) is vastgesteld op 12,5% van de volgende waarden:

- De verwachte maximale positieve boekwaarde voor onderhanden werken (volgens de exploitatieprognoses) per complex.
- De boekwaarde van overige gronden (gronden zonder kostprijsberekening en overige percelen).
- De onvoorwaardelijke verplichtingen.
- De helft van de nog te maken kosten.

De factor van 12½ % is gebaseerd op 2,5 jaar rente bij een rentevoet van 5%.
Verder wordt rekening gehouden met 25 % van het vermoedelijke exploitatieresultaat.

Afgerond betekent dit, dat een voorlopig bedrag van ongeveer € 2,50 miljoen nodig is als weerstandsvermogen voor de grondexploitatie.

Op 31 december 2011 is de stand van deze reserve € 2,5 miljoen. Hierop rust nog een claim van € 167.000 (afronding middengebied Nieuwleusen).

De volgende mutaties(meer dan € 100.000) zijn verwerkt.:

-rente	+€ 566.000
-winstneming Welsum en Westerbouwlanden	+€ 472.000
-winstneming Middengebied Nieuwleusen	+€ 885.000
-onttrekking, naar alg.reserve vrij besteedbaar	-€ 279.000
-afwaardering gronden tot agrarische waarde (o.a.Griff III, Zwarteweg, Waterinkweg)	-€1.700.000
-Waterfront	-€ 164.000
-kosten Middengebied Nieuwleusen(grond v. Dorsten)	-€ 832.000
-molenterrein Hoonhorst	-€ 102.000
-locatie Vechtstraat	-€ 500.000
-locatie Posthoornweg (complex Par.weg II)	-€ 500.000

De Reserve Bovenwijkse voorzieningen, die wordt gevoed door een storting van € 25 (woningbouw) en € 12,50 (bedrijventerrein) per m2 verkochte grond, heeft per 1 januari 2012 een saldo van € 7,3 miljoen. Hierop rusten claims van in totaal € 3,2 miljoen. Vrij besteedbaar is nog € 4,1 miljoen

In maart 2012 is de raad in een mondelinge sessie geïnformeerd over uitgangspunten, systematiek, werkwijze, cijfers en mogelijke risico's van de grondexploitatie.

Toelichting jaarstukken grondexploitatie 2011.

Over de ontwikkelingen binnen de grondexploitatie wordt hierna verslag gedaan, waarbij de volgende relevante elementen worden toegelicht:

1. verloop boekwaarden
  - a. in exploitatie genomen gebieden
  - b. gronden zonder kostprijsberekening
  - c. overige percelen
2. Resultaat exploitatierekening 2011
3. Prognose verwachte exploitatieresultaten
4. Reservepositie en de ontwikkeling daarvan

1. Verloop boekwaarden

Algemeen

Het saldo van de lasten (aankopen, kosten bouwrijp maken, rente enz.), baten (opbrengsten grondverkoop, bijdragen enz.) en de mutaties in de reserves en voorzieningen (o.a. afwikkelingen, winstnemingen) worden verwerkt in de boekwaarden van de gronden.

a. In exploitatie genomen gebieden

De boekwaarde van de in exploitatie zijnde/genomen gebieden nam af van € 10,9 miljoen in 2010 tot € 8,5 miljoen in 2011. De daling wordt voornamelijk veroorzaakt door de verkopen.

De voorraad nog uit te geven grond (excl. inbreidingslocaties) bedraagt in 2011:

Exploitatiegebied	uitgeefbaar	in optie gegeven
-bedrijventerrein	20.407 m ²	0 m ²
-woningbouw	139.315 m ²	28.120 m ²

b. Gronden zonder kostprijsberekening

De boekwaarde daalde van € 19,7 miljoen in 2010 naar € 16,2 miljoen in 2011. De daling komt door de ontvangst van de bijdragen voor het Waterfront (€ 3,7 miljoen, het in exploitatie nemen van het bedrijventerrein Parallelweg (€ 0,4 miljoen) en de overboeking van gronden in De Grift III naar overige gronden (€ 1,6 miljoen) en het treffen van voorzieningen voor verwachte verliezen van Parallelweg II (€ 0,5 miljoen) en Vechtstraat (€ 0,5 miljoen).

Hier tegenover staan de grondaankopen voor Oosterdalsen van € 2,1 miljoen.

De oppervlakte bedraagt in totaal 910.983 m² (2010 879.723 m²)

c. Overige percelen

Als gevolg van de aankoop van een perceel aan de Waterinkweg (€ 0,2 miljoen) en de overbrenging van de gronden van de Grift III naar deze categorie, in combinatie met een afwaardering tot agrarische waarde, is de boekwaarde licht gestegen van € 2,1 naar € 2,3 miljoen. De boekwaarde bedraagt € 3,46 per m² (was € 3,49); de oppervlakte is eind 2011 676.388 m² (2010: 588.204 m²).

2. Resultaat exploitatierekening 2011

Het jaar 2011 sluit af met een nadelig saldo van € 2,5 miljoen; het jaar 2010 liet een batig saldo zien van € 0,3 miljoen.

Bij de grondexploitatie vindt de winstneming plaats zodra deze ook echt gerealiseerd is. Per plan zal daarom naar het resultaat op (langere) termijn gekeken moeten worden. In 2011 is voor het bedrijventerrein Welsum € 0,1 miljoen en voor Westerbouwlanden € 0,4 miljoen resultaat verantwoord. Verder is voor Nieuwleusen Midden € 0,9 resultaat verantwoord. Zie hierna ook de prognoses.

Voor het bedrijventerrein Parallelweg II (€ 0,5 miljoen), Vechtstraat (€ 0,5 miljoen) en de overige gronden, met name De Grift IV (€ 1,4 miljoen) hebben afwaarderingen plaatsgevonden, dit met als basis de economische waarde dan wel de exploitatieverwachting.

3. Prognose verwachte exploitatieresultaten

Rekening houdende met de in 2011 vermoedelijk nog te besteden en nog te ontvangen bedragen van de in exploitatie genomen gebieden wordt een exploitatieresultaat verwacht van per saldo € 11,2 miljoen voordelig. De prognoses zijn beïnvloed door de aanpassing van de verkoopprijzen, de actualisering van de kosten voor het bouwrijp maken en de (voorlopige) winstneming (€ 0,5 miljoen).

De prognoses worden elk per jaar bijgesteld. Mochten er zich onvoorziene omstandigheden voordoen, dan worden ze tussentijds bijgesteld.

4. Reservepositie (inclusief ontwikkelingen)

De algemene reserve grondexploitatie daalt van € 4,8 naar € 2,5 miljoen. De volgende factoren zijn met name van invloed geweest: toevoeging rente (€ 0,6 miljoen), voorlopige exploitatieresultaten (€ 1,4 miljoen) onttrekking in verband met herijking (€ 0,3 miljoen), en de afwaardering van gronden (€ 3,8 miljoen).

Deze reserve is bedoeld als weerstandsvermogen om eventuele financiële risico's binnen de grondexploitatie op te kunnen vangen.

De noodzakelijke omvang van de algemene reserve wordt bepaald op basis van de in de (in 2010 herziene) Nota reserves en voorzieningen vastgelegde regels: 2,5 % (van de boekwaarde + 100% resp. 50% van de nog te maken kosten (onvoorwaardelijke/voorwaardelijke verplichtingen), minus 25% van de te verwachten exploitatieresultaten.

De reserve dorpsuitleg bedraagt per 31 december 2011 ruim € 7,3 miljoen (2010 € 6,6 miljoen). Het fonds wordt gevoed door het aantal m² verkochte grond tegen € 25 (woningbouw) resp. €12,50 (bedrijven) per m². Er rust nog een claim van € 3,2 miljoen bestemd voor grote projecten. Vrij besteedbaar is nog € 4,1 miljoen.

Algemeen

Voor de exploitatiegebieden wordt een looptijd geprognosticeerd; de werkelijkheid is echter afhankelijk van de vraag naar grond. Voor de gebieden voor de woningbouw is de vraag voldoende. Voor de bedrijventerreinen is deze sterk afhankelijk van de economische situatie. In 2011 zijn de volgende plannen (planologisch) in ontwikkeling/exploitatie genomen:

- Grift III
- Waterfront(incl. Eshuis)
- Parallelweg (Lemelerveld)
- De Nieuwe Landen II

Jaarlijks worden de verkoopprijzen aangepast met het inflatiepercentage. Het harmoniseringproces is in 2006 afgerond. Sinds dat jaar zijn de prijzen in alle kernen gelijk. Voor de verkoopprijzen wordt verwezen naar het slot van deze toelichting.

Voor het plan De Westerbouwlanden Noord en De Nieuwe Landen is rekening gehouden met de in het met de provincie gesloten convenant afspraken over versnelde uitgifte van kavels.

De rente wordt jaarlijks op de boekwaarde van de gronden bijgeschreven, voor zover dit past binnen de economische waarde. Is deze waarde lager dan de boekwaarde dan wordt het verschil afgeboekt ten laste van de algemene reserve grondexploitatie.

In de prognose voor 2012 e.v. is voor een 5-tal woningbouwgebieden een bijdrage voor duurzaam bouwen opgenomen.

Een aspect dat van invloed kan zijn op de uitkomsten van de grondexploitatie is de huidige financiële crisis. Concreet is er op dit moment nog niets. Het beleid om boekwaarden terug te brengen naar de economische waarde en de hantering van marktconforme verkoopprijzen verkleint het risico op negatieve exploitatieresultaten. Stagnatie in de uitgifte van kavels kan wel van grote invloed zijn op de exploitatieresultaten. In de vorm van de algemene reserve grondexploitatie is een buffer gevormd.

Gronden in exploitatie

Bedrijventerreinen

A. Welsum (Dalfsen)

Dit terrein is sinds 1-1-2000 in exploitatie en loopt tot en met 2012. Het verwachte resultaat voor 2012 bedraagt ruim € 0,1 miljoen.

In 2011 is er een voorlopig resultaat verantwoord van € 0,1 miljoen.

De voorraad grond bedraagt eind 2011 2.184 m². (2 kavels)

B. Posthoornweg (Lemelerveld)

Op een paar kavels na is dit in 1996 aangekochte terrein uitgegeven. De verwachting is dat het in 2012 volledig is uitgegeven. Als vervolg op dit gebied wordt het bedrijventerrein Parallelweg ontwikkeld. Het verwachte verlies is ten laste van de algemene reserve gebracht.

In 2011 is nog 3.771 m² beschikbaar.

C. Parallelweg (Lemelerveld)

Dit terrein is in 2011 in exploitatie genomen. Tot nu toe zijn 3 kavels verkocht. De voorraad in uit te geven grond bedraagt in 2011 nog 14.452 m².

Woningbouw

D. De Gerner Marke

Dit gebied is in 2004 in exploitatie genomen en heeft een looptijd tot en met 2014. Het betreft hier een aan de oostkant gelegen uitbreiding van de kern Dalfsen. De oppervlakte uit te geven grond bedraagt 140.985 m², hiervan is 117.032 m² verkocht en 22.394 m² in optie uitgegeven, vrij uitgeefbaar oppervlakte 1.559 m². Jaarlijks treden geringe verschillen op na het inmeten.

De exploitatiebegroting geeft een positief saldo te zien van ruim € 4,7 miljoen..

Een risicofactor is de stagnatie in de uitgifte van de grote kavels voor de luxere woningen.

Deze kavels zijn in optie bij een (plaatselijk) bouwbedrijf.

Daar waar mogelijk worden grote kavels herverkaveld.

E. Westerbouwlanden (Nieuwleusen)

Binnen dit plan zijn alle kavels uitgegeven

Het exploitatieresultaat bedraagt in 2011 € 0,36 miljoen. Het totaal resultaat bedraagt ruim € 4,3 miljoen. Het plan is financieel afgesloten.

F. Westerbouwlanden Noord

Dit nieuwe plan is in 2009 in ontwikkeling gebracht.

Een deel van de kavels wordt uitgegeven door een projectontwikkelaar echter wel volgens de gemeentelijke voorwaarden.

De totaal uit te geven kavels hebben een oppervlakte van 138.372 m² (inclusief Bouwhuisweg 33), hiervan is 20730 m² verkocht en 3.662 m² in optie uitgegeven. Vrij uitgeefbaar is nog 113.980 m²

Voor dit plan geeft de prognose een positieve uitkomst van € 3,0 miljoen.

G. De Nieuwe Landen (Lemelerveld)

Dit gebied is in 2004 in exploitatie genomen met een looptijd tot en met 2012. De uit te geven oppervlakte bouwgrond bedraagt 61.035 m², waarvan 47.385 m² is verkocht en 570 m² in optie is uitgegeven. Vrij uitgeefbaar: 13.080 m².

Door toepassing van de rood voor rood regeling voor de gesloopte boerderij Hoenderweg 16 wordt de oppervlakte uit te geven grond vermeerderd met 2.000 m². Er wordt een exploitatieresultaat verwacht van € 1,4 miljoen.

H. De Koele (Hoonhorst)

Het plan De Koele is sinds 2001 in exploitatie, de afronding van dit plan is gepland in 2016. Vooral vanwege de hantering van de geharmoniseerde verkoopprijzen is het exploitatieresultaat positief, ruim € 1,1 miljoen.

Voor uitgifte is nog 6.098 m² beschikbaar, waarvan 738 m² in optie is uitgegeven.

I. Muldersveld II (Oudleusen)

Deze eind jaren negentig verworven gronden zijn nodig voor de toekomstige uitbreiding van Oudleusen. Dit gebied is in 2008 in exploitatie genomen. Voor de uitgifte van bouw kavels. (3 vrijstaand en 16 2[^]1 kap) is 7.059 m². Verkocht 2.967 m², in optie 756 m², vrij uitgeefbaar 3.336 m².

Het exploitatieresultaat is volgens de laatste prognose € 0,7 miljoen

Gronden (nog) niet in exploitatie

Bedrijventerrein:

Kampmansweg (Dalfsen)

Van dit door Hardal B.V. middels een exploitatieovereenkomst in ontwikkeling gebrachte gebied is in 2004 het gedeelte aan de Kampmansweg uitgegeven. Het zuidelijke deel (Wannestraat) is inmiddels ook uitgegeven. Het terrein aan de Kampmansweg in oostelijke richting wordt in ontwikkeling gebracht door Hardal. Het gaat hier om 2,7 ha.

J. Grift III

Een plan voor dit gebied is in voorbereiding. Een voorbereidingskrediet is beschikbaar gesteld. Inmiddels is ruim 27,4 ha aangekocht voor de uitbreiding van het bedrijventerrein. Binnen de exploitatie valt een oppervlakte van ruim 21 ha. Ruim 5 ha is tegen agrarische waarde over gebracht naar de categorie "overige gronden". Het verschil tussen de boekwaarde en de agrarische waarde (€ 1,4 miljoen) is ten laste van de algemene reserve grondexploitatie gebracht. Dit plan zal, na afronding van de bezwarenprocedure, waarschijnlijk in 2012 in exploitatie worden genomen.

K. Parallelweg II (Lemelerveld)

De landerijen met een oppervlakte van 1,7 ha. zijn als toekomstige uitbreiding aangekocht.

Woningbouw e.d.

L. Vechtstraat

In 2003 is 2.165 m² aangekocht van de Welkoop. Ook heeft de gemeente de binnen het plan gelegen woning Vechtdijk 15 (660 m²) aangekocht. Er is een geheel nieuwe stedenbouwkundige visie ontwikkeld. Verwacht wordt dat dit plan in 2012 in exploitatie wordt genomen.

M. Waterfront.

In 2003 is de locatie van de voormalige drukkerij Eshuis aangekocht. Inclusief het bebouwde oppervlak en de aankoop van de aangrenzende woning gaat het om een gebied van 3.615 m². Het terrein maakt deel uit van de plannen voor het Waterfront. Het totale gebied heeft een oppervlakte van 45.390m²

De tot en met 2011 gemaakte kosten, totaal € 3,7 miljoen, zijn ten laste van de algemene reserve grondexploitatie gebracht.

De provinciaal subsidie en de eigen gemeentelijke bijdrage (Symfonie aan de Vecht) zijn in 2011 ten gunste van dit project gebracht.

In de raadsvergadering van 25 april 2005 is besloten:

-tot vaststelling van een beeldkwaliteitplan Waterfront.

-tot vaststelling van een programma van eisen nieuw gemeentehuis.

-tot het in procedure nemen van het voorontwerp bestemmingsplan Waterfront.

In 2007 is opdracht gegeven voor een zgn. ontwikkelingscompetitie; 2 bedrijven hebben een ontwerp voor het hele gebied gemaakt. In 2009 is gekozen voor het ontwerp van Volker Wessels.

De planologische procedure zit in de afrondingsfase. In 2011 is met de uitvoering van de 1^e fase begonnen (sloop Eshuislocatie).

N. Vechtvliet

De in 2006 aangekochte gronden Bruinleeuwstraat en de reeds in eigendom zijn de gronden aan de Ruitenborghstraat en de Leemculeweg zijn binnen het plan Vechtvliet geregistreerd. Voor het binnen dit gebied gelegen buitendijks deel is de economische waarde nihil. Het bedrag van de boekwaarde is ten laste van de algemene reserve grondexploitatie gebracht. Een deel van deze grond is bestemd voor een evenemententerrein en een waterbelevingspark.

O. Oosterdalfsen

Tot en met 2011 is ruim 18 ha aangekocht ten oosten van Dalfsen. Aan een deel van deze transacties is een bouwclaim verbonden. De onderhandelingen met de overige grondeigenaren zijn in 2011 afgerond. De afwikkeling hiervan gebeurt in 2012.

De planologische procedure is gestart in 2011.

Zodra het bestemmingsplan onherroepelijk wordt vindt er, afhankelijk van de bestemming, een nabetaling plaats aan een aantal voormalig eigenaren.

P. Molenstraat

Het terrein nabij de Westermolen wordt voorlopig niet ontwikkeld.

Q. Oosterbouwlanden (Nieuwleusen)

Dit oostelijk van de Burg.Backxlaan gelegen gebied is nodig om de toekomstige uitbreiding van Nieuwleusen ook op termijn veilig te stellen. Een bestemmingsplan is nog niet in voorbereiding.

De oppervlakte bedraagt 215.900 m² met een boekwaarde (incl. eventuele nabetaling) van € 24,32 per m².

Een deel van dit gebied is ontwikkeld door de woningbouwvereniging De Veste en de verschillende gezondheidsdiensten (o.a. huisartsen en apotheek). Dit gezondheidscentrum is inmiddels gereed. De ontwikkeling van een paramedisch centrum binnen dit gebied wordt onderzocht. Dit is een particulier initiatief.
Na de zgn. artikel 19 RO-procedure is gestart met het bouwrijp maken van een gedeelte van dit plan. Er zijn inmiddels 2 kavels verkocht.

R. Nieuwleusen Midden (inclusief terrein van Dorsten).

Binnen dit gebied is al een aantal projecten gerealiseerd:

- openbare school (1998)
- sporthal (1999)
- kindercentrum (2002)
- Rabobank (2003)

In 2007 is een begin gemaakt met de voorbereiding voor de verdere ontwikkeling rondom het middengebied. De sportaccommodaties en het evenemententerrein zijn in 2011 gereedgekomen. Een deel van de gronden is reeds verkocht, hierdoor was er sprake van een negatieve boekwaarde. Deze winst (bijna € 0,9 miljoen) is in 2011 toegevoegd aan de algemene reserve grondexploitatie. Voor dit gebied is nog 5.370 m² uitgeefbaar.
Het van Van Dorsten aangekochte gebied is ingebracht in het middengebied (ruim € 0,8 miljoen)

S. De Meulehoek

Dit terrein van het voormalige zwembad is ingebracht in de grondexploitatie. De tot nu gemaakte kosten zijn geactiveerd en worden verdisconteerd in de verkoopprijs. Een bestemming moet nog worden ontwikkeld.

T. Lemelerveld Centrum

Naast de woningbouw is op deze locatie ook het Kulturhus gerealiseerd. Dit plan is gerealiseerd door een plaatselijke ontwikkelaar voor zover het gebied betreft rondom het voormalige NIJL-terrein. De bouw kavels zijn alle uitgegeven en bebouwd. De juridische afwikkeling (overdracht openbaar gebied) moet nog gebeuren.

U. Prinses Margrietstraat

Het terrein waarop de oude Mozaïek en het gymnastieklokaal waren gevestigd zal worden ontwikkeld tot een exploitatiegebied voor woningbouw.

V. Nieuwe Landen II

Het betreft hier de aangekochte gronden (ongeveer 7 ha) voor de verdere ontwikkeling van Lemelerveld. Voor deze gronden is een stedenbouwkundig plan in voorbereiding. Verwacht wordt dat met de uitgifte kan worden begonnen in 2012.

W. Fakkert (Hoonhorst)

De mogelijkheden voor de toekomstige bestemming van dit terrein zijn beperkt. Voorlopig wordt nog geen bestemming gezocht. De boekwaarde is in 2011 ten laste van de algemene reserve grondexploitatie afgeboekt.
De restauratie van de molen is in 2011 afgerond. Het complex is afgesloten.

X. Overige percelen

Het betreft gronden, die bijvoorbeeld als ruilobject kunnen dienen. Voor zover ze hiervoor nog niet nodig zijn, worden ze tijdelijk verpacht. In verband met de toekomstige exploitatie van De Grift III zijn de buiten dit plan liggende gronden als De Grift IV onder overige gronden opgenomen. Omdat de economische waarde van deze gronden lager is dan de boekwaarde, heeft er een afwaardering plaatsgevonden (€ 1,4 miljoen). De totale oppervlakte bedraagt 676.338 m² met een waarde van € 3,46 per m².

Verkoopprijzen

Jaarlijks worden de verkoopprijzen herzien op basis van het inflatiepercentage. Het gehele harmoniseringproces is in 2006 afgerond. Voor alle kernen gelden nu gelijke verkoopprijzen. In bijgaand overzicht kan de ontwikkeling van de verkoopprijzen worden gevolgd.

Bedrijventerreinen	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Posthoorn West – Lemelerveld	65,50	69,20	70,20	71,30	72,40	72,40	72,40
Welsum – Dalfsen	65,50	69,20	70,20	71,30	72,40	72,40	72,40
Idem incl. bedrijfswoning	111,50	129,00	130,80	132,80	134,80	134,80	134,80
Grift III zichtlocatie					134,80	134,80	134,80
Muldersveld I – Oudleusen	65,50	69,20	70,20	71,30	72,40	72,40	72,40
Idem incl. bedrijfswoning	111,50	129,00	130,80	132,80	134,80	134,80	134,80
<u>Woningbouwterreinen</u>							
Muldersveld II – Oudleusen							
Vrijstaand					259,60	259,60	259,60
2 [^] 1 kap					178,90	178,90	188,90
De Koele – Hoonhorst							
Vrijstaand	203,50	248,40	251,90	255,70	259,60	259,60	259,60
2 [^] 1 kap	152,75	171,10	173,50	176,20	178,90	178,90	188,90
Westerbouwlanden Noord Nieuwleusen							
Vrijstaand(incl. aan water)					300,80	300,80	300,80
2 [^] 1 kap					178,90	178,90	188,90
2 [^] 1 kap aan water					198,90	198,90	198,90
Nieuwe Landen Lemelerveld							
Vrijstaand	203,50	248,40	251,90	255,70	259,60	259,60	259,60
Vrijstaand aan water	244,00	288,40	291,90	296,30	300,80	300,80	300,80
2 [^] 1 kap	152,75	171,10	173,50	176,20	178,90	178,90	188,90
Gerner Marke						-	-
Vrijstaand bungalow	330,50	336,50	336,50	336,50	336,50	336,50	336,50
Vrijstaand eengezinswoning	234,00	248,40	251,90	255,70	259,60	259,60	259,60
2 [^] 1 kap	162,75	171,10	173,50	176,20	178,90	178,90	188,90
Alle plannen						-	-
Soc. huurwoning	117,00	119,20	120,90	122,80	124,70	124,70	124,70
Soc. Koopwoning				175,00	178,90	178,90	178,90

Paragraaf Lokale heffingen

Algemeen

In de gemeente Dalfsen is het beleid rond de lokale heffingen gebaseerd op de uitgangspunten die zijn opgenomen in het Raadsdocument 2010 – 2014.

In het Raadsdocument zijn ten aanzien van de lokale heffingen de volgende uitgangspunten opgenomen: “We kiezen voor een gezond financieel beleid. We zijn terughoudend met het verhogen van de OZB, maar sluiten dit gelet op de forse bezuinigingen niet uit. Verhoging van de OZB tarieven kan uitsluitend in combinatie met een bezuiniging. Als er besloten wordt tot verhoging van de OZB, dan is de rijksnorm de maximale grens. Leges en tarieven dienen zoveel mogelijk kostendekkend te zijn”.

Voor zover bepaalde zaken niet in het document zijn benoemd, wordt de ingezette beleidslijn gecontinueerd.

Deze uitgangspunten zijn:

- de jaarlijkse trendmatige stijging van de tarieven dient als correctie op de inflatie en is in meerjarenperspectief voor 2011 vastgesteld op 1,00 %;
- er is een tariefsdifferentiatie tussen woningen en niet woningen bij de OZB;
- de kwijtscheldingsmogelijkheden voor de burger worden optimaal benut;
- er wordt een actief informatiebeleid nagestreefd.

Kwijtscheldingsbeleid

In de gemeente Dalfsen is het mogelijk om volledige dan wel gedeeltelijke kwijtschelding te verkrijgen voor de OZB, hondenbelasting, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Voor de afvalstoffenheffing geldt dat kwijtschelding slechts mogelijk is voor het vastrecht en een bedrag, gebaseerd op het gemiddelde aantal ledigingen. Bij de hondenbelasting is alleen voor de belasting voor de eerste hond kwijtschelding mogelijk. In totaal is er in 2011 een bedrag van € 27.000 (2010 € 26.500, 2009 € 23.000) kwijtgescholden. Bij de beoordeling van de verzoeken om kwijtschelding hanteert de gemeente de zogenaamde 100% norm. Inwoners die twee jaar of langer zijn aangewezen op een bijstandsuitkering krijgen automatisch kwijtschelding. Op basis van melding door de gemeente verleent ook het waterschap aan deze mensen automatisch kwijtschelding.

Kostendekkende tarieven

In 2009 is gestart met een gemeentebreed onderzoek naar de kostendekkendheid van de tarieven. Onderzocht wordt welke activiteiten er voor een product verricht worden. De “grote belastingen” als afvalstoffenheffing en rioolheffing zijn hierbij de meest in het oog springend. In 2011 is er een nieuw Gemeentelijk Rioleringsplan opgesteld. Hierbij is rekening gehouden met de kostenstructuur van de rioolheffing vanaf 2012. Jaarlijks wordt aan de hand van de kosten een becijfering gemaakt van de hoogte van de benodigde opbrengsten. Bij beide belastingen worden grote tariefschommelingen afgevlakt door te werken met een egaliseringsreserve. Voor “kleine belastingen” als de diverse legessoorten mogen maximaal kostendekkende tarieven worden gevraagd.

Gebleken is dat het opzetten van een goede en juiste kostentoerekening een tijdrovende activiteit is. In 2012 wordt het onderzoek afgerond zodat de uitkomsten verwerkt kunnen worden in de programmabegroting 2013 - 2016.

Wet Waardering Onroerende Zaken

Met ingang van 2007 dient de WOZ - waarde jaarlijks opnieuw bepaald te worden. Om dit te kunnen doen worden er procesmatig object- en marktgegevens bijgehouden en verwerkt. Met het taxatiebureau dat ons ondersteunt bij de werkzaamheden voor het huidige tijdvak is een overeenkomst gesloten waarbij alle diensten in de vorm van een soort abonnement worden afgenomen tegen een vast bedrag per object per jaar. Hierbij kan worden gedacht aan ondersteuning bij bezwaar, beroep, mutatiebijhouding, marktanalyse, modelmatige waardebeoordeling en beschikbaarheid van software. Daarmee verloopt het proces van hertaxatie geheel geautomatiseerd. De uitkomsten worden uiteraard met behulp van steekproeven geverifieerd op consistentie.

Het huidige contract met het taxatiebureau is gelet op de mogelijke samenwerking met Staphorst en Zwartewaterland met 2 jaar verlengd, en loopt tot en met de waardevaststelling ten behoeve van belastingjaar 2014. Dit contract is in 2008 tot stand gekomen middels een Europese aanbesteding in samenwerking met de DOORSZ-gemeenten.

De planning om in 2011 meer WOZ – processen te gaan beschrijven is verschoven naar 2012. In 2012 zal dit gezamenlijk plaatsvinden met Staphorst en Zwartewaterland. De reden hiervoor is de processen in de drie gemeenten meer op elkaar af te stemmen.

Tarievenbeleid 2011

De onroerende-zaakbelastingen (OZB)

Gemeenten kunnen de OZB-tarieven sinds 1 januari 2008 zelf bepalen, zonder opgelegde drempel of begrenzing. Vanaf 2009 wordt de OZB niet meer geheven als een tarief per waarde-eenheid, maar als een percentage over de totale economische waarde van het object.

In de meerjarenbegroting 2011-2014 is rekening gehouden met een meeropbrengst voor de OZB. Dit is conform de besluitvorming bij de Voorjaarsnota 2008 en de besluitvorming in het kader van de bezuinigingen.

De tarieven 2011 waren als volgt vastgesteld:

- eigenarenbelasting voor woningen	0,07696%
- gebruikersbelasting voor niet-woningen	0,1184%
- eigenarenbelasting voor niet-woningen	0,144%

Rioolheffing

In 2007 is het Integraal Waterplan en het Gemeentelijke Rioleringsplan vastgesteld. Beide elementen zijn van belang om op een goede wijze een berekening te maken van de noodzakelijke toekomstige tarieven. Het tarief per aansluiting bedroeg in 2011 € 121,80. In 2011 is het nieuwe Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) vastgesteld zodat vanaf 2012 de tarieven gebaseerd zijn op basis van dit nieuwe GRP.

Afvalstoffenheffing

De variabele ledigingtarieven zoals deze voorgesteld zijn door de Rova zijn voor het jaar 2011 niet overgenomen. Dit betekent dat er afgeweken wordt van de overige Rova-gemeenten.

Hoewel de tarieven niet gevolgd zijn is er voor 2011 geen sprake van een tekort. De meeropbrengst wordt toegevoegd aan de Egalisatiereserve. De evaluatie van de plastic inzameling heeft nog niet plaatsgevonden. Onduidelijk is wat de gevolgen zijn voor de variabele tarieven in de toekomst alsmede omtrent de hoogte van de vergoeding van de Nedvang voor de inzameling van het plasticafval. Op basis van de kostprijsberekening was voor 2011 het tarief voor het vastrecht vastgesteld op € 90,00.

Leges

Voor 2011 is een trendmatige aanpassing van 1% doorgevoerd.

Begraafrechten

De tarieven voor de begraafrechten waren voor 2011 verhoogd met 1%.

Toeristenbelasting

Het tarief per overnachting bedroeg in 2011 € 0,75. Ondanks de tariefsverhoging is er sprake van een minderopbrengst vanwege een daling van het aantal overnachtingen.

Hondenbelasting

Hondenbelasting wordt geheven per hond. Het tarief voor de eerste hond bedroeg € 45. Voor iedere hond boven het aantal van één geldt het tarief € 60. Het kenneltarief bedraagt € 125.

Precariobelasting

De tarieven voor de precariobelasting waren voor 2011 verhoogd met 1%.

Overzicht belastingopbrengsten 2011		
<i>Opbrengst afgerond op € 100</i>	Begroot 2011	Werkelijk 2011
- afvalstoffenheffing	2.041.000	2.109.000
- baatbelasting	1.100	-1.600
- begrafenis en grafrechten	216.000	204.900
- havengelden	4.700	5.300
- hondenbelasting	142.000	136.200
- leges documenten / uittreksels	241.100	285.500
- leges APV	7.900	11.600
- leges akten	40.000	53.500
- leges bijzondere wetgeving	5.000	3.700
- leges bouwvergunningen (excl.welstand)	571.600	554.900
- leges gebruiksvergunningen	1.500	4.900
- leges sloopvergunningen	9.400	24.100
- markten	5.600	5.600
- onroerende-zaakbelastingen	3.875.000	3.865.800
- precariobelasting	18.000	22.800
- rioolheffing	1.180.000	1.214.500
- toeristenbelasting	152.000	139.600
Totaal	8.511.900	8.640.300

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

De oppervlakte van de gemeente, 16.514 ha, wordt voor een deel ingenomen door de openbare ruimte die eigendom is van de gemeente. In deze ruimte is door de gemeente veel geïnvesteerd in met name wegen, bruggen, straatmeubilair en openbaar groen. Ook sportvelden, gebouwen en het gemeentelijke rioleringsstelsel maken deel uit van de gemeentelijke voorraad kapitaalgoederen. De omvang en de startkwaliteit van deze voorraad kapitaalgoederen wordt bepaald op basis van beleidsprogramma's en de bijbehorende investeringsplannen.

Om deze bezittingen duurzaam hun functie en kwaliteit te laten behouden is het noodzakelijk dat het onderhoud en de vervanging gewaarborgd zijn. In dit kader zijn twee componenten essentieel,

- onderhoud/beheer programma's
- het verzekeringsbeleid

Voor de belangrijkste groepen gemeente eigendommen wordt in deze paragraaf ingegaan op de stand van zaken rond deze programma's, terwijl afgesloten wordt met een korte schets van het verzekeringsbeleid.

Wegen

Het onderhoud van ruim 430 km wegen en de 55 km onverharde wegen vindt plaats op basis van de Nota wegenbeheer uit 2009 en de Nota onverharde wegen uit 2009. In deze nota's is de feitelijke onderhoudssituatie vermeld, is het gewenste onderhoudsniveau vastgesteld en zijn de bijbehorende werkzaamheden en noodzakelijke middelen geraamd. In 2013 worden de beide nota's geactualiseerd. Om de twee jaar worden alle wegen/wegvakken geïnspecteerd. Het uitgangspunt is nog steeds dat er ondanks door te voeren bezuinigingen geen sprake zal zijn van structureel achterstallig groot onderhoud. Tijdelijk zal hier echter niet aan te ontkomen zijn.

Openbaar groen

Het onderhoud van de 147 ha openbaar groen vindt plaats volgens de visie die is neergelegd in het Groenstructuur plan 2001. In dit plan is ook het beleid over het afstoten van het openbaar groen en het bomenbeleid opgenomen. Ten behoeve van de uitvoering van het Groenstructuurplan is er een reserve herstructurering openbaar groen. Deze reserve wordt gevoed door de verkoop van openbare groenstroken. Per 1 jan 2012 bedroeg de reserve herstructurering openbaar groen € 211.879. Een nieuw Groenstructuurplan staat in 2012 op het programma.

In 2008 is een actueel Groenbeheerplan opgesteld. In het groenbeheerplan staat het onderhoudsniveau en de bijbehorende onderhoudsfrequentie van diverse soorten groen weergegeven. Inmiddels wordt gewerkt met beeldbestekken die ongeveer overeenkomen met het onderhoudsniveau dat in het groenbeheerplan is bepaald.

Onderhoud gebouwen

In 2008 is een beleidsnota onderhoud gemeentelijke gebouwen voor de periode 2008-2012 vastgesteld. Op basis van de meerjaren planning in deze nota werd het benodigde budget voor het groot onderhoud aan gemeentelijke gebouwen vastgesteld op € 170.000 per jaar voor een periode van vijf jaar. Dit bedrag werd gestort in de voorziening groot onderhoud gebouwen. De benodigde middelen voor uitvoering van werkzaamheden worden aan deze voorziening onttrokken. Op deze wijze is de financiering van het onderhoud van deze kapitaalgoederen gewaarborgd.

In de bezuinigingsronde van 2010 is de jaarlijkse storting tijdelijk teruggebracht naar € 85.000 per jaar. Deze tijdelijke verlaging werd mogelijk geacht vanwege de stand van de voorziening. Als ondergrens is hiervoor een bedrag van € 500.000 bepaald. Op 1 januari 2012 bedroeg de voorziening onderhoud gebouwen € 856.200.

In 2012 wordt de beleidsnota onderhoud gemeentelijke gebouwen geactualiseerd waarbij rekening gehouden wordt met het huidige arsenaal gebouwen, de beschikbare middelen en het gewenste onderhoudsniveau.

Onderhoud kunstwerken en openbare verlichting

Voor het onderhoud van de kunstwerken en de openbare verlichting zijn geen geautomatiseerde beheerprogramma's opgesteld. Wel zijn er vaste beheergegevens en beheerplannen beschikbaar. Voor het onderhoud van de 28 kunstwerken is in 2008 een beheerplan opgesteld. Dit beheerplan wordt in 2012 geactualiseerd. Voor het beheer van de 5.100 openbare verlichtingsmasten is in 2010 het beleidsplan 2010-2012 vastgesteld. Dit plan wordt in 2012 geactualiseerd.

Onderhoud riolering

Voor het onderhoud van het gemeentelijk rioleringsstelsel is in 2011 het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2012–2015 vastgesteld. In 2015 wordt dit plan geactualiseerd. De onderhoudskosten maken een belangrijk deel uit van het totaal kostenpakket dat de grondslag vormt voor het 100% kostendekkende tarief van de rioolheffing. Er wordt voor de riolering met een spaarvoorziening gewerkt. Deze voorziening heeft het doel: het beperken van de rente lasten op de investeringen.

Verzekeringsbeleid

Van de gemeentelijke kapitaalgoederen zijn de gebouwen, inclusief die voor het onderwijs, verzekerd op basis van een uitgebreide gevarenpolis (brand, storm, inbraak ed.). Deze verzekering is ondergebracht op een beurspolis en kent een verschillend eigen risico voor onderwijsgebouwen en overige gebouwen bij de opstalverzekering. De huidige polis is afgesloten per 1 januari 2008 en heeft als contractvervaldatum 31 december 2010. Vanwege de verlenging van deze polis is een Europese aanbestedingsprocedure niet noodzakelijk geweest.

Het wagenpark en werkmaterieel is ondergebracht bij Centraal Beheer Achmea. Ook de aansprakelijkheid is hierbij ondergebracht.

Ten aanzien van de verzekeringen heeft de gemeente slechts te maken met twee "huisverzekeraars" hetgeen efficiënt werkt.

Paragraaf Verbonden partijen

Algemeen

Op grond van artikel 9, lid 2f van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient de programmabegroting een paragraaf Verbonden Partijen te bevatten.

Volgens artikel 15 BBV dient deze paragraaf ten minste te bevatten:

- de visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting
- de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen

Een verbonden partij is een derde rechtspersoon, waarbij de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt altijd voort uit het publiek belang. Verbindingen met derde partijen kan een manier zijn om een bepaalde publieke taak uit te voeren. Op degene die in het bestuur van een verbonden partij functioneert, berust de verplichting zich te verantwoorden (gevraagd en ongevraagd) naar het bestuursorgaan dat betrokkene naar die partij heeft afgevaardigd.

In deze paragraaf wordt aangegeven met welke organisaties, gemeenschappelijke regelingen en stichtingen de gemeente verbonden is en wat de achtergrond van deze relaties is. Hierbij wordt eerst een onderscheid gemaakt tussen belangen met een financieel accent en belangen met een bestuurlijk accent. Bij de eerste groep is sprake van aandelen bezit of een substantieel gemeentelijk subsidie- bedrag voor een organisatie. Bij de tweede groep is er primair een bestuurlijke overweging, zoals de Veiligheidsregio IJsselland, die dan wel een financiële verplichting oplevert.

Verbonden partijen waarbij primair sprake is van een financieel belang

Als eerste groep vinden we hier een aantal bedrijven waarin de gemeente aandelen heeft. De deelname in de bedrijven heeft bij de start het karakter gehad van stimuleren, invloed op nutsvoorzieningen of intergemeentelijke solidariteit. Door verkoop en fusies (Vitens, Essent) is er in feite sprake van beleggingen. Gezien de omvang van het belang van de individuele gemeente is de invloed van het stemrecht vrijwel nihil. Een uitzondering vormt de NV ROVA. Hier is nog wel sprake van een sterke relatie tussen de aanleiding tot deelname in het aandelenkapitaal en de taak.

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

De gemeente bezit 33.735 aandelen à € 2,50 (0,06% van de uitstaande aandelen). De bank is gevestigd in Den Haag. Daarnaast is de BNG, de bank die al het betalingsverkeer van het Rijk naar de gemeente verzorgt, ook de huisbank van de gemeente Dalfsen. De BNG is essentieel voor de publieke taak. De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de aandelen (een stem per aandeel van € 2,50). Door de kredietcrisis is de dividenduitkering onder druk komen te staan. Voor 2011 en volgende jaren houden we rekening met een dividenduitkering van € 47.900.

Vitens N.V.

In 2006 vond de fusie plaats tussen Vitens N.V., N.V. Hydron Flevoland en N.V. Hydron Midden-Nederland. De naam van het nieuwe bedrijf bleef "Vitens". De gemeente bezit 34.746 gewone aandelen (0,55% van het totaal aantal gewone aandelen van het nieuwe fusiebedrijf). Het ontvangen dividend Vitens in de meerjarenbegroting 2011-2014 is € 76.000.

Per 1 januari 2006 zijn de 22.835 preferente aandelen van de gemeente in Vitens omgezet in een achtergestelde lening van € 2.283.500 met een looptijd van 15 jaar. Jaarlijks (voor het eerst per 1 juli 2007) wordt 1/15 deel afgelost (€ 152.200). Voor 2007 tot en met 2009 is dit toegevoegd als voeding voor de reserve grote projecten. Met ingang van 2010 wordt deze aflossing ten gunste van de exploitatie geboekt.

Verder wordt er een rente vergoed die gelijk is aan het gemiddelde percentage van de 10-jaars Nederlandse staatsleningen over de vijf voorafgaande kalenderjaren vermeerderd met 1%. De rentebetaling is achteraf per 1 juli in het daaropvolgende jaar. Voor 2011 gaat het om een bedrag van € 70.000.

Wadinko N.V.

Nadat in 2005 de aandelen in Wavin door WMO Beheer NV zijn verkocht, bleef Wadinko (in 1992 opgericht als participatiemaatschappij) als enige beheerstaak nog over. Daarom is in 2006 gekozen voor een juridische fusie tussen Wadinko en WMO Beheer met als nieuwe naam "Wadinko". De gemeente bezit 75 aandelen van de in totaal 2.389 geplaatste aandelen (3,14%).

Wadinko heeft ten doel:

- het deelnemen in en het directie voeren over andere ondernemingen die bij voorkeur werkzaam zijn in de provincie Overijssel, waaronder bedrijven die werkzaam zijn op het gebied van kunststoffen en milieutechnieken
- het bevorderen van werkgelegenheid in die provincie, één en ander in de ruimste zin, waarbij de vennootschap bij het nastreven van bovengenoemde doelstellingen zal handelen overeenkomstig hetgeen in de markt waarin zij opereert gebruikelijk is

In de aandeelhoudersvergadering in 2006 werd onder andere besloten:

- continuering van het participatiefonds Wadinko dat op een succesvolle manier belangrijke maatschappelijke doelen dient als de ontwikkeling van de bedrijvigheid en bevordering van werkgelegenheid
- in 2010 evaluatie van het gevoerde beleid van Wadinko en formulering van het beleid voor de jaren erna
- aanhouden van circa € 15 miljoen financiële middelen voor nieuwe investeringen en reserve aan liquiditeiten

Wadinko beschikt per ultimo 2009 over een eigen vermogen van € 47 miljoen en boekte dat jaar een resultaat van € 0,6 miljoen. Over 2009 is geen dividend uitgekeerd. Vanwege het feit dat in het najaar van 2010 een evaluatie plaats vindt van het gevoerde beleid is door de gemeenteraad bij de Voorjaarsnota 2008 besloten in de (meerjaren)begroting geen structureel dividendbedrag te ramen, maar het eventueel in de komende jaren te ontvangen dividend een incidentele bestemming te geven.

Essent / Enexis nv / Attero nv / PBE bv

Op 30 september 2009 heeft de overdacht plaatsgevonden van de 64.662 aandelen Essent Productie- en Levering Bedrijf (PLB) aan RWE. Om de verkoop van Essent PLB mogelijk te maken zijn 6 vennootschappen opgericht. De 3 operationele vennootschappen zijn nodig om de bedrijfsonderdelen van Essent onder te brengen die niet konden of mochten worden verkocht. De overige 3 vennootschappen hebben geen operationele activiteiten en kunnen worden geliquideerd nadat het doel is bereikt. Deze SPV's (Special Purpose Vehicles) creëren de noodzakelijke randvoorwaarden voor maximalisatie van de verkoopopbrengst Essent. Plus een optimale (financiële) risicoafdekking voor eventuele aansprakelijkheid van de publieke Aandeelhouders. De deelname aan de nieuwe vennootschappen met het aantal aandelen ziet er als volgt uit.

Operationele vennootschappen:

1. Enexis Holding N.V. 64.662 aandelen
Fungeert als holding vennootschap voor de netwerkactiviteiten.
2. Attero Holding N.V. 64.662 aandelen
Fungeert als holding voor de milieuactiviteiten.
3. Publiek Belang Elektriciteitsproductie (PBE) B.V. 64.662 aandelen
Opgericht om de overdracht van Energy Resources Holding BV alsnog goed te laten verlopen (belang in kerncentrale Borsele).

De volgende SPV's:

1. Verkoop Vennootschap B.V. 864 aandelen
In het leven geroepen voor een efficiënte afwikkeling van de rechten en verplichtingen van de Verkopende Aandeelhouders
2. Vordering op Enexis B.V. 864 aandelen
In het leven geroepen om de Aandeelhouderslening aan Enexis doelmatig en efficiënt te kunnen beheren.

3. Claim Staat Vennootschap B.V. 864 aandelen

De primaire taak is het voeren van een schadevergoedingsprocedure tegen de Staat der Nederlanden namens de Aandeelhouders.

In het verleden is als gevolg van een fusieproces van elektriciteitsbedrijven, door de gemeente Dalfsen een niet opeisbare achtergestelde lening van € 90.800 aan Essent verstrekt. Bij de verkoop aan Enexis is de lening mee over gegaan. Hierover wordt 9% rente vergoed en verantwoord bij het product Nutsbedrijven.

N.V. ROVA Gemeenten

De gemeente bezit 320 aandelen (3,9% van het uitstaande aandelenkapitaal). Daarnaast is een achtergestelde lening van € 559.000 verstrekt in 2001 met een looptijd van 10 jaar, waarover 8% rente wordt vergoed. Voor de verwerking en inzameling van afvalstoffen is een contract gesloten.

Verbonden partijen waarbij primair sprake is van een bestuurlijk belang

Er bestaat een groep van organisaties waar een substantiële financiële bijdrage aan geleverd wordt, omdat de gemeente het noodzakelijk vindt dat de betreffende taak in Dalfsen uitgevoerd wordt of de doelstelling van groot maatschappelijk belang gevonden wordt. Er wordt met deze organisaties echter nadrukkelijk geen bestuurlijke band beoogd door de gemeente.

In de strikte zin van het Besluit Begroting en Verantwoording Gemeenten en Provincies (BBV) behoren deze organisaties niet tot de verbonden partijen. Bij de verdere ontwikkeling van de programmabegroting en -rekening zal de afweging gemaakt worden of en hoe deze organisaties een plaats moeten krijgen in deze paragraaf, gezien de vaak sterke financiële afhankelijkheid van de gemeente.

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland

Per 1 januari 2009 is de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland van kracht. De veiligheidsregio voert de wettelijke taken en bevoegdheden uit op het gebied van brandweerbijstand, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing. Uitgangspunt is een doelmatige en slagvaardige hulpverlening en samenwerking, als 1 organisatie bij rampen en crises mede op basis van een gecoördineerde voorbereiding. De bijdrage van de gemeente Dalfsen aan de veiligheidsregio bedraagt € 222.200.

Gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland

De Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van 430.000 inwoners in twaalf gemeenten in de regio IJsselland. Met en voor deze gemeenten werkt de GGD IJsselland aan de ontwikkeling van een veilige en gezonde regio waarin het goed leven, wonen, werken en recreëren is.

De openbare gezondheidszorg is gericht op het beschermen en bevorderen van de gezondheid en het voorkómen van ziekten. Gemeenten vervullen binnen de openbare gezondheidszorg een belangrijke rol. Het beleid wordt onder andere vastgelegd in nota's lokaal gezondheidsbeleid. De GGD vervult uitvoerende, adviserende en coördinerende taken.

De openbare gezondheidszorg ondergaat voortdurend veranderingen. Dit is het gevolg van demografische ontwikkelingen, veranderingen in het risicobewustzijn en gedrag, in de fysieke en sociale omgeving en in de zorg, maar ook als gevolg van wet- en regelgeving en van ontwikkelingen in de wetenschap. Op basis van die veranderingen stelt het lokale bestuur de ambitie bij. Dit heeft gevolgen voor het takenpakket van de GGD.

In verband met de congruentie met de veiligheidsregio wordt verwacht dat per 1 januari 2011 de gemeente Heerde uittreedt en de gemeente Deventer toetreedt tot de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst. De bijdrage van de gemeente Dalfsen aan de GGD IJsselland bedraagt: € 459.160

Euregio

De Euregio is een grensoverschrijdend samenwerkingsverband. Omdat de Euregio geen rechts-persoonlijkheid heeft, treedt de regio Twente voor de Euregio op als rechtspersoon. In verband hiermee heeft de gemeente Dalfsen met de Regio Twente een overeenkomst afgesloten inzake garantstelling financiële verplichtingen Euregio. Voor 2011 bedraagt de bijdrage € 9.600.

WEZO N.V.

De WEZO NV (Werkvoorzieningschap Zwolle en Omgeving NV) is een naamloze vennootschap met als aandeelhouders vijf regionaal gebonden gemeenten (Dalfsen, Hattem, Raalte, Zwartewaterland en Zwolle). In hoofdlijnen is Wezo NV belast met de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening.

Via het aandeelhouderschap vindt de politiek bestuurlijke verantwoordelijkheid plaats.

Het aandelenkapitaal van de NV bestaat uit 908 certificaten van € 1.000. De gemeente Dalfsen heeft hiervan 42 certificaten van € 1.000 in bezit. Het aandeel van Dalfsen bedraagt dus 4,63% in het aandelenkapitaal. In het totale maatschappelijk aandelenkapitaal van € 4,5 miljoen is door de deelnemende gemeenten per 31 december 2005 een bedrag gestort van € 2,33 miljoen, waarvan door de gemeente Dalfsen is gestort € 105.932. De gemeentelijke exploitatiebijdrage voor 2011 is € 280.000. Dit is een bijdrage voor algemene bestuurskosten en de bijdrage in het exploitatieverlies van de NV Wezo.

Gemeenschappelijke regeling Vechtdal/stichting Larcom

De gemeente Dalfsen heeft in 2001 besloten deel te nemen in de Gemeenschappelijke Regeling WEZO voor wat betreft de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening. De voormalige gemeente Nieuwleusen nam deel in de Gemeenschappelijke Regeling Vechtdal (GR Vechtdal)/Stichting Larcom. Formeel is er geen bestuurlijke betrokkenheid bij de GR Vechtdal. Vanwege het feit dat ongeveer 100 personen uit de gemeente Dalfsen werkzaam zijn bij Larcom is Dalfsen nog wel gebonden. Een gevolg hiervan is bijvoorbeeld de Bijzonder Achtergestelde Lening (BAGL) die bij de verzelfstandiging van Larcom in 1999 is geplaatst van in totaal 10 miljoen gulden (ca. € 4,53 miljoen). Deze BAGL heeft het karakter van een garantstelling. Als de solvabiliteit van Larcom beneden 35% zakt kan Larcom de aangesloten gemeenten aanspreken op de BAGL. Op 10 april 2006 heeft uw raad besloten de BAGL te verstrekken niet als schenking maar als een lening van in totaal € 399.700. In 2007 is deze lening verstrekt alsmede een overbruggingslening van € 160.000 met een looptijd van 10 jaar. Daarnaast heeft de gemeente Dalfsen op basis van het genoemde raadsbesluit een bijdrage verstrekt in de afvloeiingskosten c.q. wachtgeldverplichtingen van € 110.880. In het raadsbesluit was een bijdrage genoemd tot een maximaal bedrag van € 158.000. De deelnemende gemeenten in de GR Vechtdal (Hardenberg en Ommen) hebben het besluit genomen tot opheffing van de gemeenschappelijke regeling. WSW-werknemers uit de gemeente Dalfsen die formeel nog een dienstverband bij de GR Vechtdal hebben, hebben een dienstverband bij de GR Wezo gekregen, ingaande 1 januari 2007. De WSW-werknemers blijven wel werkzaam bij de stichting Larcom. De exploitatiebijdrage voor 2011 is € 109.000.

Stichtingen e.d. met een vertegenwoordiger namens de gemeente Dalfsen

Stichting Wachtgelden Cirkelpool

Tot en met 2003 was de stichting Cirkelpool aangewezen voor de uitvoering van de Wet inschakeling werkzoekenden (Wiw) en het Besluit I/D-banen. Door de invoering van de Wet Werk en Bijstand per 1 januari 2004, zijn per genoemde datum beide regelingen afgeschaft. De stichting Cirkelpool is per 1 oktober 2004 geliquideerd. Bij de liquidatie is rekening gehouden met mogelijke wachtgeldaanvragen van de medewerkers. Voor het beheer van de wachtgelden is een aparte Stichting Wachtgelden Cirkelpool opgericht. Deze stichting zal bestaan zolang er aanspraken zijn. In het bestuur van de stichting is een lid van het College van burgemeester en wethouders vertegenwoordigd. Het secretariaat van de stichting is ondergebracht bij de gemeente Zwolle.

Stichting Westermolen

De gemeente Dalfsen heeft het recht om één bestuurslid op basis van bindende voordracht ter benoeming voor te dragen. De vertegenwoordiger in het bestuur namens de gemeente is in april 2009 nogmaals voor 6 jaren benoemd.

Stichting Administratiekantoor Dataland

Dataland is het grootste intergemeentelijke samenwerkingsverband op het gebied van vastgoedinformatie. De gemeente Dalfsen participeert in certificaten van aandelen van deze stichting. Met ingang van 1 mei 2009 hebben wij 12.507 certificaten (t.o.v. 11.500 stuks vanaf 1-5-2004). Conform het beleid van Dataland en de besluitvorming van de Certificaathoudersvergadering van Dataland ontvangen wij een financiële uitkering van Dataland. Deze uitkering is het saldo van de aan de gemeente uit te keren bijdrage voor het toegankelijk maken van gegevens door Dataland, verrekend met de bijdrage aan Dataland voor de uit te voeren kwaliteitsmanagement-activiteiten.

Paragraaf Weerstandsvermogen

Algemeen

In deze paragraaf gaat het om een kader voor de beoordeling van het weerstandsvermogen van de gemeente. Het weerstandsvermogen wordt gedefinieerd als:

de mate waarin de gemeente in staat is om middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid veranderd moet worden.

Dit vermogen wordt bepaald door enerzijds de weerstandscapaciteit en anderzijds de risico's die worden gelopen. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet voorziene, substantiële uitgaven te dekken. Kortom middelen waarmee tegenvallers bekostigd kunnen worden.

De volgende posten zijn in dit kader bepalend:

- het eigen vermogen, inclusief stille reserves
- de post onvoorzien
- ruimte in begrotingsposten
- de onbenutte belastingcapaciteit.

Bij de weerstandscapaciteit wordt een onderscheid gemaakt tussen de incidentele weerstandscapaciteit en de structurele weerstandscapaciteit. De eerste wordt met name bepaald door de reserves, de tweede door de onbenutte belastingcapaciteit.

De risico's, die bij de beoordeling van het weerstandsvermogen een rol spelen, zijn die risico's die niet op een andere manier zijn afgedekt (bijvoorbeeld door het treffen van voorzieningen of het sluiten van verzekeringen) en die van materiële betekenis zijn in relatie tot de financiële positie. Te denken valt aan ontwikkelingen binnen de sociale structuur met de nieuwe wetgeving op dit gebied, een faillissement van een verbonden partij of een garantie verplichting waarop een beroep gedaan wordt. De confrontatie tussen weerstandscapaciteit en risico's om een oordeel te kunnen geven over de toereikendheid van het weerstandsvermogen is een inschatting van het financiële beslag dat de gesignaleerde risico's tot gevolg hebben.

De weerstandscapaciteit

Bij de bepaling van de weerstandscapaciteit wordt als uitgangspunt genomen de werkelijke cijfers uit het jaar 2011.

Eigen vermogen, inclusief stille reserves

Op basis van de balans per 31 december 2011 bedraagt het eigen vermogen € 65.282.500, inclusief het rekeningsaldo 2011. Hierin is opgenomen een bedrag van € 9.850.000 aan reserves voor de grondexploitatie, waar tegenover ook specifieke risico's staan.

Naast de algemene reserve van € 19.973.000 (exclusief rekeningsaldo 2011) bestaat het eigen vermogen voor € 34.615.000 (exclusief reserves grondexploitatie) uit bestemmingsreserves.

Volgens het BBV kan de aanwending van deze reserves gewijzigd worden. Opgemerkt wordt nog wel dat in het totaal van de bestemmingsreserves sprake is van een blokkering van € 16.311.000 ten behoeve van de dekking van de kapitaallasten nieuw gemeentehuis, nieuwe brandweerkazerne en gemeentewerf in Mieuwleusen en de kunstgrasvelden.

Over de stille reserves bij gemeenten is destijds door het Centrum voor Onderzoek Economie Lokale Overheden (COELO) onderzoek gedaan. Het blijkt niet goed mogelijk deze reserves eenduidig te kwantificeren. Wel kunnen twee hoofdgroepen worden onderscheiden:

- het verschil in de marktwaarde en de boekwaarde van aandelen. Het probleem bij de bepaling van de omvang hier is, dat de aandelen niet vrij verhandelbaar zijn en er dus alleen een schatting van de marktwaarde mogelijk is.

- het verschil in de marktwaarde en de boekwaarde van ander activa, met name gebouwen en gemeenteground. Hier is een dubbele afweging te maken, wat is de waarde en in hoeverre is het actief zonder gevolgen voor de gemeentelijke taken te verkopen.

Post onvoorzien

In de begroting 2011 was een bedrag opgenomen van € 82.300 (€ 3 per inwoner) voor onvoorziene zaken. Van deze stelpost is geen gebruik gemaakt. Bij de najaarsnota is reeds € 50.000 vrijgevallen, het restant zit in het jaarrekeningsaldo 2011.

Ruimte in begrotingsposten

In enge zin genomen is deze post nihil. Bij de samenstelling van de begroting en het dekkingsplan wordt steeds scherp naar de realisatie in de laatste jaarrekening en het verloop in het lopende jaar gekeken. Als de interpretatie wat ruimer is, kan hierbij gedacht worden aan posten waar met relatief weinig problemen op bezuinigd kan worden of aan taken die verminderd of afgestoten kunnen worden. Deze laatste vormen de flexibiliteit van de begroting en dus een vorm van weerstand.

Onbenutte belastingcapaciteit

Dit is de ruimte die er is om de lokale belastingen te verhogen. In het algemeen wordt hier de onbenutte OZB capaciteit bedoeld. De riool- en afvalstoffenheffing is in Dalfsen voor 100% kostendekkend zodat hier geen sprake is van onbenutte belastingcapaciteit.

Met de vaststelling van de programmabegroting 2011-2014 heeft de raad ingestemd om de OZB opbrengst geleidelijk te verhogen tot de rijksnorm. Bij de berekening van de algemene uitkering gemeentefonds (AU) rekent het rijk met een rekenpercentage van de WOZ-waarde (zeg maar het gemiddelde tarief OZB). Het rijk gaat ervan uit, dat de korting (voor gemeenten die daar onder zitten) wordt opgevangen binnen de belastingcapaciteit OZB (woning - eigenaren) die de gemeente heeft.

Het rijk ging bij de korting op de AU voor het jaar 2011 uit van een percentage van de WOZ waardes van 0,0935. Bij ons bedroeg het rekenpercentage van de WOZ-waarde voor 2011 0,07696 (lees tarief voor OZB). Ten opzichte van de norm een verschil van 0,0166 (0,0935 -/ 0,07696). In 2010 was dit 0,0225. Besloten is om trapsgewijs de komende jaren ons OZB tarief te verhogen tot de norm waar het rijk mee rekent.

Risico's

Het gaat hierbij om risico's die niet op een andere manier zijn te ondervangen. Reguliere risico's (risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal goed meetbaar zijn) maken geen deel uit van deze paragraaf. De wetgever voert als argument aan dat hiervoor verzekeringen kunnen worden afgesloten of voorzieningen kunnen worden gevormd.

De potentiële risico's die wij in dit kader signaleren hebben betrekking op:

- Afgegeven **garanties** voor geldleningen van derden. Op basis van het huidige bestand worden geen aanspraken op deze garanties verwacht, bijzondere ontwikkelingen kunnen echter niet uitgesloten worden.
- **Schadeclaims**. Ook de gemeente Dalfsen wordt geconfronteerd met claims van burgers op het gebied van aansprakelijkheidsstelling. Hoewel voor dit soort claims een verzekering is afgesloten, bestaat de kans dat de verzekering een claim niet dekt. Ook is er sprake van een eigen risico per gebeurtenis. Door middel van zorgvuldige procedures worden de risico's zo veel mogelijk beperkt.
- **Planschade**. De burger doet meer en meer een beroep op de mogelijkheid om planschade als gevolg van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen te claimen. De Wet op de Ruimtelijke Ordening maakt het vanaf 22 juni 2005 mogelijk dat verhaalscontracten met de initiatiefnemers van planologische wijzigingen kunnen worden afgesloten. Hierbij is ook het zogenaamde drempelbedrag ingevoerd. Dit bedrag van € 500 moeten indieners van een planschadeverzoek voldoen voordat een verzoek in behandeling wordt genomen. De verjaringstermijn voor het indienen van planschadeverzoeken is in werking getreden met ingang van 1 september 2005. Al met al betekent een en ander wellicht ook een vermindering van risico's wat betreft planschade.
- Ontwikkeling van het **rente en inflatie** niveau. Bij het huidige rentepeil en de actuele financieringspositie is er vrijwel geen financieel risico op korte termijn bij een stijgende rente. Op dit

gebied is er echter geen absolute zekerheid dat zich geen extreme ontwikkelingen kunnen voordoen. Voor wat betreft de inflatie kan worden opgemerkt dat stijging van lonen en prijzen de kosten verhogen. De algemene uitkering zal dit niet altijd volledig compenseren.

- **Grondexploitatie.** De normale voorzienbare risico's zijn afgedekt binnen de voorzieningen grondexploitatie, terwijl de algemene reserve grondexploitatie als extra buffer fungeert.
- De uitwerking van de **Wet Werk en Bijstand (WWB)**. De financiering van de WWB is van meet af aan sterk in ontwikkeling. Met name de verdeelsystematiek van het macro-budget is voortdurend in onderzoek en wordt door het jaar heen steeds aangepast. Aan het einde van het jaar is pas duidelijk welk bedrag aan financiering de gemeente Dalfsen daadwerkelijk ontvangt. Het begin- en eindbedrag kunnen zowel positief als negatief zeer verschillen.
- **Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO)**. De financiële gevolgen van de WMO voor de gemeente zijn meerjarig in beeld gebracht en in de begroting opgenomen. Voor 2011 zijn de budgetten voldoende geweest en hebben een klein positief voordeel laten zien.
- **Gemeenschappelijke regelingen.** De financiële positie van de sociale werkvoorziening-schappen (SW-bedrijven) is zeer zorgelijk. De wijze waarop de SW-bedrijven worden geëxploiteerd is van groot belang voor de eventuele bijdrage die de gemeente moet betalen. Financieel risico moet daarom niet worden uitgesloten. Naast een algemeen risico met betrekking tot de exploitatie van de NV Wezo, heeft de gemeente Dalfsen een specifiek risico ten aanzien van de uitvoeringsorganisatie Larcom in Ommen. Bij de verzelfstandiging van Larcom in het jaar 2000, zijn afspraken gemaakt over de wachtgeldverplichtingen van het niet SW-personeel ("ambtelijke medewerkers"). Deze garantie loopt nog tot het jaar 2039, wanneer het laatste personeelslid de 65-jarige leeftijd bereikt. Het financiële risico kent een verloop van in totaal € 1,6 miljoen in 2007 tot € 0 in 2039. Dalfsen heeft een aandeel van ca. 8% in het totale wachtgeldrisico.
- **Gemeentelijke belastingen.** Inperking van de autonomie op het gemeentelijk belastinggebied (afschaffing ozb heffing van gebruikers van woningen en macronormen voor de stijging van de ozb tarieven).
- **Rampenbestrijding.** Per 1 januari 2009 is de Veiligheidsregio IJsselland een feit. Het bestuur van de veiligheidsregio gaat uit van een budgettair neutrale overgang van regio naar veiligheidsregio. Er zijn echter ontwikkelingen gaande zoals de regionalisering van de brandweer en de hogere eisen die aan de organisatie van de gemeentelijke rampenbestrijding worden gesteld die mogelijk kunnen leiden tot een hogere bijdrage.
- Zogenaamde **open-eind regelingen**. De gemeente kan geconfronteerd worden met sterk stijgende uitgaven waarbij geen sprake is van een plafond of maximum. Gedacht kan hierbij worden aan leerlingenvervoer, Wet maatschappelijke ondersteuning e.d.
- **Werkgeversrisico's.** Als werkgever loopt de gemeente de gebruikelijke werkgeversrisico's. Zo kunnen een sterk oplopend ziekteverzuim en/of uitstroom naar de WIA (Wet Werk en Inkomen naar arbeidsvermogen) leiden tot grote financiële consequenties. Daarnaast is de gemeente eigen risicodragers met betrekking tot de kosten van de wachtgeldregelingen voor ambtenaren en bestuurders. Naast de risico's op grond van de bestaande regelingen, is er het risico van kosten die voortvloeien uit wijzigingen in de wet- en regelgeving.

De werkelijke omvang van de risico's, die de gemeente loopt bij de taakuitoefening, wordt bepaald door de kans dat het risico zich daadwerkelijk voordoet en de financiële schade die in dat geval optreedt. Met andere woorden: $Risico = Kans \times Schade$

Het zowel kwalitatief als kwantitatief (in geld) inventariseren van risico's is geen eenvoudige zaak.

Eén van de vragen die zich hierbij nadrukkelijk voordoet is hoe verfijnd een model moet zijn, waarbij met name de kosten-baten verhouding niet uit het oog verloren mag worden.

Samenvatting risicoprofiel

Wij zijn van mening dat het weerstandsvermogen van de gemeente Dalfsen zodanig is dat de uitvoering van taken geen direct structureel gevaar loopt. Gesteld kan worden dat de risico's binnen de normaal te achten grenzen liggen en dat alle risico's zich niet gelijktijdig voor zullen doen. Uiteraard moeten wij alert zijn op de ontwikkelingen van de diverse begrotingsposten en de daaraan verbonden risico's.

Paragraaf Klimaat en Duurzaamheid

In 2011 is het Meerjarenprogramma Klimaat en Duurzaamheid 2009-2012 uitgebreid onder de loep genomen. Op basis van nieuwe inzichten is een nieuw Meerjarenprogramma Duurzaamheid opgesteld dat geldt voor de jaren 2012 en 2013. Dit programma heeft 5 speerpunten: Duurzaam (T)huis, Duurzaam Bedrijf, Duurzame Energie, Gemeentelijke Organisatie en Monitoring. We kunnen stellen dat alle projecten uit het Meerjarenprogramma inmiddels lopen, met uitzondering van Energiebesparing voor minima. In 2011 werden ca. 40 duurzame projecten gedraaid, verdeeld over de diverse afdelingen.

Duurzaam (T)huis

Bij particuliere woningbezitters kunnen grote slagen worden gemaakt in het terugdringen van de CO₂-uitstoot. In samenwerking met de woningstichtingen zal ook worden gekeken naar het verbeteren van de energetische prestaties van het huurbestand in de gemeente. Huishoudens zijn verantwoordelijk voor het grootste gedeelte van de CO₂-uitstoot. Dalfsen werkt samen met inwoners en bedrijven in de gemeente aan het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad en aan energieneutrale woonwijken. De gemeente Dalfsen zet hiervoor Duurzaam (T)huis, duurzame demowoningen, de duurzaamheidslening en projecten voor energiebesparing bij minima in.

Duurzaam thuis

Begin 2011 heeft Duurzaam (T)huis een dip beleefd. Er waren geen subsidiemogelijkheden, waardoor meedoen aan Duurzaam (T)huis minder aantrekkelijk werd. Halverwege 2011 is vanuit de landelijke overheid een nieuwe subsidieregeling aangekondigd, die in combinatie met een gemeentelijke korting op het maatwerkadvies tot een opleving van Duurzaam (T)huis en een succesvolle afsluiting van 2011 heeft geleid. In de periode september 2009 t/m januari 2012 zijn 536 maatwerkadviezen uitgegeven.

In september/oktober 2011 is fase 1 van Duurzaam (T)huis geëvalueerd. Tussen september 2009 en augustus 2011 zijn in totaal 436 maatwerkadviezen uitgegeven.

De website www.duurzaamthuisdalfsen.nl wordt goed bezocht. In 2011 hebben in totaal 4129 unieke bezoekers de site bezocht. Dat zijn ruim 1000 bezoekers meer dan in 2010.

Duurzaamheidslening

In 2011 is € 363.739 aan gelden voor de duurzaamheidslening verstrekt. In totaal is tot 15 februari € 925.626 aan duurzaamheidsleningen verstrekt. Dit betekent dat de helft van het totale budget voor de duurzaamheidsleningen is uitgegeven. De duurzaamheidsleningen die in 2010 zijn uitgegeven hoeven pas per 2014 worden afbetaald. Indien de verstrekking van de duurzaamheidslening op deze snelheid doorgaat, wordt per 2014 een uitputting van het revolverend fonds voorzien.

Duurzame woonwijken, duurzame nieuwbouw

Uit de opbrengsten van de grondexploitatie is vanaf 2011 jaarlijks een bedrag van € 125.000 beschikbaar die wordt ingezet voor investeringen in duurzame nieuwbouw.

Duurzaam bouwen is in 2011 standaard meegenomen bij de kaveluitgifte. Daarnaast hebben het college en de raad de ambitie uitgesproken om alleen nog energieneutrale woonwijken te bouwen. Voor de drie toekomstige woonwijken Oosterdalfsen, Westerbouwlanden-Noord fase2 en De Nieuwe Landen II is in 2011 hard gewerkt aan het bepalen van de juiste duurzame energieconcepten voor de wijken.

Duurzaamheid is verder meegenomen bij de inrichtingsplannen voor de nieuwe woonwijken. In 2012 zal de raad zich buigen over de voorgestelde energieconcepten en een beslissing nemen.

Demowoningen

Duurzaam bouwen speelt zowel in de bestaande bouw als in de nieuwbouw. Om inwoners van Dalfsen te verleiden om duurzaam te bouwen stellen enkele bewoners hun voorbeeldwoning open, waar inwoners een kijkje kunnen nemen en inspiratie kunnen opdoen. In 2011 zijn drie open dagen voor de duurzame demowoningen bestaande bouw gehouden. In totaal hebben de woningen 110 bezoeken gehad. In 2012 zullen nog twee open dagen worden gehouden.

Duurzaam ondernemen

Er is een groot CO₂-besparingspotentieel bij bedrijven. Eén van de onderdelen van de actie “Duurzaam bedrijf” is het uitvoeren van energiescans bij bedrijven. Dat is een advies over energiebesparing, duurzame energieopties, op basis van reële investeringen en terugverdientijden. Inmiddels zijn in 2011 12 scans uitgevoerd door PM Energie. Ter stimulering zijn de kosten van de energiescans voor rekening van de gemeente genomen.

In 2011 heeft de provincie Overijssel een subsidieregeling opgesteld voor het uitvoeren van energiescans en een tegemoetkoming in het treffen van energiebesparende maatregelen. Nieuwe geïnteresseerde bedrijven zijn en worden daarnaar doorverwezen. In 2012 zal de gemeente zich beraden hoe ondernemers actief gestimuleerd kunnen worden bij het duurzamer maken van hun bedrijven en wat de rol van de gemeente daarin is. Speciale aandacht zal daarbij ook uitgaan naar de agrarische sector.

Zonne-energie

In 2011 is door Witteveen+Bos en Energiekracht een haalbaarheidsonderzoek voor een zonne-energiecentrale van minimaal 0,5 tot 2 MW uitgevoerd. Uit dit haalbaarheidsonderzoek is gebleken dat er voldoende dakoppervlak bij de diverse bedrijven in de gemeente aanwezig is om 2MW aan zon-pv te plaatsen. Ook de gemeentelijke daken zijn hierbij meegenomen. De projecten Tenderregeling zonne-energie bij bedrijven en Zon-pv op gemeentelijke gebouwen zijn de twee uitvoeringsprojecten die de gemeente naar aanleiding van het haalbaarheidsonderzoek zijn gestart. De provincie heeft ter ondersteuning en uitvoering van deze projecten in totaal € 1.103.000 aan subsidie toegekend.

Lokaal Duurzaam Energie Bedrijf

Ook zijn op basis van het haalbaarheidsonderzoek zonne-energiecentrale in 2011 gesprekken gestart met onder andere ROVA om de mogelijkheden van een Lokaal Duurzaam Energiebedrijf (LDEB) te onderzoeken. Deze gesprekken worden in 2012 voortgezet. Het college heeft zich tot doel gesteld dat het LDEB eind 2012 gerealiseerd is.

CO2-monitoring

De resultaten van de inspanningen van Dalfsen voor een CO₂-neutrale gemeente zijn voor het eerst zichtbaar: de CO₂-uitstoot van de gemeente Dalfsen is in 2011 licht gedaald. Uit de CO₂-scanner van DHV blijkt dat we op de goede weg zijn, maar nog wel een forse inspanning moeten leveren om de ambitie CO₂-neutraliteit in 2025 te kunnen bereiken. De cijfers zijn bijgesteld ten opzichte van het overzicht over 2010, omdat zowel de Nationale Emissieregistratie (verkeer en vervoer) als Energie in Beeld de uiteindelijke CO₂-uitstoot over 2008, 2009 en 2010 heeft bijgesteld. Voor 2010 en 2011 staat de CO₂-uitstoot voor verkeer en vervoer nog niet vast. Volgens de eerste prognoses van de Nationale Emissieregistratie is deze redelijk gelijk gebleven.

Kaders klimaat en duurzaamheidsbeleid

- 1) In 2015 streven wij naar CO₂-neutraliteit met de omvang van alle huishoudens. Om onze voortgang inzichtelijk te maken zal ook in 2012 de uitstoot van CO₂ dor middel van Energie in Beeld worden bepaald.
- 2) In 2012 zal in het kader van Duurzaam (T)huis in samenwerking met de woningstichtingen onderzocht worden hoe de energetische prestaties van het huurbestand in de gemeente kan worden verbeterd
- 3) In 2012 zullen de gemeentelijke gebouwen worden voorzien van zonnepanelen. Ook wordt verder gewerkt aan verduurzaming van de openbare verlichting..
- 4) In 2012 zal worden ingezet op duurzame nieuwbouw door het uitwerken van de energieneutrale woonwijken Oosterdalfsen, Westerbouwlanden-Noord en De Nieuwe Landen II.
- 5) In 2012 wordt binnen vergunningverlening en handhaving bouw en milieu meer aandacht besteed aan energiebesparing en kansen voor duurzame energie
- 6) In 2012 zullen bij bedrijven energiescans worden uitgevoerd. Hierbij zal de speciale aandacht uitgaan naar de agrarische bedrijven.
- 7) In 2012 zal een voorstel worden gemaakt voor een nieuw te bouwen zonne-energiecentrale.
- 8) In 2012 wordt de haalbaarheid van een Lokaal Duurzaam Energie Bedrijf onderzocht.

In 2012 zet de gemeente Dalfsen in op bewustwording en educatie omtrent duurzaamheid en doet zij mee aan activiteiten zoals de Week van de Vooruitgang en de Nacht van de Nacht.

Jaarrekening

Balans

Per

31 December 2011

Balans per

ACTIVA	Ultimo 2011	Ultimo 2010
Vaste activa		
<i>Immateriële vaste activa</i>	0	0
-Kosten van onderzoek en ontwikkeling	0	0
<i>Materiële vaste activa</i>	34.577.612	36.822.597
-Investerings met een economisch nut		
-overige investeringen met een economisch nut	31.966.124	34.787.971
-Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	2.611.488	2.034.626
<i>Financiële vaste activa</i>	10.319.903	11.376.311
-Kapitaalverstrekkingen aan:		
-deelnemingen	141.852	141.852
-gemeenschappelijke regelingen	1	105.933
-Leningen aan:		
-woningbouwcorporaties	5.191.245	5.590.572
-deelnemingen	3.745.018	4.312.933
-Overige langlopende leningen u/g	1.139.516	1.119.053
-Bijdragen aan activa in eigendom van derden	102.270	105.968
Totaal vaste activa	44.897.514	48.198.908
Vlottende activa		
<i>Voorraden</i>	27.085.990	32.692.988
-Grond- en hulpstoffen:		
-niet in exploitatie genomen bouwgronden	18.569.435	21.744.216
-Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	8.489.905	10.932.073
-Gereed product en handelsgoederen	26.650	16.699
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	3.969.509	5.499.902
-Vorderingen op openbare lichamen	3.006.469	3.605.370
-Overige vorderingen	963.040	1.894.531
<i>Liquide middelen</i>	6.484.345	3.600.962
-Kassaldi	1.028	905
-Bank- en girosaldi	6.483.317	3.600.057
<i>Overlopende activa</i>	1.569.186	1.724.646
Totaal vlottende activa	39.109.030	43.518.497
Totaal generaal	84.006.544	91.717.405

31 december 2011

PASSIVA	Ultimo 2011	Ultimo 2010
Vaste passiva		
<i>Eigen vermogen</i>	65.282.516	74.465.008
-Algemene reserves	4.000.000	4.000.000
-Bestemmingsreserves		
-overige bestemmingsreserves	60.438.486	70.344.383
-Nog te bestemmen resultaat	844.029	120.625
<i>Voorzieningen</i>	2.582.344	2.737.714
-Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	1.634.884	1.679.108
-Onderhoudsegalisatievoorzieningen	857.974	986.494
-Door derden bekleemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	89.486	72.112
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	4.544.536	5.256.581
-Onderhandse leningen van:		
-binnenlandse banken en overige financiële instellingen	4.544.536	5.256.581
Totaal vaste passiva	72.409.396	82.459.303
Vlottende passiva		
<i>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	6.732.248	4.104.242
-Bank- en girosaldi	0	0
-Overige schulden	6.732.248	4.104.242
<i>Overlopende passiva</i>	4.864.900	5.153.860
Totaal vlottende passiva	11.597.148	9.258.101
Totaal-generaal	84.006.544	91.717.405
Gewaarborgde geldleningen	48.608.438	54.196.337
Garantstellingen		

Programmarekening

PROGRAMMAREKENING 2011

Overzicht lasten en baten x € 1.000

Programma	Lasten begroting na wijziging	Realisatie lasten	Baten begroting na wijziging	Realisatie baten	Saldo begroting na wijziging	Saldo realisatie	Meer of minder	
1 Bestuur	5.641	7.580	29.003	30.376	-23.362	-22.797	-565	N
2 Openbare orde en Veiligheid	2.122	2.068	33	50	2.088	2.018	70	V
3 Beheer Openbare Ruimte	5.207	5.156	73	138	5.134	5.018	116	V
4 Economische zaken	599	571	566	154	33	417	-385	N
5 Onderwijs	2.391	2.130	51	95	2.340	2.036	304	V
6 Cultuur, sport en recreatie	9.083	6.545	559	422	8.523	6.123	2.400	V
7 Sociale voorzieningen en Maatschappelijke dienstverlening	13.083	13.378	6.448	6.232	6.636	7.146	-511	N
8 Volksgezondheid en Milieu	5.905	9.211	4.077	4.263	1.828	4.948	-3.120	N
9 Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting	3.805	7.195	2.109	2.922	1.696	4.273	-2.577	N
Totalen voor bestemming	47.835	53.834	42.919	44.652	-4.916	-9.182	-4.266	N
Saldo voor bestemming					-4.916	-9.182	-4.266	N
Toevoeging/onttrekking reserves	3.729	7.325	8.645	17.351	4.915	10.026	-5.110	V
Totalen na bestemming	51.564	61.160	51.563	62.003	0	844	844	V
Saldo na bestemming	0	0	0	0	0	844	844	V

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

Balans

Vaste activa

Artikel 59 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investerings die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut.

De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie.

Bij raadsbesluit van 28 maart 2011 is de nota waardering en afschrijving vaste activa van de gemeente Dalfsen opnieuw vastgesteld. Hierin zijn nadere uitgangspunten en kaders gesteld met betrekking tot activering en waardering voor de komende jaren. Onder andere is hierin vastgesteld het activeringsbeleid en de te hanteren afschrijvingstermijnen van de diverse activa. Tevens is hierin bepaald dat in beginsel voor het eerst wordt afgeschreven in het boekjaar nadat de investering voor het grootste deel is afgerond.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijging- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden maximaal in 5 jaar afgeschreven. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden in het jaar waarin ze worden gemaakt in een keer ten laste van het eigen vermogen gebracht.

Materiële vaste activa met economisch nut.

Investerings met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijging- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken. Op 19 december 2011 is het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) door de raad vastgesteld. In deze nota is vermeld, dat op riolering investeringen niet meer wordt afgeschreven, maar dat deze rechtstreeks ten laste van de Spaarvoorziening Riolering zullen worden gebracht.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Gronden en terreinen	n.v.t.
Woonruimten	40
Bedrijfsgebouwen	20-40
Vervoermiddelen	6-10
Machines, apparaten en installaties	5-10
Overige materiële vaste activa w.o.	
Inventarissen	10-25
Automatisering	5

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut.

Overeenkomstig de nota waardering en afschrijving vaste activa, worden infrastructurele werken in de openbare ruimte als volgt afgeschreven:

Wegen, straten, pleinen, trottoirs	10-25
Openbare verlichting	10-25
Groen en plantsoenen	10-25

De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven). Overigens wordt in de genoemde nota uitdrukkelijk vermeld dat er in beginsel geen (resultaatafhankelijke) extra afschrijvingen worden gepleegd op de investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut. In het kader van het BBV worden de boekwaarden nadrukkelijk gezien als nog te dekken investeringsrestanten.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zonodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken.

Bijdragen aan activa van derden worden gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Flottende activa

Vorraden

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, dan wel lagere marktwaarde.

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten.

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

De onderhoudsregulatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen" die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Flottende passiva

De flottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de overlopende passiva zijn de van overheidslichamen (vooruit) ontvangen voorschotbedragen voor een specifiek bestedingsdoel opgenomen.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

Toelichting
op de
Balans

Toelichting op de balans

Immateriële vaste activa		
	2011	2010
Kosten afsluiten geldleningen/saldo agio en disagio	0	0
Kosten onderzoek en ontwikkeling	0	0
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0	0
Overige immateriële vaste activa	0	0
Totaal	0	0

Het verloop van de immateriële vaste activa:

	Boekwaarde 01-01-2011	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Extra afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2011
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	0	0					0
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0						0
Totaal	0	0	0	0	0	0	0

Materiële vaste activa		
	2011	2010
Overige investeringen met een economisch nut	31.966.123	34.787.970
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	2.611.488	2.034.626
Totaal	34.577.611	36.822.596

Investeringen met een economisch nut		
	2011	2010
Gronden en terreinen	1.945.461	1.945.914
Woonruimten	6.898	7.261
Bedrijfsgebouw en	23.734.007	22.228.820
Grond-, weg- en waterbouw kundige werken	283.033	4.019.689
Vervoermiddelen	1.277.002	1.015.447
Machines, apparaten en installaties	4.310.049	5.098.576
Overige materiële vaste activa	409.674	472.263
Totaal	31.966.123	34.787.970

Verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut:

	Boekwaarde 01-01-2011	Investeren	Afschrijvingen	Bijdragen uit reserves	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2011
Gronden en terreinen	1.945.914		-454			1.945.461
Woonruimten	7.261		-363			6.898
Gebouw en	22.228.820	3.515.773	-940.695	-558.523	-511.367	23.734.007
Grond-, weg- en waterbouw kundige werken	4.019.689	827.710	-4.564.366			283.033
Vervoermiddelen	1.015.447	448.973	-187.418			1.277.002
Machines, apparaten en installaties	5.098.576	163.104	-929.299	-22.332		4.310.049
Overige materiële vaste activa	472.263		-62.589			409.674
Totaal	34.787.970	4.955.560	-6.685.184	-580.855	-511.367	31.966.123

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen zijn:

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2011	Cumulatief besteed t/m 2011
Hartschool: uitbreiding school 2 groepen	218.500	80.650	218.500
De Schakel/Kleine Veer: Nieuw bouw	2.000.000	1.343.082	1.619.929
Tw eemaster: Nieuw bouw 300m2	575.675	528.931	575.675
Cazemier: Vervangen stalen kozijnen 2010	185.825	158.354	185.825
Frisse scholen	900.000	294.474	329.905
Restauratie Molen Fakkert	867.000	535.831	758.316
Opw aardenen bijgebouw en Westermolen	300.000	211.176	236.411
Tankautospuut	285.000	116.476	149.417
Portofoons/mobile data communicatie alle korpsen	113.500	14.693	110.991
ICT: Microsoft office	70.000	381	52.064
ICT: Midoffice implementatie	80.000	22.332	53.622
Optimalisatie en vervanging riolering	175.000	0	170.269
Overstort kern Nieuw leusen	350.000	2.386	281.232
Uitvoering GRP 2008	885.000	189.964	879.696
Uitvoering Waterplan 2008	200.000	55.801	125.802
Uitvoering GRP 2009	845.000	441.618	586.395
Uitvoering Waterplan 2009	215.000	31.990	78.753
Uitvoering GRP 2010	570.000	45.332	246.041
Uitvoering Waterplan 2010	190.000	201	5.210
Uitvoering GRP 2011	515.000	57.339	57.339
Uitvoering Waterplan 2011	190.000	3.078	3.078
Vrachtauto	175.000	175.855	175.855
Vrachtauto	175.000	114.157	114.157

Investerings met een maatschappelijk nut

	2011	2010
Grond-, w eg- en w aterbouw kundige werken	2.502.373	1.909.765
Overige materiële vaste activa	109.114	124.861
Totaal	2.611.488	2.034.626

Verloop van de boekwaarde van investeringen met een maatschappelijk nut:

	Boekwaarde 01-01-2011	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen uit reserves	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2011
Grond-, w eg- en w ater- bouw kundige werken	1.909.765	3.314.334		-169.491	-903.487	-1.648.747	2.502.373
Overige materiële vaste activa	124.861	429.620		-46.758	-129.351	-269.258	109.114
Totaal	2.034.626	3.743.954	0	-216.249	-1.032.838	-1.918.005	2.611.488

Bij investeringen met een maatschappelijk nut mag een bijdrage uit de reserve plaatsvinden. Over het lagere bedrag vindt de afschrijving plaats.

De belangrijkste mutaties in het verslagjaar zijn:

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk bested in 2011	Cumulatief bested t/m 2011
Herinrichting/opw aarding w oon omgeving 2008 t/m 2011	900.000	168.682	617.821
Realisatie halteplan	320.000	13.003	167.890
GVVP 2008 t/m 2011	1.300.000	64.270	160.784
Middengebied Nieuw leusen	2.364.000	781.885	2.092.364
Vervangen verlichting	240.000	186.621	186.621
Meersportenplein Gerner	175.000	170.631	170.631

Financiële vaste activa

	Boekwaarde 01-01-2011	Investe- ringen	Desinves- teringen	Aflossingen/ afschrijvinge deringen	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2011
Kapitaalverstrekkingen aan:						
deelnemingen	141.852					141.852
gemeenschappelijke regelingen	105.933				-105.932	1
Leningen aan:						
w oningbouw corporaties	5.590.572			-399.327		5.191.245
deelnemingen	4.312.933			-168.234	-399.681	3.745.018
Overige langlopende leningen	1.119.053	25.000		-4.538		1.139.516
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	105.968			-3.697		102.270
Totaal	11.376.311	25.000	0	-575.796	-505.613	10.319.903

<i>Specificatie aandelen en deelnemingen:</i>	2011	2010
Aandelen W.M.O.	8.508	8.508
Deelneming Enexis	8.166	8.166
Aandelen ROVA	40.840	40.840
Aandelen BNG	84.337	84.337
	<u>141.852</u>	<u>141.852</u>

<i>Specificatie gemeenschappelijke regelingen:</i>	2011	2010
Aandelen WEZO	1	105.933
	<u>1</u>	<u>105.933</u>

<i>Specificatie leningen aan woningcorporaties:</i>	2011	2010
Woonstichting Vechthorst	5.191.245	5.590.572
	<u>5.191.245</u>	<u>5.590.572</u>

<i>Specificatie deelnemingen:</i>	2011	2010
Niet opeisbare lening Enexis	90.756	90.756
Achtergestelde lening Vitens	1.522.330	1.674.564
Enexis	777.628	777.628
De Schakel	629.548	629.548
Achtergestelde lening Larcom	1	399.682
Overbrugging lening Larcom	96.000	112.000
Achtergestelde 8% ROVA-lening	628.233	628.233
Staatslening 1959	522	522
	<u>3.745.018</u>	<u>4.312.933</u>

<i>Specificatie overige langlopende leningen:</i>	2011	2010
Polyhymnia	9.076	13.613
Energielening	500.000	500.000
VROM starterslening	575.000	550.000
Debiteuren	55.440	55.440
	<u>1.139.516</u>	<u>1.119.053</u>

<i>Specificatie bijdragen in activa in eigendom van derden:</i>	2011	2010
Kulturhus: Subsidie Polyhymnia	91.270	92.218
Diverse voorzieningen beleid	11.000	13.750
	<u>102.270</u>	<u>105.968</u>

Voorraden

	2011	2010
Niet in exploitatie genomen bouw gronden	18.569.435	21.744.216
Overige grond- en hulpstoffen	0	0
	<hr/>	<hr/>
Onderhanden w erk, w aaronder bouw gronden in exploitatie	18.569.435	21.744.216
Gereed product en handelsgoederen	8.489.905	10.932.073
	<hr/>	<hr/>
Totaal	26.650	16.699
	<hr/>	<hr/>
	27.085.989	32.692.987

Van de niet in exploitatie genomen bouwgronden kan het volgende overzicht worden gegeven:

	Boekwaarde naar in 01-01-2011	exploitatie genomen	Investe- ringen	Desinves- teringen	Prijs m2 31-12-2011	Balans waarde 31-12-2011
Gronden in voorraad:						
<u>Bestemd voor bedrijventerrein</u>						
Uitbreiding de Grift	7.382.737		449.083	-1.616.844	29	6.214.977
Parallelw eg	380.283	-380.283	0	0		0
Parallelw eg II	1.406.881		78.426	-500.000	83	985.307
 <u>Bestemd voor woningbouw</u>						
Overige percelen	2.050.502		2.018.028	-1.729.850	3	2.338.680
Vechtstraat	1.006.531		75.228	-500.000	385	581.759
Waterfront	0		171.697	-3.866.915	nvt	-3.695.219
Vechtvliet	0		3.269	-3.269	0	0
Gronden ten oosten van Dalfsen	2.870.587		2.416.995	-98	29	5.287.483
Molenstraat	8.234		889	-9.123	0	0
Oosterbouw landen	4.247.400		245.526	-224.064	20	4.268.862
Nieuw leusen Midden	-845.334		-39.673	885.007	nvt	0
De Meulehoek	0		0	0	nvt	0
Van Dorsten	793.067		39.822	-832.889	0	0
Lemelerveld Centrum	0		1.630	-1.630	0	0
Pr. Margrietstraat	62.749		10.755	0	9	73.504
De Nieuw e Landen II	2.287.692		229.389	-3.000	38	2.514.081
Hoonhorst Fakkert	92.888		9.273	-102.161	0	0
	<hr/>					
Totaal	21.744.216	-380.283	5.710.337	-8.504.835		18.569.435

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2011 het volgende overzicht worden weergegeven:

	Boekwaarde van niet 01-01-2011	in exploitatie genomen	Investe- ringen	Inkomsten	Winst uitname	Verlies	Balans waarde 31-12-2011
Grondexploitatie:							
<u>Woningbouw</u>							
De Gerner Marke	1.283.259		765.965	-2.847.628			-798.405
De Nieuw e Landen	674.860		409.044	-288.904			794.999
Muldersveld II	-86.165		94.464	-110.374			-102.074
De Koele Hoonhorst	-87.094		89.520	-142.768			-140.342
Westerbouw landen	-56.893		51.941	-352.954	357.907		0
Westerbouw I. Noord	9.085.903		1.404.427	-2.353.185			8.137.146
<u>Bedrijventerreinen</u>							
Welsum	-73.466		38.595	-129.408	114.450		-49.828
Posthoornweg	191.670		12.380	0		-4.948	199.102
Parallelweg	0	380.283	69.024	0			449.307
Totaal	10.932.073	380.283	2.935.361	-6.225.220	472.357	-4.948	8.489.905
Nog te maken kosten							19.119.717
Nog te verwachten opbrengsten							-38.848.931
Verwacht exploitatie-resultaat (-/- = voordelig)							-11.239.309

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de toelichting op de programma's 4 en 9. (Economische zaken en Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting) en naar de paragraaf grondbeleid.

Uitzettingen korter dan één jaar

	2011 Voorziening oninbaarheid	2011	2010
Vorderingen op openbare lichamen	3.006.469	3.006.469	3.605.370
Debiteuren algemeen	457.512	457.512	1.378.508
Debiteuren belastingen	102.202	102.202	97.262
Overige vorderingen	489.814	-86.488	403.327
	4.055.997	-86.488	3.969.509
		3.969.509	5.499.901
<i>Vorderingen op openbare lichamen:</i>		2011	2010
Rijksoverheid		0	606.658
Belastingdienst (incl. vordering BCF)		2.016.563	2.171.462
Provincie		876.062	614.137
Overige openbare lichamen		113.844	213.113
		3.006.469	3.605.370

Overige vorderingen:

De voorziening heeft betrekking op de bijstandsvorderingen.

Liquide middelen

	2011	2010
Kassaldi	1.028	905
Banksaldi	6.483.111	3.598.388
Girosaldi	206	1.669
	<u>6.484.345</u>	<u>3.600.962</u>

Overlopende activa

	2011	2010
Vooruitbetaalde bedragen	14.867	8.244
Nog te ontvangen bedragen	1.548.914	1.710.998
Overige	5.405	5.405
	<u>1.569.186</u>	<u>1.724.647</u>

Eigen vermogen

	2011	2010
Algemene reserve	4.000.000	4.000.000
Geblokkeerde bestemmingsreserves	16.311.198	16.667.549
Overige bestemmingsreserves	44.127.289	53.676.834
Resultaat na bestemming	844.029	120.625
	<u>65.282.516</u>	<u>74.465.008</u>

Het verloop in 2011 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Saldo 01-01-2011	Rente Toevoeging	Herschikking	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2010	Saldo 31-12-2011
Algemene reserve	4.000.000	0	0			0	4.000.000
Bestemm geblokkeerd	16.667.549	833.377	504.000	0	1.693.729		16.311.198
Ov. bestemmingsreserve	53.676.834	2.665.895	-504.000	4.127.744	15.839.185		44.127.289
Result. na bestemming	120.625					-120.625	844.029
Totaal	<u>74.465.008</u>	<u>3.499.273</u>	<u>0</u>	<u>4.127.744</u>	<u>17.532.914</u>	<u>-120.625</u>	<u>65.282.516</u>

Onder "Bestemming resultaat" staat de toevoeging vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van 2010.

	Saldo 01-01-2011	Rente Toevoeging	Herschikking	Onttrekking	Verminderin ter dekking afschrijvingen	Saldo 31-12-2011
<u>Bestemmingsreserves geblokkeerd</u>						
Gemeentehuis bouw	10.767.300	538.365			821.715	10.483.950
Gemeentehuis install/inventaris	3.566.222	178.311			624.089	3.120.444
Gemeentehuis meubilair	356.800	17.840			62.440	312.200
Brandw eerkaz. en gemeentew . Nw.l.	1.251.000	62.550			97.300	1.216.250
Kunstgrasvelden	726.227	36.311	504.000		88.185	1.178.353
	16.667.549	833.377	504.000	0	1.693.729	16.311.198

De geblokkeerde bestemmingsreserves zijn geblokkeerd voor dekking van de kapitaallasten van de betreffende investering.

Het verloop in 2011 van de Overige Bestemmingsreserves wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven.

	Saldo 01-01-2011	Rente Toevoeging	Herschikking	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2011
<u>Overige bestemmingsreserves</u>						
Algemene reserve vrij besteedbaar	8.776.768	2.099.194	-542.977	679.185	175.822	10.836.348
Algemene reserve reeds bestemd	6.074.942		822.254		1.760.139	5.137.057
Grote projecten	5.398.462		-504.000		2.499.044	2.395.418
Grote projecten Trefkoele	1.876.711				37.083	1.839.628
Milieu	1.106.713			205.100	-75.000	1.386.813
Ruimtelijke kw aliteit	123.535					123.535
Organisatieontwikkeling	221.469			12.034	71.890	161.613
Pre-vut	350.000				80.328	269.672
Reserve verkoop aandelen Vitens	1.674.564				152.234	1.522.330
Essent-gelden	3.087.858				1.958.245	1.129.613
Herstructurering openbaar groen	181.662			35.723	5.505	211.879
Kunst en cultuur	165.214			25.819	29.318	161.715
Maatschappelijke duurzaamheid	15.430			10.719		26.149
Riolering	4.205.887		-4.105.887	0		100.000
Riolering spaarvoorziening	0		4.105.887	297.136	4.403.022	0
Egalisatie reiniging	1.667.788			103.028		1.770.816
Volkshuisv. overdracht woningbedrijf	5.422.082		0		399.327	5.022.755
Volkshuisvesting	1.993.733		0	658.638	470.303	2.182.068
Grondexploitatie :						
Algemene reserve grondbedrijf	4.760.960	566.701	-279.277	1.357.364	3.853.515	2.552.232
Onbelaste reserve dorpsuitleg	6.573.057			743.000	18.409	7.297.648
Totaal	53.676.834	2.665.895	-504.000	4.127.744	15.839.185	44.127.289

Omtrent de aard en de beslaglegging wordt verwezen naar de staat Reserves en Voorzieningen

Vorzieningen

	01-01-2011	Toevoeging	Vrijval	Aanwending 31-12-2011	
Vorzieningen voor verplichtingen, etc	1.679.108	219.036	0	263.260	1.634.884
Onderhoudsegalisatie voorzieningen	986.494	81.984	0	210.504	857.974
Door derden beklemden middelen met een specifieke aanwendingrichting	72.112	29.408	0	12.034	89.486
Totaal voorzieningen	2.737.714	330.428	0	485.798	2.582.344

In de kolom vrijval zijn de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Het verloop in 2011 van de Voorzieningen wordt in onderstaand overzicht per voorziening weergegeven.

	Saldo 01-01-2011	Toevoeging	Vrijval	Aanwending Saldo 31-12-2011	
Wethouderspensionen	728.269	0		95.281	632.988
Pensioen gewezen wethouders	950.839	219.036		167.979	1.001.896
sub-totaal	1.679.108	219.036	0	263.260	1.634.884
Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen en	986.494	81.984		210.504	857.974
sub-totaal	986.494	81.984	0	210.504	857.974
Ongevallen personeel/brandweer	42.194			0	42.194
Ongevallen personeel/brandweer I	29.918	29.408		12.034	47.292
sub-totaal	72.112	29.408	0	12.034	89.486
Totaal	2.737.714	330.428	0	485.798	2.582.344

Omtrent de aard en de beslaglegging wordt verwezen naar de staat Reserves en Voorzieningen

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

	2011	2010
Onderhandse leningen:		
binnenlandse banken en overige financiële instellingen	4.544.536	5.256.581
	<hr/> 4.544.536	<hr/> 5.256.581

De specificatie luidt als volgt:

	Saldo 01-01-2011	Vermeer- deringen	Aflossingen	Extra Aflossingen	Saldo 31-12-2011
Onderhandse leningen	5.256.581	0	712.045	0	4.544.536
	<hr/> 5.256.581	<hr/> 0	<hr/> 712.045	<hr/> 0	<hr/> 4.544.536

De totale rentelast voor het jaar 2011 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 254.516.

Vlottende passiva

	2011	2010
Schulden korter dan 1 jaar	6.732.248	4.104.242
Overlopende passiva	4.864.900	5.153.860
	<hr/> 11.597.148	<hr/> 9.258.101

De schulden korter dan 1 jaar kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	2011	2010
Bank- en girosaldi	0	0
Overige schulden	6.732.248	4.104.242
	<hr/> 6.732.248	<hr/> 4.104.242

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	2011	2010
Vooruitontvangen bedragen	165.216	584.220
Vooruitontvangen subsidies van derden	4.592.100	4.445.965
Overige overlopende passiva (nog niet vervallen rente leningen o.g.)	107.585	123.675
	<hr/> 4.864.900	<hr/> 5.153.860

Het verloop van de ontvangen overheidssubsidies is als volgt:

	Saldo 01-01-2011	Toevoeging	Aanwending	Saldo 31-12-2011
Provincie, fietspad Migaw eg	100.389		29.645	70.744
Provincie, multiculturele voorzieningen Nieuw leusen	150.000			150.000
Provincie, multiculturele voorzieningen Hoonhorst	150.000			150.000
Provincie, Bertje Blus	6.157			6.157
Min Soza tijdelijke stimulering regeling uitstroom	23.288			23.288
Ministerie Soza Participatiebudget	1.616		1.616	0
Min Soza. Wet inburgering	121.683			121.683
Provincie, invoering VIS2	6.007		6.007	0
Provincie, fietspad Varsen	16.934		16.934	0
Provincie, MFV Oudleusen	25.000		0	25.000
Provincie, w ater stimuleringssubsidie	3.151		3.151	0
Provincie, pontje Hessum	116.806		4.983	111.823
Provincie, Trefkoele	150.000			150.000
Provincie, molen Fakkert	216.894		216.894	0
Zw olle, kunstkw artet cultuureducatie	10.134		10.134	0
Provincie, gebiedsmakelaar/leadercoordinator	10.445		10.445	0
Provincie, afkoppelen	10.498		10.498	0
Provincie, stimuleringssubsidie	2.905		2.905	0
Provincie, saneren overstorten	126.050			126.050
Min Soza, w et inburgering	44.812			44.812
Provincie, Fietspad Vennenbergw eg	175.000	-78.750		96.250
Provincie, gebiedsmakelaar/leadercoordinator	15.462	0	15.462	0
Provincie, w ater afkoppelen	9.376	0	9.376	0
Provincie, w ater stimuleringssubsidie	2.711	0	2.711	0
Provincie, MFV Nieuw leusen	150.000	0	0	150.000
Provincie, MFV Gerner	150.000	-150.000	0	0
Provincie, MFV Oudleusen	16.176		5.378	10.798
Provincie, Cichoreifabriek	299.870	-300.000	-130	0
Provincie, Westermolen	124.765	-150.000	-25.235	0
Provincie, Vechtvliet	100.000	-100.000	0	0
Provincie. Passantenhaven	67.798	80.000	147.798	0
Provincie, De Stokte	186.503	187.500	14.725	359.278
Provincie, Waterbelevingspark	193.151	200.000	68.199	324.952
Provincie, Uitkijktoren	80.890	82.500	8.100	155.290
Provincie, Tennet	414.125		414.125	0
Provincie, Prestatie afspraak w onen	293.700	328.767	32.316	590.151
Provincie, Wandelnetw erk	66.943		65.990	953
Provincie, Klimaat-duurzaamheidsbeleid	360.113	40.000	306.329	93.784
Provincie, Frisse scholen	225.000		117.586	107.414
Min OCW, Frisse scholen	176.888		176.888	0
Min Soza, Schuldhulpverlening	8.458			8.458
Min Soza, Schuldhulpverlening	7.863			7.863
Gemeente Zw olle, Actieplan jeugdwerkloosheid	28.406		28.406	0
Provincie, P&R- parkeerplaatsen		85.000	16.801	68.199
Provincie, verhalenknooppunten		76.720	33.399	43.321
Provincie, zonneenergie		915.210		915.210
Provincie, sportaccommodaties en sport		134.000		134.000
Provincie, Sterrebosw eg		65.000	620	64.380

Provincie, afkoppelen	10.504	819	9.685
Provincie, stimuleringsubsidie	3.152	3.152	0
Provincie, Tennet SHE rood	176.961	70.158	106.803
Provincie, Tennet SHE groen	263.214	125.476	137.738
Provincie, Tennet GBD aanleg	18.000	6.000	12.000
Provincie, Tennet GBD herstel	24.000	8.000	16.000
Provincie, Tennet GBD onderhoud	129.351	58.017	71.334
Ministerie BZK, algemene uitkering 2011	47.178		47.178
Ministerie BZK, algemene uitkering 2010	62.416		62.416
Ministerie OCW, onderw ijsachterstand	19.091		19.091
	4.445.965	2.169.814	2.023.679
			4.592.100

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte w aarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd w orden:

Geldnemer	Aard/Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Restant begin jaar	Restant eind jaar
Stichtingen/instellingen	Gew aarborgde geldleningen	63.858.107	100%	50.570.342	45.249.474
Particulieren	Hypotheekgarantie		100%	3.625.995	3.358.965
				54.196.337	48.608.438

In 2011 hebben geen borgbetalingen plaatsgevonden.

Langlopende financiële verplichtingen

Op enkele aangekochte percelen ten behoeve van de grondexploitatie zijn afspraken gemaakt voor bijbetaling als de bestemming w ijsigt.

Complex De Grift III

Nabetaling 21.600 m2 bij onherroepelijk w orden bestemming industriedoeleinden.

Complex Gronden ten Oosten van Dalfsen

Nabetaling aankoop van ruim 9 ha bij onherroepelijk w orden bestemming w oningbouw cq bedrijventerrein.

Complex Vechtvliet

Nabetaling aankoop 40.720 m2 bij onherroepelijk w orden bestemming w oningbouw .

Complex Oosterbouwlanden

Nabetaling aankoop 98.175 m2 bij onherroepelijk w orden bestemming w oningbouw .

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Juridische risico's, claims.

Op 31 december liepen er geen juridische zaken.

Reserves
en
Voorzieningen

Naam reserve / voorziening	Saldo per 01-01-11	Rente toevoeging	Herschikking	Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo per 31-12-11
Algemene reserve						
Algemene reserve	4.000.000					4.000.000
Algemene reserve vrij besteedbaar	8.776.767	2.099.194	-542.977	679.185	175.822	10.836.348
Algemene reserve reeds bestemd	6.074.942		822.254		1.760.139	5.137.057
Totaal algemene reserve	18.851.710	2.099.194	279.277	679.185	1.935.961	19.973.405
Bestemmingsreserves geblokkeerd						
Gemeentehuis bouw	10.767.300	538.365			821.715	10.483.950
Gemeentehuis installaties/inventaris	3.566.222	178.311			624.089	3.120.444
Gemeentehuis meubilair	356.800	17.840			62.440	312.200
Brandw eerkazerne en gemeentew erf	1.251.000	62.550			97.300	1.216.250
Kunstgrasvelden	726.227	36.311	504.000		88.185	1.178.354
Totaal bestemmingsres. geblokkeerd	16.667.549	833.377	504.000	0	1.693.729	16.311.198
Bestemmingsreserves						
Grote projecten	5.398.462	0	-504.000		2.499.044	2.395.418
Grote projecten de Trefkoele	1.876.711	0			37.083	1.839.628
Milieu	1.106.713	0		205.100	-75.000	1.386.813
Ruimtelijke kw aliteit	123.535	0				123.535
Organisatieontw ikkeling	221.469	0		12.034	71.890	161.613
Pre-vut	350.000	0			80.328	269.672
Aandelen Vitens	1.674.564				152.234	1.522.330
Essent-gelden	3.087.858				1.958.245	1.129.613

Naam reserve / voorziening	Toelichting	Beslag
Algemene reserve		
Algemene reserve	voor het afdekken van risico's, uitsluitend in te zetten als daarvoor geen andere (reserve) middelen meer beschikbaar zijn.	
Algemene reserve vrij besteedbaar	voor het doen van onvoorziene of incidentele uitgaven, alsmede voor saldi van de jaarrekening	8.548.000, vrij beschikbaar
Algemene reserve reeds bestemd	voor het afwikkelen van diverse claims (beslagleggingen)	volledig
Totaal algemene reserve		
Bestemmingsreserves geblokkeerd		
Gemeentehuis bouw	gemeentelijke huisvesting	volledig geblokkeerd voor dekking kap.lasten gemeentelijke huisvesting (i.v.m. voorschriften mag een investering niet in 1 x tlv reserve gebracht worden)
Gemeentehuis installaties/inventaris	gemeentelijke huisvesting	idem
Gemeentehuis meubilair	gemeentelijke huisvesting	idem
Brandw eerkazerne en gemeentew erf	dekking kapitaallasten brandw eerkazerne/gemeentew erf	volledig geblokkeerd voor dekking kap. lasten brandw eerkazerne/gemeentew erf
Kunstgrasvelden	dekking kapitaallasten brandw eerkazerne/gemeentew erf	volledig geblokkeerd voor dekking kap. lasten kunstgrasvelden
Totaal bestemmingsres. geblokkeerd		
Bestemmingsreserves		
Grote projecten	realiseren van diverse grote projecten	volledig voor diverse projecten (voorjaarsnota 2008)
Grote projecten de Trefkoele	realiseren van diverse grote projecten (onderdeel de Trefkoele)	idem
Milieu	uitgaven milieubeleid toev. Bijdrage grondexploitatie	1.387.000: duurzaamheidsbeleid
Ruimtelijke kw aliteit	uitgaven voor ruimtelijke kw aliteitsverbeteringen in het platteland.	geen
Organisatieontw ikkeling	blijven ontw ikkelen van de organisatie	volledig
Pre-vut	dekking van w erkgeverskosten die gemoeid gaan met medew erkers die gebruik maken van pre-vut/ keuzepensioen	volledig
Aandelen Vitens	genereren van structurele opbrengsten ter dekking van de exploitatie	jaarlijks € 152.233 ter dekking van de exploitatie (t/m 2021)
Essent-gelden	realiseren van project "symfonie aan de Vecht	overeenkomstig het raadbesluit van juni 2010: realiseren project "symfonie aan de Vecht

Naam reserve / voorziening	Saldo per 01-01-11	Rente toevoeging	Herschikking	Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo per 31-12-11
Herstructurering openbaar groen	181.662	0		35.723	5.505	211.879
Kunst en cultuur	165.214	0		25.819	29.318	161.715
Maatschappelijke duurzaamheid	15.430			10.719		26.149
Riolering	4.205.887	0	-4.105.887			100.000
Riolering spaarvoorziening			4.105.887	297.136	4.403.022	0
Egalisatie reiniging	1.667.788	0		103.028		1.770.816
Volkshuisv. overdracht w oningbedrijf	5.422.082				399.327	5.022.755
Volkshuisvesting	1.993.733	0		658.638	470.303	2.182.068
Totaal bestemmingsreserves	27.491.109	0	-504.000	1.348.196	10.031.300	18.304.005
Grondexploitatie						
Algemene reserve grondbedrijf	4.760.960	566.701	-279.277	1.357.364	3.853.515	2.552.232
Bovenw ijkse voorzieningen	6.573.057	0		743.000	18.409	7.297.648
Totaal grondexploitatie	11.334.017	566.701	-279.277	2.100.364	3.871.924	9.849.880
Voorzieningen						
Groot onderhoud gem. gebouw en	986.494			81.984	210.504	857.975
Wethouderspensiolen	728.269				95.281	632.988
Pensioen gew ezen w ethouders	950.839			219.036	167.979	1.001.895
Ongevallen personeel/brandw eer	42.194					42.194
Ongevallen personeel/brandw eer I	29.918			29.409	12.034	47.293
Totaal voorzieningen	2.737.714	0	0	330.429	485.798	2.582.345
TOTAAL GENERAAL	77.082.096	3.499.271	0	4.458.173	18.018.712	67.020.828

Naam reserve / voorziening	Toelichting	Beslag
Herstructuering openbaar groen	renovatie / herstructuering openbaar groen toev.: verkoop groenstroken	volledig
Kunst en cultuur	realisatie van beeldende kunst toev.: uit grondverkopen ontr.: gerealiseerde kunstwerken	162.000: diverse kunstwerken
Maatschappelijke duurzaamheid	nieuwe reserve voor maatschappelijke duurzaamheid	geen
Riolering	egalisatie voor ink/uitgaven toev.: exploitatie overschot	reserve is onderdeel van gemeentelijk rioleringsplan en verwerkt in tariefsopbouw komende jaren.
Riolering spaarvoorziening	Dekking voor rioleringsinvesteringen	
Egalisatie reiniging	egalisatie voor ink/uitgaven toev.: exploitatie overschot	met ingang van de begroting 2011 is er een bedrag van 150.000 per jaar opgenomen ten gunste van de exploitatie.
Volkshuisv. overdracht woningbedrijf	is papieren reserve, hier staan geldl. van de Vechthorst tegenover ontr.: valt vrij tgv exploitatie en reserve volkshuisvesting.	jaarlijks € 200.000 tgv van exploitatie en € 200.000 tgv res volkshuisvesting
Volkshuisvesting	voor volkshuisvesting in brede zin toev.: aflossing geldlening ontr.: herinr.w oongeving, bestemmingsplannen, renovatie verlichting	volledig: opwaarderen woonomgeving, renovatie verlichting, bestemmingsplannen.
Totaal bestemmingsreserves		
Grondexploitatie		
Algemene reserve grondbedrijf	opvangen risico's grondexploitatie toev.: resultaat ontr.: afwaarderingen	
Bovenwijkse voorzieningen	bovenwijkse voorzieningen toev.: vanuit grondverkopen ontr.:	3.201.000: aansluiting N348, verbindingsweg Bouw huisweg, activiteitenterrein
Totaal grondexploitatie		
Voorzieningen		
Groot onderhoud gem. gebouwen	groot onderhoud gem. gebouwen	
Wethouderspensionen	tbv pensioenverplichtingen ex wethouders die nog geen 65 jaar zijn	
Pensioen gewezen wethouders	pensioenen aan gewezen wethouders of hun nabestaanden	
Ongevallen personeel/brandweer	inzetten voor kosten personeel	
Ongevallen personeel/brandweer I	inzetten voor kosten personeel	
Totaal voorzieningen		
TOTAAL GENERAAL		

Analyse

Programma 1 Bestuur

Bedragen x € 1.000

Programmaonderdeel	Begroting 2011 Primitief			Begroting 2011 (Na wijziging)			Realisatie 2011			Verschil Begroting- Realisatie		
	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
Bestuursorganen	1.152	10	1.141	1.166	44	1.121	1.137	44	1.093	29	0	29
Best onderste college B&W	1.475	4	1.471	1.596	4	1.592	1.403		1.403	193	4	189
Burgerlijke Stand	78		78	78		78	105		105	-27	0	-27
Gemeentelijke Basis Administratie	597	0	597	597		597	609		609	-12	0	-12
Vastgoed informatievoorz.	340	4	337	341	4	338	333	17	316	8	-14	22
Akten/Naturalisatie/naamswijzigingen	2	44	-42	2	44	-42	4	53	-50	-2	-10	8
Documenten en uittreksels	130	369	-239	130	369	-239	140	422	-282	-11	-53	43
Bestuurlijke samenwerking	119		119	119		119	162		162	-44	0	-44
Best onderste raad/rekenkamer	221	8	213	228	8	220	267	21	246	-39	-13	-26
Nutsbedrijven	46	415	-369	46	575	-530	44	1.018	-974	1	-443	444
Geldeningen < 1 jr			0			0		75	-75	0	-75	75
Overige financiële middelen	4	48	-44	4	78	-73	4	78	-74	0	0	0
Geldening/uitzettingen > 1 jr		3.659	-3.659		3.659	-3.659		3.866	-3.866	0	-208	208
Alg uitkering gemeentefonds	26	19.541	-19.515	26	20.024	-19.998	7	20.518	-20.511	19	-494	513
Algemene baten en lasten	12		12	-140		-140	0	1	-1	-140	-1	-139
Uitvoering Wet WOZ	373	630	-257	373	610	-237	357	606	-249	16	4	12
Baten OZB-eigenaren		3.265	-3.265		3.265	-3.265		3.260	-3.260	0	5	-5
Baten baatbelasting		1	-1		1	-1		-2	2	0	3	-3
Baten toeristenbelasting		152	-152		152	-152		140	-140	0	12	-12
Baten hondenbelasting		142	-142		142	-142		136	-136	0	6	-6
Baten precariobelasting		18	-18		18	-18		23	-23	0	-5	5
Lasten heffing/inv gem belast	56		56	56		56	54		54	2	0	2
Saldo van kostenplaatsen	400	8	392	600	8	593	2.953	99	2.854	-2.353	-91	-2.261
Saldo baten/lasten voor best.			0			0			0	0	0	0
Mutaties reserves functie 0/9			0			0			0	0	0	0
Saldo baten/lasten na best.	234		234	420		420			0	420	0	420
Sub-totaal	5.263	28.316	-23.053	5.641	29.003	-23.362	7.580	30.376	-22.797	-1.939	-1.373	-565
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-834	-3.659	2.824	-1.009	-3.659	2.650	-2.490	-4.435	1.945	1.482	777	705
Totaal	4.429	24.657	-20.229	4.632	25.344	-20.712	5.090	25.941	-20.851	-457	-597	140

Analyse resultaat

De analyse van het voordelige resultaat van € 140.000 op het programma Bestuur is in het onderstaande overzicht weergegeven.

Saldo financiële afwijking tussen begroting en realisatie 2011 (bedragen x € 1.000)			
	lasten	batens	saldo
Directe en indirecte kosten	506	0	506
Kapitaallasten	61	0	61
Materiele budgetten	1.372	1374	-2
Totaal reserve	-1.482	-777	-705
Resultaat	457	597	-140

De voornaamste afwijkingen op programmaniveau zijn:

Lasten

Het resultaat op de (in)directe kosten en kapitaallasten wordt separaat toegelicht, omdat dit een verrekening betreft over alle programma's. Hiervoor wordt verwezen naar de analyse op de programmaoverstijgende budgetten.

De voornaamste afwijking op de materiële budgetten is: € 707.000 voordeel

Algemene uitkering gemeentefonds

Het voordeel op de algemene uitkering gemeentefonds voorgaande jaren (2009 en 2010) bedraagt € 290.000 ten opzichte van de begroting. Het grote verschil wordt veroorzaakt door het definitieve worden van gegevens zoals, waarde woningen en de bijstelling van de maatstaf lage inkomens.

Voor 2011 bedraagt het voordeel € 202.000 ten opzichte van de begroting. De grootste oorzaak is de verwerking van de definitieve cijfers voor de maatstaven en net als in 2010 de bijstelling van de maatstaf aantal lage inkomens.

Algemene baten en lasten

Op deze post zijn in de begroting enkele stelposten opgenomen. Deze zijn in 2011 niet volledig aangesproken.

Programma 2 Openbare orde en veiligheid

Bedragen x € 1.000

Programmaonderdeel	Begroting 2011 Primitief			Begroting 2011 (Na wijziging)			Realisatie 2011			Verschil Begroting- Realisatie		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Brandweer	1.697	2	1.696	1.707	2	1.705	1.595	16	1.579	112	-15	126
Rampenbestrijding	85		85	85		85	63		63	22	0	22
Openbare orde en veiligheid	330	32	298	330	32	298	410	34	376	-80	-2	-78
Sub-totaal	2.112	33	2.078	2.122	33	2.088	2.068	50	2.018	53	-17	70
Toevoegingen en ontrekkingen aan reserves	0		0	0		0	0	0	0	0	0	0
Totaal	2.112	33	2.078	2.122	33	2.088	2.068	50	2.018	53	-17	70

Analyse resultaat

De analyse van het voordelige resultaat van € 70.000 op het programma Openbare orde en veiligheid is in het onderstaande overzicht weergegeven.

Saldo financiële afwijking tussen begroting en realisatie 2011 (bedragen x € 1.000)			
	lasten	baten	saldo
Directe en indirecte kosten	0	0	0
Kapitaallasten	-10	0	-10
Materiële budgetten	-43	17	-60
Totaal reserve			0
Resultaat	-53	17	-70

De voornaamste afwijkingen op programmaniveau zijn:

Lasten

Het resultaat op de (in)directe kosten en kapitaallasten wordt separaat toegelicht, omdat dit een verrekening betreft over alle programma's. Hiervoor wordt verwezen naar de analyse op de programmaoverstijgende budgetten.

De voornaamste afwijking op de materiële budgetten is: € 60.000 voordeel

Geen verdere toelichting. Het zijn diverse kleine voordelen.

Programma 3 Beheer openbare ruimte

Bedragen x € 1.000

Programmaonderdeel	Begroting 2011 Primitief			Begroting 2011 (Na wijziging)			Realisatie 2011			Verschil Begroting- Realisatie		
	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
Wegen	3.163	45	3.118	3.243	45	3.198	3.085	40	3.045	157	5	153
Verkeersmaatregelen te land	197	12	184	197	12	184	235	37	197	-38	-25	-13
Coll. vraagafhankelijk vervoer			0			0			0	0	0	0
Waterkering/afwatering e.d.	86		86	86		86	67	5	62	19	-5	24
Openbaar groen	1.541	9	1.532	1.541	9	1.532	1.575	48	1.527	-34	-39	5
Openluchtrecreatie	29	7	22	29	7	22	22	7	14	7	-1	8
Kinderspeelplaatsen	112		112	112		112	172		172	-60	0	-60
Sub-totaal	5.127	73	5.054	5.207	73	5.134	5.156	138	5.018	51	-65	116
Toevoegingen en ontrekkingen aan reserves	-368	0	-368	-628	0	-628	-634	-36	-598	6	36	-30
Totaal	4.759	73	4.686	4.579	73	4.506	4.522	102	4.420	57	-29	86

Analyse resultaat

De analyse van het voordelige resultaat van € 86.000 op het programma Beheer openbare ruimte is in het onderstaande overzicht weergegeven.

Saldo financiële afwijking tussen begroting en realisatie 2011 (bedragen x € 1.000)			
	lasten	batens	saldo
Directe en indirecte kosten	87	0	87
Kapitaallasten	-99	0	-99
Materiële budgetten	-39	65	-104
Totaal reserve	-6	-36	30
Resultaat	-57	29	-86

De voornaamste afwijkingen op programmaniveau zijn:

Lasten

Het resultaat op de (in)directe kosten en kapitaallasten wordt separaat toegelicht, omdat dit een verrekening betreft over alle programma's. Hiervoor wordt verwezen naar de analyse op de programmaoverstijgende budgetten.

De voornaamste afwijking op de materiële budgetten is: € 74.000 voordeel

Geen verdere toelichting. Het zijn diverse kleine voordelen.

Programma 4 Economische zaken

Bedragen x € 1.000

Programmaonderdeel	Begroting 2011 Primitief			Begroting 2011 (Na wijziging)			Realisatie 2011			Verschil Begroting- Realisatie		
	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
Markten	7		7	7	6	1	25	8	17	-19	-3	-16
Economische ontw en beleid	39	6	33	39		39	40		40	-1	0	-1
Marktgelden		7	-7		7	-7		7	-7	0	0	0
Industrie	553	553	0	553	553	0	506	138	368	47	415	-368
Sub-totaal	599	566	33	599	566	33	571	154	417	28	412	-385
Toevoegingen en ontrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0	-506	-138	-368	506	138	368
Totaal	599	566	33	599	566	33	65	16	49	534	551	-17

Analyse resultaat

De analyse van het nadelig resultaat van € 17.000 op het programma Economische zaken is in het onderstaande overzicht weergegeven.

Saldo financiële afwijking tussen begroting en realisatie 2011 (bedragen x € 1.000)			
	lasten	batens	saldo
Directe en indirecte kosten	15		15
Kapitaallasten			0
Materiele budgetten	-43	-413	370
Totaal reserve	-506	-138	-368
Resultaat	-534	-551	17

De voornaamste afwijkingen op programmaniveau zijn:

Lasten

Het resultaat op de (in)directe kosten en kapitaallasten wordt separaat toegelicht, omdat dit een verrekening betreft over alle programma's. Hiervoor wordt verwezen naar de analyse op de programmaoverstijgende budgetten.

De voornaamste afwijking op de materiële budgetten is: € 2.000 nadeel

Geen verdere toelichting.

Programma 5 Onderwijs

Bedragen x € 1.000

Programmaonderdeel	Begroting 2011 Primitief			Begroting 2011 (Na wijziging)			Realisatie 2011			Verschil Begroting- Realisatie		
	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
Openb basisonderw excl huisv	23		23	24		24	33		33	-9	0	-9
Op basis onderw	353		353	364		364	313	8	305	51	-8	59
Bijz basisonderw excl huisv	69		69	74		74	77		77	-3	0	-3
Bijz basisonderw huisvesting	847		847	857		857	746	26	721	110	-26	136
Bijz voortgezet onderw excl hv			0			0			0	0	0	0
Bijz voortgezet onderw huisv	8		8	8		8	7		7	1	0	1
Gem. baten/lasten vh onderw	1.009	51	958	1.064	51	1.013	953	61	893	111	-10	120
Volwasseneneducatie			0			0			0	0	0	0
Sub-totaal	2.309	51	2.258	2.391	51	2.340	2.130	95	2.036	260	-44	304
Toevoegingen en ontrekkingen aan reserves	-20	0	-20	-20		-20		0	0	-20	0	-20
Totaal	2.289	51	2.238	2.371	51	2.320	2.130	95	2.036	240	-44	284

Analyse resultaat

De analyse van het voordelige resultaat van € 284.000 op het programma Onderwijs is in het onderstaande overzicht weergegeven.

Saldo financiële afwijking tussen begroting en realisatie 2011 (bedragen x € 1.000)			
	lasten	batens	saldo
Directe en indirecte kosten	-221		-221
Kapitaallasten	-163		-163
Materiele budgetten	124	44	80
Totaal reserve	20		20
Resultaat	-240	44	-284

De voornaamste afwijkingen op programmaniveau zijn:

Lasten

Het resultaat op de (in)directe kosten en kapitaallasten wordt separaat toegelicht, omdat dit een verrekening betreft over alle programma's. Hiervoor wordt verwezen naar de analyse op de programmaoverstijgende budgetten.

De voornaamste afwijking op de materiële budgetten is: € 100.000 nadeel

Het leerlingenvervoer laat een overschrijding zien van € 80.000. Het leerlingenvervoer is een open einde regeling.

Ondanks het gewijzigde beleid en de inspanningen om meer leerlingen in het openbaar vervoer en op de fiets te krijgen blijven de kosten van het leerlingenvervoer hoog. Naast het reguliere vervoer naar Zwolle en Ommen zijn een aantal individuele ritten naar passend onderwijs buiten de regio, debet aan de hoge kosten. Ook de crisisopvang van kinderen in onze gemeente draagt bij aan de hoge kosten.

Programma 6 Cultuur, sport en recreatie

Bedragen x € 1.000

Programmaonderdeel	Begroting 2011 Primitief			Begroting 2011 (Na wijziging)			Realisatie 2011			Verschil Begroting- Realisatie		
	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
Openbaar bibliotheekwerk	651		651	651		651	648	0	648	3	0	3
Vormings- en ontwikkelingsw	211		211	211		211	175		175	36	0	36
Zwembad Gerner	332	81	251	332	81	251	278	67	211	54	14	40
Zwembad Heidepark	15		15	15		15	15		15	0	0	0
Zwembad De Meule	239	72	167	239	72	167	238	55	182	1	17	-15
Gymnastieklokaal Molendijk	56	28	28	56	28	28	63	27	36	-7	1	-8
Gymnastieklokaal Lemelerveld	47	26	21	47	26	21	28	14	14	19	12	7
Gymnastieklokaal Hoonhorst	39	11	29	39	11	29	27	10	17	12	1	11
Spoorthal De Schakel			0			0			0	0	0	0
Spoorthallen derden	510		510	548		548	746	0	746	-198	0	-198
Sport: subsidies / sportraad	59	0	59	113	0	113	273	11	262	-160	-11	-149
Sportpark Gerner	132	5	127	1.477	70	1.407	1.371	5	1.366	106	65	41
Sportpark De Potkamp	28	2	27	28	2	27	37	2	36	-9	0	-9
Sportpark Heidepark	84	3	81	84	3	81	359	112	247	-274	-109	-166
Sportpark Nieuw leusen	141	5	135	141	5	135	960	6	954	-820	-1	-819
Kunst	90		90	90		90	104	21	83	-14	-21	7
Oudheidkunde en musea	210	14	196	190	14	176	412	-270	682	-222	284	-506
Overige openluchtrecreatie	415	248	167	595	248	346	510	363	147	85	-115	199
Multi-funct accommodaties	23		23	4.228		4.228	303		303	3.925	0	3.925
Sub-totaal	3.281	494	2.787	9.083	559	8.523	6.545	422	6.123	2.538	137	2.400
Toevoegingen en ontrekkingen aan reserves												
	-30		-30	-5.598	-65	-5.533	-3.297	-33	-3.264	-2.301	-32	-2.269
Totaal	3.251	494	2.757	3.485	494	2.991	3.248	389	2.859	237	105	132

Analyse resultaat

De analyse van het voordelige resultaat van € 132.000 op het programma Cultuur, sport en recreatie is in het onderstaande overzicht weergegeven.

Saldo financiële afwijking tussen begroting en realisatie 2011 (bedragen x € 1.000)			
	lasten	batens	saldo
Directe en indirecte kosten	224		224
Kapitaallasten	-32		-32
Materiele budgetten	-2.730	-137	-2.593
Totaal reserve	2.301	32	2.269
Resultaat	-237	-105	-132

De voornaamste afwijkingen op programmaniveau zijn:

Lasten

Het resultaat op de (in)directe kosten en kapitaallasten wordt separaat toegelicht, omdat dit een verrekening betreft over alle programma's. Hiervoor wordt verwezen naar de analyse op de programmaoverstijgende budgetten.

De voornaamste afwijking op de materiële budgetten is: € 324.000 voordeel.

Correctie fout van 2010 op sportparken € 216.000

Op de post onderhoud roerende en onroerende zaken samen met de energiekosten is een voordeel van € 54.000

Overige batens en ontvangsten voorgaande jaren € 50.000

Programma 7 Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverl.

Bedragen x € 1.000

Programmaonderdeel	Begroting 2011 Primitief			Begroting 2011 (Na wijziging)			Realisatie 2011			Verschil Begroting- Realisatie		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Bijstandsverlening	2.162	1.726	436	1.929	1.641	288	2.280	1.765	515	-351	-124	-227
Werkgelegenheid	4.018	3.880	138	4.392	3.880	512	4.750	3.537	1.213	-358	343	-701
Inkomensvoorzieningen			0			0			0	0	0	0
Gemeentelijk minimabeleid	519	112	407	527	112	415	463	89	374	64	23	41
Maatsch begeleiding en advies	447		447	562		562	541		541	22	0	22
Ouderenbeleid	270		270	270		270	259		259	12	0	12
Gehandicaptenbeleid	393	7	386	393	7	386	374	7	367	19	0	19
Vreemdelingen			0			0			0	0	0	0
Huish verzorging (Wmo)	2.736	265	2.471	2.568	315	2.253	2.379	395	1.985	189	-80	268
Participatiebudget	693	506	188	643	456	188	646	374	272	-3	82	-85
Overig sociaal cultureel werk	331		331	331		331	309	1	308	22	-1	24
Jeugdbeleid	229		229	229		229	204	9	194	25	-9	34
Kinderdagopvang	231		231	313		313	298	24	273	16	-24	40
Voorzieningen gehandicapten	1.128	2	1.126	924	37	887	876	30	845	49	7	42
Sub-totaal	13.159	6.498	6.662	13.083	6.448	6.636	13.378	6.232	7.146	-295	216	-511
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-122	-5	-117	-122	-5	-117	-682	0	-682	560	-5	565
Totaal	13.037	6.493	6.545	12.961	6.443	6.519	12.696	6.232	6.464	266	211	55

Analyse resultaat

De analyse van het voordelige resultaat van € 55.000 op het programma Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening is in het onderstaande overzicht weergegeven.

Saldo financiële afwijking tussen begroting en realisatie 2011 (bedragen x € 1.000)			
	lasten	baten	saldo
Directe en indirecte kosten	58		58
Kapitaallasten			0
Materiële budgetten	236	-215	451
Totaal reserve	-560	5	-565
Resultaat	-266	-210	-55

De voornaamste afwijkingen op programmaniveau zijn:

Lasten

Het resultaat op de (in)directe kosten en kapitaallasten wordt separaat toegelicht, omdat dit een verrekening betreft over alle programma's. Hiervoor wordt verwezen naar de analyse op de programmaoverstijgende budgetten.

De voornaamste afwijking op de materiële budgetten is: € 114.000 voordeel

Voordeel binnen de Bijstand Zelfstandigen (BBZ) is € 96.000. Hier geldt de systematiek 75% - 25% aandeel voor ministerie - gemeente

Voordeel op totaal JGZ van € 90.000

Wmo voorzieningen totaal voordeel € 44.000

kleine verschillen nadeel € 10.000

Huishoudelijke verzorging (Wmo)

De volledigheid van de eigen bijdragen hebben wij niet kunnen vaststellen aangezien deze door CAK geïnd worden en de gemeente geen zicht heeft op de volledigheid.

Nadeel als gevolg van de afwijking aandelen Wezo ad € 106.000 door de financiële situatie bij het wervingsvoorzieningsschap.

Programma 8 Volksgezondheid en milieu

Bedragen x € 1.000

Programmaonderdeel	Begroting 2011 Primitief			Begroting 2011 (Na wijziging)			Realisatie 2011			Verschil Begroting- Realisatie		
	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
Openbare gezondheidszorg	400		400	401		401	408		408	-7	0	-7
Jeugdgezondheidszorg unifor	376	343	33	376	343	33	321	374	-53	55	-31	86
Jeugdgezondheidszorg maatv	220	151	68	219	151	67	197	140	56	22	11	11
Afvalverwijdering/verwerking	2.211	145	2.066	2.111	145	1.966	1.903	218	1.686	207	-73	280
Riolering en waterzuivering	1.257		1.257	1.257		1.257	5.283	2	5.281	-4.026	-2	-4.024
Milieubeheer	798		798	1.221		1.221	765		765	456	0	456
Lijkbezorging	319	216	103	319	216	103	334	205	129	-15	11	-26
Baten reinigingsrechten/afval		2.041	-2.041		2.041	-2.041		2.109	-2.109	0	-68	68
Baten rioolrechten	0	1.180	-1.180		1.180	-1.180		1.215	-1.215	0	-35	35
Sub-totaal	5.582	4.077	1.505	5.905	4.077	1.828	9.211	4.263	4.948	-3.307	-186	-3.120
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-494	0	-494	-884	0	-884	-4.430	-450	-3.980	3.546	450	3.096
Totaal	5.087	4.077	1.011	5.020	4.077	944	4.781	3.813	968	240	264	-24

Analyse resultaat

De analyse van het nadelige resultaat van € 24.000 op het programma Volksgezondheid en milieu is in het onderstaande overzicht weergegeven.

Saldo financiële afwijking tussen begroting en realisatie 2011 (bedragen x € 1.000)			
	lasten	batens	saldo
Directe en indirecte kosten	-49		-49
Kapitaallasten	-8		-8
Materiële budgetten	-745	186	-931
Totaal reserve	562	-450	1.012
Resultaat	-240	-264	24

De voornaamste afwijkingen op programmaniveau zijn:

Lasten

Het resultaat op de (in)directe kosten en kapitaallasten wordt separaat toegelicht, omdat dit een verrekening betreft over alle programma's. Hiervoor wordt verwezen naar de analyse op de programmaoverstijgende budgetten.

De voornaamste afwijking op de materiële budgetten is: € 81.000 nadeel

De begraafplaatsen geven totaal een tekort van € 45.000 te zien. Dit wordt voor een groot deel veroorzaakt doordat dit jaar de begraafplaatsen zijn ingemeten en ingetekend. Dit om over betrouwbare plattegronden te kunnen beschikken.

Programma 9 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Bedragen x € 1.000

Programmaonderdeel	Begroting 2011 Primitief			Begroting 2011 (Na wijziging)			Realisatie 2011			Verschil Begroting- Realisatie		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Natuurbescherming	69	1	68	69	1	68	230	2	228	-160	-1	-159
Ruimtelijke ordening	1.095	55	1.040	1.126	55	1.071	789	100	688	337	-45	383
Woning-exploitatie/w oningbou	6	8	-3	6	8	-3	5	8	-4	1	0	1
Stads- en dorpsvernieuwing			0			0			0	0	0	0
Volkshuisvesting	1.153	22	1.132	1.153	22	1.132	1.125	148	978	28	-126	154
Baten bouw vergunningen		872	-872		572	-572		555	-555	0	17	-17
Bouw grondexpl part w oningb	1.451	1.451	0	1.451	1.451	0	5.047	2.108	2.938	-3.596	-658	-2.938
Sub-totaal	3.774	2.409	1.365	3.805	2.109	1.696	7.195	2.922	4.273	-3.389	-813	-2.577
Toevoegingen en ontrekkingen aan reserves												
	-385		-385	-385		-385	-5.311	-2.232	-3.079	4.927	2.232	2.695
Totaal	3.390	2.409	981	3.421	2.109	1.312	1.883	690	1.194	1.538	1.419	118

Analyse resultaat

De analyse van het voordelige resultaat van € 118.000 op het programma Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting is in het onderstaande overzicht w eergegeven.

Saldo financiële afwijking tussen begroting en realisatie 2011 (bedragen x € 1.000)			
	lasten	baten	saldo
Directe en indirecte kosten	-179		-179
Kapitaallasten	0		0
Materiele budgetten	3.568	813	2.755
Totaal reserve	-4.927	-2.232	-2.695
Resultaat	-1538	-1419	-118

De voornaamste afwijkingen op programmaniveau zijn:

Lasten

Het resultaat op de (in)directe kosten en kapitaallasten wordt separaat toegelicht, omdat dit een verrekening betreft over alle programma's. Hiervoor wordt verwezen naar de analyse op de programmaoverstijgende budgetten.

De voornaamste afwijking op de materiële budgetten is: € 61.000 nadeel.

Geen verdere toelichting

Directe en indirecte kosten

Saldo financiële afwijking tussen begroting en realisatie 2011 (bedragen x € 1.000)			
	lasten	baten	saldo
Directe en indirecte kosten	441		441
Resultaat	441	0	441

De voornaamste afwijking op de directe en indirecte kosten is: Minder doorbelasting naar investeringen en grondexploitatie € 230.000 en vervanging personeel bij ziekte en vacature € 210.000.

Kapitaallasten

Saldo financiële afwijking tussen begroting en realisatie 2011 (bedragen x € 1.000)			
	lasten	baten	saldo
Kapitaallasten	-251		-251
Resultaat	-251	0	-251

De voornaamste afwijking op de kapitaallasten is: Het later gereedkomen van nieuwbouw en verbouw scholen

Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele baten	Begroting 2011 Primair	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Toelichting
Programma 1				
921.0 Algemene uitkering			290.269	Min BZK, afrekening 2010
960.0 Saldo kostenplaatsen			16.208	Belastingdienst, loonheffing 2010
Programma 6				
541.0 Oudheidkunde en Musea			10.134	Provincie, culturele educatie 2009
Programma 7				
610.0 Bijstandsverlening			-3.696	Min Soza, afrekening BBZ 2010
610.0 Bijstandsverlening			44.974	Waardering vorderingen
623.0 Participatiebudget			1.616	Min Soza, afrek. reïntegratie 2009
Totaal incidentele baten			359.505	

Incidentele lasten	Begroting 2011 Primair	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Toelichting
Programma 7				
610.0 Bijstandverlening			60.408	Waardering vorderingen BBZ
Totaal incidentele lasten			60.408	

Bedragen x € 1,--.

ONVOORZIEN

Gebruik onvoorzien	begroting 2011 primair	wijziging	begroting 2011 na wijz.
Primaire begroting De raming is gebaseerd op een bedrag van € 3,00 per inwoner 27.446 inwoners x € 3,00	82.300		
Wijziging nr.25 Najaarsnota, aframing		-50.000	32.300

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2011 voor wijziging	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011
Lokale middelen, waarvan de besteding niet gebonden is	5.749.875	5.429.875	5.536.711
Algemene uitkering	19.541.115	20.024.115	20.516.361
Dividend	330.200	483.900	867.601
Saldo van de financieringsfunctie	0	0	-89.357
Compensabele BTW versus uitkering uit BTW compensatiefonds	36.484	36.484	36.484
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0
Totaal	25.657.674	25.974.374	26.867.801

Aldus vastgesteld door de
raad van de gemeente Dalfsen
in zijn openbare vergadering
van 18 juni 2012.

de voorzitter
drs. H.C.P. Noten

de griffier,
N.A. IJnema MSc

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Deze zal separaat toegezonden worden.

Bijlagen

KERNGEGEVENS

Rekening 2010 Begroting 2011 Rekening 2011

Sociale structuur

Aantal inwoners:	27.259	27.446	27.313
waarvan			
<20 jaar	7.230	7.232	7.173
>64 jaar	4.395	4.470	4.524
75-85	1.455	1.508	1.500
Eenouderhuishoudens	422	420	436
Lage inkomens	2.390	2.280	2.540
Totaal aantal bijstandsonvangers	136	115	124

Fysieke structuur

Oppervlakte Gemeente in hectare:	16.512	16.512	16.510
waarvan binnenwater	138	138	140
Aantal woonruimten	10.632	10.794	10.758

Financiële structuur per inwoner

Algemene uitkering gemeentefonds	754	710	743
Opbrengst belastingen (excl. Rioolrecht/reinigingsheffing/leges)	138	151	151
Vaste schuld	241	192	192

Investeren met Gemeenten

	Beschikking- nummer provincie	Project afgerond / eindverantwo ording Ja-nee	In de verlenings- beschikking opgenomen subsidie voor dit project	Besteed tlv provinciale middelen jaar X (conform baten/lasten- stelsel)	Besteed tlv gemeentelijke middelen jaar X (conform baten/lasten- stelsel)	Cumulatief besteed tlv provinciale middelen t/m jaar X (conform baten/lastenstelsel)	Cumulatief besteed tlv gemeentelijke middelen t/m jaar X (conform baten/lasten- stelsel)	Geplande einddatum	Optionele toelichting op één van de voorgaande kolommen
Aard controle	D1	D1	R	R	R	R	R	D1	D1
Waterbelevingspark	2010/0169527	Nee	400.000	68.199		75.048		31-12-2012	voor rekening gemeente
Passantenhaven	2010/0169527	ja	160.000	147.798		160.000			
Vechtvliet	2010/0169527	Nee			8.385		8.385	31-12-2012	200.000
Westermolen	2010/0169527	Nee			211.176		236.411	31-12-2012	300.000
De Stokte	2010/0169527	Nee	375.000	14.275		15.272		31-12-2012	
Uitkijktoren	2010/0169527	Nee	165.000	8.100		9.710		31-12-2012	
Invulling cichoreifabriek	2010/0169527	Nee			5.721		5.851	31-12-2015	600.000
I.M.G. algemeen					8.379		19.740		
Totaal			1.100.000	238.373	233.661	260.031	270.387		1.100.000

Externe Veiligheid

	Beschikking- nummer provincie	Project afgerond / eindverant w oording Ja-nee	In de verlenings- beschikking opgenomen subsidie voor dit project	Werkelijk besteed tlv provinciale middelen jaar X (conform baten/lasten- stelsel)	Werkelijk besteed tlv gemeentelijk e middelen jaar X (conform baten/lasten- stelsel)	Werkelijk besteed tlv middelen derden jaar X (conform baten/lasten- stelsel)	Cumulatief besteed tlv provinciale middelen t/m jaar X (conform baten/lasten- stelsel)	Cumulatief besteed tlv gemeentelijk e middelen t/m jaar X (conform baten/lasten- stelsel)	Cumulatief besteed tlv middelen derden t/m jaar X (conform baten/lasten- stelsel)	Geplande einddatum	Optionele toelichting op één van de voorgaande kolommen
Aard controle	D1	D1	R	R	R	R	R	R	R	D1	D1
Externe Veiligheid deel 1	2011/0098165	nee	48.061	12.015						31-12-2014	bedragen ondergeschikt aan prestatie
Externe Veiligheid deel 2	2011/0100727	ja	6.571	6.571						31-11-2011	bedragen ondergeschikt aan prestatie

Overzicht investeringen en kredieten

Rek.nr.	Omschrijving	Budget houder	Begr.wijz. Jr./nr.	Begroot bedrag	Restant Krediet 2010	Krediet 2011	Werkelijk 2011	over schrijding	onder schrijding	+	Restant Krediet 2012	Toelichting 2011
0002104	Missie en Visie uitwerking	Zwart	2011-13	20.000		20.000	2.922		17.078			
0002106	Grote projecten	Goeree	2008-1	75.000	14.312	64.312	15.467				48.845	Doorlopend
			2011-11	50.000								
0002107	Citymarketingplan	Westerkamp	2009-2	20.000	20.104	20.104	1.368				18.736	Doorlopend
			2010-16	5.000								
0002109	E-formulieren	van Vliet	2009	25.000	17.200	17.200	5.305				11.896	Doorlopend
0002110	EGEM-realisatieplan	Berends	2010-2	30.000	19.723	19.723	168				19.555	Onderdeel progr. dienstverlening
0002120	Programma dienstverlening	Lamers	2011-6	60.000		60.000	60.000					
0002200	Investeren met Gemeenten	Lamers					8.379	8.379				tlv reserve Essent gelden
0002502	Kw aliteitszorg-PBT	Zwart	2002-41	14.000	19.890	19.890					19.890	Onderdeel progr. dienstverlening
0003112	Stempriesters en stemmentellers	van Scheepen	2010-2	28.000	28.000	28.000					28.000	Uitstel aanschaf i.v.m. beveiliging
0003206	Vastgoedinfo: Datawarehouse	Lensen	2003-6	191.500	87.157	87.157					87.157	Doorlopend project
0004010	TEAMtraining	Zomer	2010-34	110.760	70.744	224.984	71.890				153.094	Doorlopend project
			2011	154.240								
0005054	Software brandweer 2010	Guldemon	2010-2	3.300	3.300	3.300			3.300			
0005055	ICT 2010: Microsoft Office	Stam	2010-16	70.000	18.317	18.317	381				17.936	Onderdeel progr. dienstverlening
0005056	ICT 2010: Midoffice Software	Berends	2010-16	80.000	48.710	48.710	22.332				26.378	Onderdeel progr. dienstverlening
0005070	iPad's raad	Ynema	2011-16	21.500		21.500	18.761				2.739	Doorlopend
0005071	Integratie/Impl GWS4all	Guldemon	2011-8	23.000		23.000	22.975		25			
0006201	Onderzoeken bezuinigingen	Berends	2010-20	75.000	53.611	53.611	52.246			17.052	18.416	Vervolg 2012
0030032	Verv Ford Transit buitengebied	Nijkamp	2010-2	44.000	44.000	44.000	42.486			1.514		
0030033	Vervanging vrachtauto	Nijkamp	2010-2	175.000	175.000	175.000	175.855	855				
0030034	Vervanging bossingschaar	Nijkamp	2010-2	10.000	10.000	10.000					10.000	Aanschaf in 2012
0030036	Materieel kunstgrasvelden	Nijkamp	2011	36.000		36.000	22.680		13.320			
0030030	Verv VW-bus Nieuw leusen	Nijkamp	2010-2	45.000	45.000	45.000					45.000	Europese aanbesteding in 2012
0030031	Verv Ford Transit Nieuw leusen	Nijkamp	2010-2	68.000	68.000	68.000					68.000	Europese aanbesteding in 2012
0030037	Ford Transit 11-BJ-HT	Nijkamp	2011	38.000		38.000					38.000	Europese aanbesteding in 2012
0030038	Renault Master 84-BJ-LD	Nijkamp	2011	50.000		50.000					50.000	Europese aanbesteding in 2012
0030039	Vervanging aktiewagen	Nijkamp	2011	18.000		18.000					18.000	Europese aanbesteding in 2012
0030040	Scania vrachtauto	Nijkamp	2011	175.000		175.000	114.157				60.843	Afwikkeling in 2012
0030041	Topbeluchter sportvelden	Nijkamp	2011	10.000		10.000	4.000				6.000	Afwikkeling in 2012
	BRANDWEER											
0120004	Portofoons/mobiele data comm	Comm Brweer	2009-2	113.500	17.202	17.202	14.693				2.509	Doorlopend krediet
	BRANDWEER DALFSEN											
0120140	Droogkasten ademluchtapparaat	Comm Brweer	2008-2	6.750	6.750	6.750					6.750	Doorlopend krediet
0120141	Hydr redgereedschap	Comm Brweer	2009-2	19.610	3.290	3.290					3.290	Doorlopend krediet
	BRANDWEER LEMELERVELD											
0120324	Tankautospuit	Comm Brweer	2010-2	285.000	252.059	252.059	116.476				135.583	Geleverd februari 2012
0120325	Alarmontvangers	Comm Brweer	2011	24.500		24.500	697				23.803	Doorlopend krediet
0120326	Mobilfoons	Comm Brweer	2011	16.100		16.100	6.715				9.385	Doorlopend krediet
0120327	Verbindingsmiddelen	Comm Brweer	2011	58.500		58.500	49.160				9.340	Doorlopend krediet

Rek.nr.	Omschrijving	Budget houder	Begr.wijz. Jr./nr.	Begroot bedrag	Restant Krediet 2010	Krediet 2011	Werkelijk 2011	over schrijding	onder schrijding	+	Restant Krediet 2012	Toelichting 2011
	WEGEN											
0210112	Aansluiting N348 Lemelerveld	Nijkamp	2007-2	100.000	3.087.260	3.087.260	26.442				3.060.818	Planvorming doorlopend
			2008-2	100.000								
			2009-2	100.000								
			2010-2	2.800.000								
0210113	Planvorming N340 Hessenweg	van Oenen	2009-2	10.000			40.395	40.395				Planvorming doorlopend
			2010-2	10.000								
0210114	Duurzaam veilig 2009	van Oenen	2009-2	15.000	9.060	9.060	9.112	52				
0210116	Verbindingsweg Bouw huisweg	Finkers	2009-2	1.900.000	1.897.082	1.897.082	5.875				1.891.207	Uitvoering in 2012
0210117	Planvorming N35	van Oenen					23.851				-23.851	Uitvoering en krediet in 2012
0210118	Duurzaam veilig 2010 (60 km)	van Oenen	2010-2	10.000	6.233	6.233	2.172		4.061			
0210130	Parkeerterrein station Dalfsen	Willemsen	2011-14	265.000		265.000	16.801			16.801	265.000	Uitvoer in 2012
0210140	Rechterensedijk	van Oenen					10.461				-10.461	tlv GVVP
0210227	GVVP 2008	van Oenen	2008-2	400.000	328.486	328.486	1.220				327.266	
0210230	GVVP 2009	van Oenen	2009-2	400.000	392.332	392.332					392.332	Realisatie in 2012 en verdere jaren
0210232	GVVP 2010	van Oenen	2010-14	400.000	382.669	382.669	18.358			5.150	369.461	Realisatie in 2012 en verdere jaren
0210234	Rotonde N758 Jagtlusterallee	Willemsen					18.538				-18.538	tlv GVVP
0210236	GVVP 2011	van Oenen		100.000		100.000	1.551				98.449	Realisatie in 2012 en verdere jaren
0210229	Herinr/opw w oomgeving 2009	Finkers	2009-2	250.000	70.403	70.403	70.358		44			
0210231	Herinr/opw w oomgeving 2010	Finkers	2010-2	200.000	178.511	178.511	98.324				80.187	Realisatie in 2012 en verdere jaren
0210235	Herinr/opw w oomgeving	Finkers		200.000		200.000					200.000	Realisatie in 2012 en verdere jaren
0210228	Realisatie Halteplan	Nijkamp	2009-2	160.000	163.544	163.544	13.003				150.542	Realisatie in 2012 en verdere jaren
			2010	160.000								
0210413	Fietspad Jagtlusterallee	Finkers	2007-2	215.000	11.917	11.917	1.250		10.667			
			2008-2	625.000								
0210500	Fietsbrug van Marleweg	Nijkamp	2010-2	20.000	20.000	20.000	9.385				10.615	Afronding in 2012
0210501	MOP bruggen 2011	Nijkamp		8.000		8.000	3.000				5.000	Afronding in 2012
0210624	Renovatie verlichting 2010	Stokvis	2010-2	120.000	120.000	120.000	120.000					
0210625	Renovatie verlichting 2011	Stokvis		120.000		120.000	66.621				53.379	Afronding in 2012
0210703	Verv 2 sneeuw ploegen 2011	Nijkamp	2011	23.000		23.000	21.500		1.500			
	ECONOMISCHE ZAKEN											
0310108	Uitv prog econ beleid 2011	Lautenbach	2011	21.000		21.000	10.194				10.806	Afronding in 2012
	ONDERWIJS											
	Schakel											
0423005	Nieuw bouw Schakel/Kleine Veer	van Assem	2009-12	2.000.000	1.723.153	1.723.153	1.343.082				380.071	Schoolgebouw in 2012 gereed
	Hartschool											
0421151	Uitbreiding 2 groepen	van Assem	2009-9	218.500	80.650	80.650	80.650					
0421152	Dakbedekking	van Assem	2010-2	918	918	918	918					
0421153	Goten/HWA	van Assem	2010-2	700	700	700	700					

Rek.nr.	Omschrijving	Budget houder	Begr.wijz. Jr./nr.	Begroot bedrag	Restant Krediet 2010	Krediet 2011	Werkelijk 2011	over schrijding	onder schrijding	+	Restant Krediet 2012	Toelichting 2011
	Carrousel											
0421300	Vervanging dak MOP	van Assem	2011-8	11.100		11.100					11.100	Afronding in 2012
	Tweemaster											
0421950	Nieuw bouw	van Assem	2010-2	575.675	528.931	528.931	528.931					
0421951	Onderw ijsleerpakket	van Assem	2010-2	37.617	37.617	37.617	37.617					
	De Uitleg											
0423402	Goten / HWA	van Assem	2010-2	3.272	3.272	3.272	2.813		459			
0423403	Kozijnen MOP	van Assem	2011	38.400		38.400	38.398		2			
	Heideparkschool											
0421904	Herstraten	van Assem	2011	16.136		16.136					16.136	Betrekken bij uitbreiding in 2012
	Polhaar											
0423053	Draagconstructie	van Assem	2006-2	7.335	7.335	7.335					7.335	Uitvoering in 2012
0423054	MOP 2007	Zeelt	2007-2	46.517	11.568	11.568	1.567				10.001	Uitvoering in 2012
0423056	1e inrichting	van Assem	2009-5	12.311	12.311	12.311	12.311					
	De Zaaier											
0423606	Dakbedekking / ramen	van Assem	2007-2	42.807	42.648	42.648	42.807	159				
0423607	MOP 2008	van Assem	2008-4	7.572	7.572	7.572	7.572					
0423608	Dakbedekking / ramen	van Assem	2010-2	481	481	481	481					
	De Meele											
0423654	Dakbedekking / ramen	van Assem	2010-2	19.554	19.554	19.554	19.554					
0423655	CV leidingen	van Assem	2010-2	11.298	11.298	11.298	11.298					
	De Wegwijzer											
0423713	Dakbedekking / ramen	van Assem	2010-2	19.748	19.748	19.748	20.038	290				
	Cazemier											
0423750	Kozijnen	van Assem	2010-2	185.825	158.354	158.354	158.354					
0423751	Radiatoren	van Assem	2010-2	59.143	59.143	59.143	59.143					
	Dedemschool											
0423800	Kozijnen	van Assem	2010-2	43.080	43.080	43.080	43.080					
0423801	Radiatoren	van Assem	2010-2	36.569	36.569	36.569	36.569					
	Diversen											
0480120	Frisse scholen	van Assem	2010-5	900.000	864.569	864.569	294.474				570.095	Vervolg traject in 2012
	CULTUUR EN RECREATIE											
	Diverse accommodaties											
0530550	Sportstimulering	van Assem	2007-22	10.000	29.000	29.000	6.125				22.875	Invoer andere kernen
0530551	Meersportenplein	Zeelt	2008-24	2.950	2.950	2.950			2.950			
			2009-2	75.000								
0530552	Combinatiefuncties	van Assem	2010-32	106.000	106.000	106.000	159.800	53.800				
			2011	53.800		53.800			53.800			
0530553	Meersportenplein Gerner	Westhuis		175.000		175.000	170.631				4.369	Afronding 2012

Rek.nr.	Omschrijving	Budget houder	Begr.wijz. Jr./nr.	Begroot bedrag	Restant Krediet 2010	Krediet 2011	Werkelijk 2011	over schrijding	onder schrijding	+	Restant Krediet 2012	Toelichting 2011
	Zwembad Gerner											
0530508	Hijsvoorzieningen	Barkel	2009-2	8.500	8.500	8.500					8.500	Uitvoering in 2012
0530509	Chloor- zw avelzuuropslag	Barkel	2009-2	8.500	8.500	8.500			8.500			Uit exploitatie betaald
0530510	Sign systeem installatiekelder	Barkel	2010-2	5.000	5.000	5.000			5.000			Uit exploitatie betaald
	Gymlokaal Hoonhorst											
0530753	Verv gymtoestellen 2004	van Assem	2004-2	2.500	1.197	1.197			1.197			
0530754	Verv gymtoestellen 2006	van Assem	2006-2	2.000	2.000	2.000					2.000	2012 afhankelijk van beleidsdiscussie
0530755	Gymtoestellen 2010	van Assem	2010-2	20.000	20.000	20.000	2.185				17.815	2012 afhankelijk van beleidsdiscussie
	Gymlokaal Lemelerveld											
0530903	Vervanging gymtoestellen	van Assem	2003-2	6.800	2.871	2.871			2.871			Gymzaal w ordt afgebroken
0530904	Vervanging gymtoestellen	van Assem	2005-2	3.500	1.498	1.498			1.498			Gymzaal w ordt afgebroken
0530905	Gymtoestellen 2010	van Assem	2010-2	25.000	25.000	25.000			25.000			Gymzaal w ordt afgebroken
	Sporthal De Schakel											
0530958	Privatisering	Zeelt	2011	3.100.000		3.100.000					3.100.000	Lopend project, vervolg in 2012
	Diversen											
0531001	Herindeling sport Middengebied	Nijkamp	2010-33	1.918.000	1.038.643	1.038.643	781.885				256.758	Groot project, afronding in 2012
0531002	Visieplan sportpark Heidepark	Nijkamp	2009-16	1.875.000	440.482	440.482	246.568				193.914	Groot project, afronding in 2012
0531003	Herinrichting sspark Gerner	Nijkamp		1.169.825		1.169.825	1.001.191				168.634	Groot project, afronding in 2012
0531006	Kunstgras Gerner	Nijkamp	2011	504.000		504.000	504.000					
0540106	Kunstw erk Gerner Marke	De Wilde	2007-17	100.000	99.640	99.640					99.640	Lopend project, vervolg in 2012
0540110	Kunstw erk Slingertuig	De Wilde	2010-6	20.000	20.000	20.000	14.695				5.305	Lopend project, vervolg in 2012
0540111	Kunstw erk Boomstronk/gedicht	De Wilde	2010-21	15.510	15.510	15.510	1.467				14.043	Lopend project, vervolg in 2012
0540112	Kunstw erk Hessenw eg/Dedemsw eg	De Wilde	2010-29	4.875	4.875	4.875	4.875					
0540120	Cichoreifabriek in Waterfront	Goeree	2010-15	600.000	599.870	599.870	5.721			130	594.279	Project IMG - Uitvoering in 2012 en verder
0541004	Restauratie molen Fakkert	Berkhoff	2007-2	867.000	646.250	646.250	537.531			218.594	327.313	Afronding in 21012
0541006	Opw bijgebouw en Westermolen	Stokvis	2010-15	300.000	274.765	274.765	211.448			25.507	88.824	Project IMG - Uitvoering in 2012
0550011	Uitv landschapsbeleid 2009	Busscher	2009-2	20.000	19.838	19.838	19.822		16			
0550012	Uitv landschapsbeleid 2010	Busscher	2010-2	50.000	49.473	49.473	49.494	21				
0550014	Landschapsbeleid 2011	Busscher	2011	17.500		17.500	8.517		8.983			
0560018	Uitv groenstructuurplan	Busscher	2007-2	40.000								
0560030	Herinrichting Vechtvliet	Rozendaal	2010-15	200.000	200.000	200.000	8.385				191.615	Project IMG - Uitvoering in 2012
0560230	Herinrichting De Stokte	Lamers	2010-15	375.000	374.003	374.003	14.275				359.728	Project IMG - Uitvoering in 2012
0560231	Realisatie w aterbelevingspark	Rozendaal	2010-15	400.000	393.151	393.151	68.199				324.952	Project IMG - Uitvoering in 2012
0560232	Realisatie uitkijktoren	Lamers	2010-15	165.000	163.390	163.390	8.100				155.290	Project IMG - Uitvoering in 2012
0560110	Opw aardenen passantenhaven	Nijkamp	2010-15	160.000	147.798	147.798	148.484	686				Project IMG
0560217	Uitv prog recr/toerisme	Lautenbach	2008-2	20.000			0					

Rek.nr.	Omschrijving	Budget houder	Begr.wijz. Jr./nr.	Begroot bedrag	Restant Krediet 2010	Krediet 2011	Werkelijk 2011	over schrijding	onder schrijding	+	Restant Krediet 2012	Toelichting 2011
0560218	Uitv groenstructuurplan	Busscher	2009-2	40.000	5.392	5.392	5.505	113				
0560219	Div recr proj Ov Vechtdal	Lautenbach	2009-2	80.000	146.943	146.943	65.990				80.953	Wandelnetwerk - verdere uitvoering in 2012
0560220	Div recr proj Ov Vechtdal	Lautenbach	2010-2	4.000	2.573	2.573	2.567		7			
0560221	Uitv prog recr/toerisme	Lautenbach	2010-2	25.000	21.559	21.559	2.563				18.995	Afronding in 2012
0560223	Groenstructuurplan 2011	Busscher	2011	20.000		20.000					20.000	
0560233	Verhalenpunten	Lamers					69.399	69.399		69.399		
0560234	Activiteitenterrein Dalfsen	Willemsen		180.000		180.000		0			180.000	Uitvoering in 2012
0580003	Onderzoek toekomst Trefkoele	Zeelt					-6.789	0	6.789			
0580004	Kulturhusplannen Hoonhorst	Doornwaard	2011-17	1.105.000		1.105.000	24.414				1.080.586	Lopen project Grote Projecten
0580005	Wiekelaar / SWIEB Oudleusen	Doornwaard	4/27-2010	952.500	356.660	356.660	326.529				30.131	Groot Project vervolg in 2012
0580006	Kulturhusplannen Trefkoele	Zeelt					43.872	43.872			-43.872	Groot Project - kredietaanvraag 2012
0580100	Speelvoorzieningen 2008	Nijkamp	2008-2	70.000	21.865	21.865	21.776		89			
0580101	Renovatie speelplaatsen	Nieuw land	2009-2	20.000	17.423	17.423	22.748	5.324		5.376		
0580102	Onderhoud speelplaatsen 2010	Nieuw land	2010	30.000	30.000	30.000	25.798				4.202	Uitvoering in 2012
0580103	Renovatie speelplaatsen	Nieuw land	2011	30.000		30.000					30.000	Uitvoering in 2012
	SOC VOORZ / MSCH DIENSTVERL											
0620003	Mantelzorgers in beeld	Haverink		59.000	38.185	38.185			38.185			Loopt via exploitatie
	VOLKSGEZONDHEID / MILIEU											
0722026	Vuilemissie overstort Nleusen	Nijkamp	2006-2	350.000	71.154	71.154	2.386		68.768			Vervallen ivm nieuw GRP
0722029	Maatr uitv GRP 2008	Nijkamp	2008-2	407.000	110.295	110.295	111.995	1.700				Vervallen ivm nieuw GRP
0722030	Maatr uitv GRP 2008	Nijkamp	2008-2	221.000	72.231	72.231	76.961	4.730				Vervallen ivm nieuw GRP
0722031	Maatr uitv GRP 2008	Nijkamp	2008-2	257.000	2.238	2.238	30.635	28.397		29.627		Vervallen ivm nieuw GRP
0722032	Masterplan 2008	Nijkamp	2008-2	100.000	86.960	86.960	14.994		71.965			Vervallen ivm nieuw GRP
0722033	Masterplan 2008	Nijkamp	2008-2	100.000	43.039	43.039	40.807		2.232			Vervallen ivm nieuw GRP
0722035	Maatr uitv GRP 2009 (25 jaar)	Nijkamp	2009-2	406.000	360.614	360.614	323.464		37.150			Vervallen ivm nieuw GRP
0722036	Maatr uitv GRP 2009 (15 jaar)	Nijkamp	2009-2	262.000	250.207	250.207	75.866		174.341	32.612		Vervallen ivm nieuw GRP
0722037	Maatr uitv GRP 2009 (10 jaar)	Nijkamp	2009-2	177.000	83.100	83.100	74.900		8.200			Vervallen ivm nieuw GRP
0722038	Waterplan 2009 (25 jaar)	Rozendaal	2009-2	107.500	101.992	101.992	2.152		99.840			Vervallen ivm nieuw GRP
0722039	Waterplan 2009 (10 jaar)	Rozendaal	2009-2	107.500	66.245	66.245	29.839		36.406			Vervallen ivm nieuw GRP
0722042	Maatr uitv GRP 2010 (25 jaar)	Nijkamp	2010-2	273.000	202.789	202.789	10.580		192.210			Vervallen ivm nieuw GRP
0722043	Maatr uitv GRP 2010 (15 jaar)	Nijkamp	2010-2	177.000	95.034	95.034	27.722		67.312			Vervallen ivm nieuw GRP
0722044	Maatr uitv GRP 2010 (10 jaar)	Nijkamp	2010-2	120.000	71.468	71.468	7.031		64.437			Vervallen ivm nieuw GRP
0722045	Waterplan 2010 (25 jaar)	Rozendaal	2010-2	95.000	94.383	94.383			94.383			Vervallen ivm nieuw GRP

Rek.nr.	Omschrijving	Budget houder	Begr.wijz. Jr./nr.	Begroot bedrag	Restant Krediet 2010	Krediet 2011	Werkelijk 2011	over schrijding	onder schrijding	+	Restant Krediet 2012	Toelichting 2011
0722046	Waterplan 2010 (10 jaar)	Rozendaal	2010-2	95.000	90.609	90.609	201		90.408			Vervallen ivm nieuw GRP
0722047	Maatr uitv GRP 2011 (25 jaar)	Finkers	2011	247.000		247.000	20.264				226.736	Uitvoering in 2012
0722048	Maatr uitv GRP 2011 (15 jaar)	Finkers	2011	160.000		160.000	2.239		157.761			Vervallen ivm nieuw GRP
0722049	Maatr uitv GRP 2011 (10 jaar)	Finkers	2011	108.000		108.000	34.836		73.164			Vervallen ivm nieuw GRP
0722050	Waterplan 2011 (25 jaar)	Rozendaal	2011	95.000		95.000	218		94.782			Vervallen ivm nieuw GRP
0722051	Waterplan 2011 (10 jaar)	Rozendaal	2011	95.000		95.000	2.860		92.140			Vervallen ivm nieuw GRP
0723008	Klimaat- duurzaamheidsbeleid	Volkers	2009-6	400.000	404.167	404.167	306.329				97.838	Uitvoering in 2012
			2009-13	275.000								
0723009	Update bodemkw aliteitskaart	Volkers	2010-2	10.000	8.299	8.299	2.435				5.864	Uitvoering in 2012
0723011	Klimaat- duurzaamheid 2012-2013	Volkers	2011-19	390.000		390.000					390.000	Uitvoering in 2012 en verdere jaren
0724210	Urnenzuil begraafpl Nieuw leusen	van Scheepen	2010-2	14.000	14.000	14.000					14.000	Uitvoering in 2012
0724211	Uitbr begraafplaats Nieuw leusen	van Scheepen	2011	100.000		100.000	2.919				97.081	Verdere uitvoering in 2012
	RUIMTELIJKE ORD / VOLKSHUISV											
0810000	Bestemmingsplan Buitengebied	Spies		250.000	232.216	232.216	113.521				118.695	Verdere uitvoering 2012-2014
0810100	Expl overeenk Koesteege 15/17	Willemsen			36.025	36.025					36.025	Expl bijdrage op vooruitontv bedragen
0810102	Expl overeenk Ruitenborghstr 14/18	Willemsen			13.500	13.500					13.500	Expl bijdrage op vooruitontv bedragen
0810108	Expl overeenk Oosteinde	Willemsen					66.000			66.000		
0822004	Omgevingsvergunning	Volkers	2008-2	50.000	8.188	8.188	30.094	21.905				Extra kredietaanvraag in 2012
0822006	Prestatieafspraken w onen	Berkhoff					32.316			32.316		
0930000	EGEM WOZ registratie	Knol		60.000	47.969	47.969					47.969	Onderdeel progr. dienstverlening
	TOTAAL				19.266.862	28.374.463	10.179.214	280.078	1.632.355	518.563	17.180.650	

Overzicht specifieke uitkeringen SISA

Departement	Nummer	Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	I N D I C A T O R E N									
BZK	C6	Wet inburgering (Wi) Wet inburgering, Besluit inburgering en Regeling vrijwillige inburgering niet-G31 Gemeenten niet-G31 en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Aantal inburgeringsplichtigen en vrijwillige inburgeraars voor wie in de jaren 2007 t/m 2009 voor het eerst een reguliere inburgeringsvoorziening is vastgesteld	Aantal inburgeringsplichtigen en vrijwillige inburgeraars voor wie in de jaren 2007 t/m 2009 voor het eerst een reguliere inburgeringsvoorziening is vastgesteld én die binnen 3 kalenderjaren na vaststelling van de inburgeringsvoorziening hebben deelgenomen aan het inburgeringsexamen.	Aantal inburgeringsplichtigen en vrijwillige inburgeraars voor wie in de jaren 2007 t/m 2009 voor het eerst een gecombineerde inburgeringsvoorziening is vastgesteld.	Aantal inburgeringsplichtigen en vrijwillige inburgeraars voor wie in de jaren 2007 t/m 2009 voor het eerst een gecombineerde inburgeringsvoorziening is vastgesteld én die binnen 3 kalenderjaren na vaststelling van de inburgeringsvoorziening hebben deelgenomen aan het inburgeringsexamen.	Aantal inburgeringsplichtigen, als bedoeld in het besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 12 juni 2007, nr.2007/11, voor wie een inburgeringsvoorziening is vastgesteld in de jaren 2007 t/m 2009 (gepardonneerden).	Aantal inburgeringsplichtigen, als bedoeld in het besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 12 juni 2007, nr.2007/11, voor wie een inburgeringsvoorziening is vastgesteld in de jaren 2007 t/m 2009 én die binnen 3 kalenderjaren na vaststelling van de inburgeringsvoorziening hebben deelgenomen aan het inburgeringsexamen (gepardonneerden).						
			<u>Verantwoorden o.b.v. gegevens in Informatie Systeem Inburgering (ISI)</u>	<u>Verantwoorden o.b.v. gegevens in Informatie Systeem Inburgering (ISI)</u>	<u>Verantwoorden o.b.v. gegevens in Informatie Systeem Inburgering (ISI)</u>	<u>Verantwoorden o.b.v. gegevens in Informatie Systeem Inburgering (ISI)</u>	<u>Verantwoorden o.b.v. gegevens in Informatie Systeem Inburgering (ISI)</u>	<u>Verantwoorden o.b.v. gegevens in Informatie Systeem Inburgering (ISI)</u>	<u>Verantwoorden o.b.v. gegevens in Informatie Systeem Inburgering (ISI)</u>	<u>Verantwoorden o.b.v. gegevens in Informatie Systeem Inburgering (ISI)</u>				
			Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle D1						
			17	7	19	8	7	3						

			Aantal inburgeringsplichtigen en vrijwillige inburgeraars voor wie in de jaren 2008 t/m 2009 voor het eerst een duale inburgeringsvoorziening is vastgesteld.	Aantal inburgeringsplichtigen en vrijwillige inburgeraars voor wie in de jaren 2008 t/m 2009 voor het eerst een taalkennisvoorziening is vastgesteld.	Aantal geestelijke bedienaren voor wie in de jaren 2007 en 2008 een inburgeringsvoorziening is vastgesteld en die in het jaar 2009 of 2010 hebben deelgenomen aan het inburgeringsexamen,	Aantal geestelijke bedienaren voor wie in de jaren 2007 en 2008 een inburgeringsvoorziening is vastgesteld en die in het jaar 2009 of 2010 hebben deelgenomen aan het aanvullend praktijkdeel van het inburgeringsexamen.		
			<u>Verantwoorden o.b.v. gegevens in Informatie Systeem Inburgering (ISI)</u>	<u>Verantwoorden o.b.v. gegevens in Informatie Systeem Inburgering (ISI)</u>	<u>Verantwoorden o.b.v. gegevens in Informatie Systeem Inburgering (ISI)</u>	<u>Verantwoorden o.b.v. gegevens in Informatie Systeem Inburgering (ISI)</u>		
			Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle D1		
			18	4	0	0		
BZK	C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) Provinciale beschikking en/of verordening Project-gemeenten (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t.	Besteding 2011 ten laste van provinciale middelen Aard controle R	Overige bestedingen 2011 Aard controle R	Toelichting afwijking Aard controle n.v.t.	Eindverantwoording Ja/Nee Aard controle n.v.t.	Uitgaven van vóór 2010, waarvan besteding in 2011 plaatsvindt Zie Nota baten-lastenstelsel Aard controle R
		1	2007/0305180 Oosteinde 5	€ 0	€ 0		Nee	€ 0

			Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Afspraak <u>Alleen in te vullen na afloop project</u> Aard controle D1	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Realisatie <u>Alleen in te vullen na afloop project</u> Aard controle D1	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) <u>Alleen in te vullen na afloop project</u> Toelichting afwijking Aard controle n.v.t.	Besteding (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? Ja / Nee <u>Alleen in te vullen na afloop project</u> Zie Nota batenlastenstelsel. Indien beantwoord met ja, zal de medeoverheid in 2012 nog een correctie op de besteding 2011 kunnen opnemen.	
			1				
OCW	D5	Regeling verbetering binnenklimaat primair onderwijs 2009 Regeling verbetering binnenklimaat primair onderwijs 2009 Gemeenten	Besteding 2011 ten laste van rijksmiddelen Let op: Alleen bestedingen die betrekking hebben op de periode vóór 4 september 2011 mogen verantwoord worden. Aard controle R	Besteding (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? Ja / Nee Zie Nota batenlastenstelsel. Indien beantwoord met ja, zal de medeoverheid in 2012 nog een correctie op de besteding 2011 kunnen opnemen.			
			€ 145.468	Nee			

			Brinnummer	Alle activiteiten afgerond Ja/Nee?	Toelichting per brinnummer welke activiteit(en) niet zijn afgerond en daarbij het bijbehorende bedrag <u>exclusief 40% cofinanciering</u> noemen			
			Aard controle n.v.t.	Aard controle D2	Aard controle n.v.t.			
			1 05RR De Zaaier	Ja				
			2 18JL De Bonte Stegge	Ja				
			3 04GE De Carrousel	Ja				
			4 09YI Ds. O. S. Cazemiersch	Ja				
			5 03HM GBS de Uitleg	Ja				
			6 10QO A. Baron van Dedemsc	Ja				
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid (OAB) 2011-2014	Besteding 2011 aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding 2011 aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding 2011 aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)			
		Gemeenten	€ 0	€ 0	€ 0			
I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding 2011 ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen 2011	Toelichting afwijking	Eindverantwoording Ja/Nee	Uitgaven van vóór 2010, waarvan besteding in 2011 plaatsvindt
		Provinciale beschikking en/of verordening	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Zie Nota baten-lastenstelsel
		Gemeenten (SiSa tussen medeoverheden)						Aard controle R
			1 2008/0047495 Halteplaatsen	€ 82.128	€ 0	over 2010 en 2011 zij 25	Ja	€ 0
			2 2010/0164098 aansl N758	€ 5.623	€ 12.914		Nee	€ 0
			3 2010/0224491 1316455 P+R	€ 5.604	€ 11.198		Nee	€ 0
			4 2011/0016882 verkeersveilig	€ 36.426	€ 12.293		Ja	€ 0

SZW	G1C-1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Gemeenten die uitvoering in 2011 geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoordten hier alleen het gemeentelijke deel 2011.	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners per gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december 2011; exclusief geldstroom openbaar lichaam Aard controle R	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in 2011, uitgedrukt in arbeidsjaren; exclusief geldstroom openbaar lichaam Aard controle R		
			2,00	0,00		
SZW	G1C-2	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Gemeenten die uitvoering in 2010 geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoordten hier het totaal 2010. (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa 2010 regeling G1B + deel gemeente uit 2010 regeling G1C-1)	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners per gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december 2010; inclusief geldstroom openbaar lichaam Aard controle R	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in 2010, uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief geldstroom openbaar lichaam Aard controle R	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in 2010, uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbare lichamen Aard controle R	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkenplekken voor geïndiceerde inwoners in 2010, uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbare lichamen Aard controle R
			200,50	3,21	145,52	6,78

SZW	G2	I Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB I.1 WWB: algemene bijstand Gemeenten verantwoord voor het totaal 2011 indien zij de uitvoering in 2011 helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Besteding 2011 algemene bijstand	Baten 2011 algemene bijstand (excl. Rijk)
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.
			€ 1.267.529	€ 51.224
		I.2 Wet investeren in jongeren (WIJ) Gemeenten verantwoord voor het totaal 2011 indien zij de uitvoering in 2011 helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Besteding 2011 WIJ	Baten 2011 WIJ (excl. Rijk)
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.
			€ 194.266	€ 97
		I. 3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Gemeenten verantwoord voor het totaal 2011 indien zij de uitvoering in 2011 helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Besteding 2011 IOAW	Baten 2011 IOAW (excl. Rijk)
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.
			€ 100.029	€ 0

I.4 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Gemeenten verantwoorden hier het totaal 2011 indien zij de uitvoering in 2011 helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Besteding 2011 IOAZ	Baten 2011 IOAZ (excl. Rijk)
	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.
	€ 50.030	€ 0
I.5 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Gemeenten verantwoorden hier het totaal 2011 indien zij de uitvoering in 2011 helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Besteding 2011 Bbz 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen)	Baten 2011 Bbz 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen)
	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.
	€ 0	€ 0

		I. 6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Gemeenten verantwoorden hier het totaal 2011 indien zij de uitvoering in 2011 helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Besteding 2011 WWIK Aard controle n.v.t.	Baten 2011 WWIK (excl. Rijk) Aard controle n.v.t.				
			€ 0	€ 0				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Gemeenten verantwoorden hier het totaal 2011 indien zij de uitvoering in 2011 helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Besteding 2011 levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (excl. Bob) Aard controle R	Besteding 2011 kapitaalverstrekking (excl. Bob) Aard controle R	Baten 2011 levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (excl. Bob) (excl. Rijk) Aard controle R	Baten 2011 kapitaalverstrekking (excl. Bob) (excl. Rijk) Aard controle R	Besteding 2011 aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (excl. Bob) Aard controle R	Besteding 2011 Bob Aard controle R
			€ 28.123	€ 0	€ 0	€ 152.364	€ 13.994	€ 0
			Baten 2011 Bob (excl. Rijk) Aard controle R	Besteding 2011 aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 Aard controle R				
			€ 0	€ 0				

SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)	Besteding 2011 participatiebudget	Waarvan besteding 2011 van educatie bij roc's	Baten 2011 (niet-Rijk) participatiebudget	Waarvan baten 2011 van educatie bij roc's	Reserveringsregeling: overheveling overschot/tekort van 2011 naar 2012 Omvang van het in het jaar 2011 niet-bestede bedrag dat wordt gereserveerd voor het participatiebudget van 2012. Dit bedrag is exclusief het bedrag dat een gemeente ten onrechte niet heeft besteed aan educatie bij een roc; hiervoor geldt geen reserveringsregeling (het ten onrechte niet-bestede wordt teruggevorderd door het rijk) óf omvang van het in het jaar 2011 rechtmatig bestede bedrag participatiebudget als voorschot op het participatiebudget van 2012 (bij overheveling van een tekort wordt een negatief getal ingevuld)	Terug te betalen aan rijk
		Wet participatiebudget (WPB) Gemeenten verantwoord voor hier het totaal 2011 indien zij de uitvoering in 2011 helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Omvang van het aan het rijk terug te betalen bedrag, dat wil zeggen het in het jaar 2011 niet-bestede bedrag voor zover dat de reserveringsregeling overschrijdt, alsmede het in het jaar 2011 ten onrechte niet-bestede bedrag aan educatie bij roc's
			€ 496.508	€ 130.723	€ 540	€ 0	-€ 53.655	€ 25.732

		<p>Het aantal in 2011 gerealiseerde duurzame plaatsingen naar werk van inactieven</p> <p>Dit onderdeel moet door alle gemeenten worden ingevuld. Indien ingevuld met een nul, dan bestaat er voor 2012 geen recht op regelluwe bestedingsruimte</p> <p>Aard controle R</p>	<p>Besteding 2011 Regelluw</p> <p>Dit onderdeel dient uitsluitend ingevuld te worden door de gemeenten die in 2010 duurzame plaatsingen van inactieven naar werk hebben gerealiseerd en verantwoord aan het Rijk.</p> <p>Aard controle R</p>	<p>Het aantal personen uit de doelgroep ten behoeve van wie het college in 2011 een inburgeringsvoorziening heeft vastgesteld, dan wel met wie het college in dit jaar een inburgeringsvoorziening is overeengekomen.</p> <p><u>Indicator verantwoord op basis van gegevens in het Informatie Systeem Inburgering (ISI).</u></p> <p>Aard controle D1</p>	<p>Het aantal personen uit de doelgroep ten behoeve van wie het college in 2011 een duale inburgeringsvoorziening of een taalkennisvoorziening heeft vastgesteld, dan wel met wie het college in dit jaar een duale inburgeringsvoorziening of een taalkennisvoorziening is overeengekomen.</p> <p><u>Indicator verantwoord op basis van gegevens in het Informatie Systeem Inburgering (ISI).</u></p> <p>Aard controle D1</p>	<p>Het aantal personen uit de doelgroep in de gemeente dat in 2011 het elektronisch praktijkexamen, bedoeld in artikel 3.9, eerste lid, onderdeel a, van het Besluit inburgering, heeft behaald.</p> <p><u>Indicator verantwoord op basis van gegevens in het Informatie Systeem Inburgering (ISI).</u></p> <p>Aard controle D1</p>	<p>Het aantal personen uit de doelgroep in de gemeente dat in 2011 de toets gesproken Nederlands, bedoeld in artikel 3.9, eerste lid, onderdeel b, van het Besluit inburgering, heeft behaald.</p> <p><u>Indicator verantwoord op basis van gegevens in het Informatie Systeem Inburgering (ISI).</u></p> <p>Aard controle D1</p>
0	€ 0			12	2	14	8

			<p>Het aantal personen uit de doelgroep in de gemeente dat in 2011 het examen in de kennis van de Nederlandse samenleving, bedoeld in artikel 3,9, eerste lid, onderdeel c, van het Besluit inburgering, heeft behaald.</p> <p><u>Indicator verantwoord op basis van gegevens in het Informatie Systeem Inburgering (ISI).</u></p> <p>Aard controle D1</p>	<p>Het aantal personen uit de doelgroep in de gemeente dat in 2011 het praktijkdeel van het inburgeringsexamen, bedoeld in artikel 3,7, eerste lid, van het Besluit inburgering, heeft behaald.</p> <p><u>Indicator verantwoord op basis van gegevens in het Informatie Systeem Inburgering (ISI).</u></p> <p>Aard controle D1</p>	<p>Het aantal personen uit de doelgroep in de gemeente dat in 2011 het staatsexamen NT2 I of II heeft behaald.</p> <p><u>Indicator verantwoord op basis van gegevens in het Informatie Systeem Inburgering (ISI).</u></p> <p>Aard controle D1</p>	<p>Het aantal door de gemeente in 2011 ingekochte trajecten basisvaardigheden.</p> <p>Aard controle D1</p>	<p>Het aantal door de gemeente in 2011 ingekochte trajecten vavo.</p> <p>Aard controle D1</p>	<p>Het aantal door volwassen inwoners van de gemeente in 2011 behaalde vavo-diploma's.</p> <p>Aard controle D1</p>	
			15	15	2	69	9	3	
			<p>Het aantal door volwassen inwoners van de gemeente in 2011 behaalde NT2-certificaten, dat niet meetelt bij de output-verdeelmaatstaven uit de verdeelsleutel van Onze Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel.</p> <p>Aard controle D1</p>						
			3						

SZW	G6	Schuldhulpverlening Kaderwet SZW-subsidies Gemeenten	Besteding 2011			
			Aard controle R			
			€ 36.860			
VWS	H10	Brede doeluitkering Centra voor jeugd en gezin (BDU CJG) Tijdelijke regeling CJG Gemeenten	Besteding 2011 aan jeugdgezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning jeugd, afstemming jeugd en gezin en het realiseren van centra voor jeugd en gezin.	Uitgaven van vóór 2010, waarvan besteding in 2011 plaatsvindt	Is er ten minste één centrum voor jeugd en gezin in uw gemeente gerealiseerd in de periode 2008 tot en met 2011? Ja/Nee	Besteding (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? Ja / Nee
			Aard controle R	Zie Nota batenlastenstelsel Aard controle R		Aard controle D1
			€ 514.457	€ 0	Ja	Ja